

**ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ, ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ**

**Οι Υπεράκτιες (offshore) εταιρίες ως δομές εκμετάλλευσης
και η ιδιοκτησία, εκμετάλλευση ακινήτων στην Ελλάδα**

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

της

ΕΛΕΝΗΣ ΔΟΥΛΑΛΑ

A.M:00516

Επιβλέπων: Δρ. Γωνιάδης Ηρακλής,
Συμβασιούχος Καθηγητής

Θεσσαλονίκη,

Νοέμβριος 2017

Η σελίδα αυτή είναι σκόπιμα λευκή

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ, ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

Οι Υπεράκτιες (offshore) εταιρίες ως δομές εκμετάλλευσης και η ιδιοκτησία, εκμετάλλευση ακινήτων στην Ελλάδα

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

της

ΕΛΕΝΗΣ ΔΟΥΛΑΛΑ

Επιβλέπων : : Δρ. Ηρακλής Γωνιάδης
Συμβασιούχος Καθηγητής

Εγκρίθηκε από την τριμελή εξεταστική επιτροπή στις.

(Υπογραφή)

(Υπογραφή)

(Υπογραφή)

.....
Όνομα Επώνυμο
Βαθμίδα, Ίδρυμα

.....
Όνομα Επώνυμο
Βαθμίδα, Ίδρυμα

.....
Όνομα Επώνυμο
Βαθμίδα, Ίδρυμα

Θεσσαλονίκη,

(Υπογραφή)

.....

Επώνυμο, Όνομα.

.

© date– Allrightsreserved

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Οδεύοντας προς το τέλος της Διπλωματικής μου εργασίας, θα ήθελα να εκφράσω τις ειλικρινείς μου ευχαριστίες μου σε όσους με στήριξαν και συνέβαλαν στην ολοκλήρωση αυτής της προσπάθειάς μου.

Πρώτα απ' όλα θα ήθελα να ευχαριστήσω, τον επιβλέποντα καθηγητή μου κ. Ηρακλή Γωνιάδη, για την αδιάκοπη καθοδήγηση, το πραγματικό ενδιαφέρον, τη βοήθεια, την αμέριστη υποστήριξη, τις ουσιώδεις συμβουλές, καθώς και την συμπαράσταση και ενθάρρυνση που μου παρείχε σε όλο το διάστημα, μέχρι την εκπόνηση της διπλωματικής μου.

Επίσης θα ήθελα να ευχαριστήσω τους φίλους, τους συναδέλφους για την ηθική συμπαράστασή τους και κυρίως την Άννα, για τη πολύτιμη βοήθειά της.

Πάνω από όλους όμως, θα ήθελα να ευχαριστήσω, όλη την οικογένειά μου, τη μητέρα μου, τη πεθερά μου και κυρίως το Δημήτρη, το Βασίλη, τον Αλέξανδρο και την Ηρώ, που με ανέχτηκαν, όλο το διάστημα της διάρκειας των σπουδών μου, δείχνοντας απεριόριστη υπομονή και κατανόηση, έτσι ώστε να πραγματοποιήσω κάτι που ήθελα πραγματικά.

Μέσα από την καρδιά μου, σας ευχαριστώ

Η σελίδα αυτή είναι σκόπιμα λευκή

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η κατάλυση των συνόρων που επέφερε η παγκοσμιοποίηση με τη συνδρομή των νέων τεχνολογιών, η φιλελευθεροποίηση των κανόνων διακίνησης κεφαλαίων και συναλλάγματος, αλλά και η εξάπλωση του παγκόσμιου εμπορίου -κυρίως του ηλεκτρονικού- με την άρση των εμποδίων διακίνησης αγαθών και υπηρεσιών, οδήγησε μεταπολεμικά σε αλματώδη αύξηση των συναλλαγών των offshore εταιρειών, νομικών οντοτήτων ποικίλων μορφών και δραστηριοτήτων.

Παράλληλα αυξήθηκε και ο αριθμός των χωρών- φορολογικών παραδείσων-, που ως ξενιστές πρόσφεραν διόδους διαφυγής σε ιδιώτες και επιχειρήσεις, από τις ιδιαίτερα επαχθείς φορολογικές επιβαρύνσεις και τις χρηματοπιστωτικές ρυθμίσεις των περιοχών της πραγματικής τους δράσης, διασφαλίζοντας την εχεμύθεια σε ό,τι αφορά την προέλευση και το μέγεθος της περιουσίας τους. Οι offshore, με άλλα λόγια, αποτέλεσαν και συνιστούν το όχημα μετεγκατάστασης του οιασδήποτε προέλευσης πλούτου και ταυτόχρονα, το μέσο ανάπτυξης των χωρών που τις φιλοξενούν.

Μια τέτοια «επιχειρηματική» μορφή δε θα μπορούσε να εξαιρεθεί από τη χώρα μας στην οποία, θα ήταν δυνατό να ισχυριστεί κανείς, ότι η φοροδιαφυγή και φοροαποφυγή, η διαπλοκή και η διαφθορά, θεωρούνται «έξυπνες» συνταγές οικονομικής και κοινωνικής καταξίωσης. Την τιμητικής τους, όπως δείχνει και η έρευνά μας, έχουν οι εταιρίες ιδιοκτησίας, ή εκμετάλλευσης ακινήτων επί των οποίων άλλωστε, επέπεσε η «φορολογική μήνις» των μνημονιακών μας κυβερνήσεων.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ:Offshore, φορολογικοί παράδεισοι, ξέπλυμα χρήματος, τραπεζικό απόρρητο, εταιρίες εκμετάλλευσης ακινήτων (Real Estate).

Η σελίδα αυτή είναι σκόπιμα λευκή

ABSTRACT

The demolition of the frontiers brought about by globalization with the help of new technologies, the liberalization of capital and foreign exchange rules, and the spread of world trade - mainly electronic - by the removal of obstacles to the movement of goods and services - led to postwar in a rising increase in the transactions of offshore companies, legal entities of various forms and activities.

At the same time, the number of countries of tax havens, which, as hosts, offered escape routes to individuals and businesses, from the particularly burdensome tax burdens and financial arrangements of the areas of their actual action, ensuring the confidentiality of what the origin and size of their property. Offshore, in other words, has constituted and is the vehicle for the relocation of any source of wealth and, at the same time, the means of development of the host countries.

Such a "business" form could not be excluded for our country, where it could be argued that tax evasion and avoidance, interpenetration and corruption are considered "smart" recipes of economic and social decline. Their honors, as our research shows, are owned or operated by real estate companies, over which the "tax rage" of our memorandum governments has fallen.

KEY-WORDS

Offshore, tax havens, money laundering, banking secrecy, real estate companies

Η σελίδα αυτή είναι σκόπιμα λευκή

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	v
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	vii
ABSTRACT.....	ix
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΠΙΝΑΚΩΝ	xiii
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	xiv
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ^ο :ΥΠΕΡΑΚΤΙΕΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΩΣ ΔΟΜΕΣ.....	1
ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ	1
1.1 Επισκόπηση Βιβλιογραφίας.....	1
1.1.1 Έννοια και Χαρακτηριστικά	2
1.1.2 Φορολογικοί Παράδεισοι	12
1.1.3 Ιστορική αναδρομή	17
1.2 Τυπικά Κριτήρια & Διαδικασίες Ίδρυσης Επιχειρήσεων Offshore	19
1.2.1 Κίνητρα και Πλεονεκτήματα Σύστασης Υπεράκτιων Εταιριών	21
1.2.2 Μειονεκτήματα των υπεράκτιων εταιριών	27
1.3 Στρεβλώσεις Λειτουργίας των Υπεράκτιων Εταιριών	28
1.3.1 Η Επίτευξη Φοροδιαφυγής και Φοροαποφυγής.....	30
1.3.2 Ξέπλυμα Χρήματος & Νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ...	31
1.4 Ο Έλεγχος στις Ενδοομιλικές Συναλλαγές ως Μέτρο Προστασίας	34
1.5 Η Αντιμετώπιση της Ασυδοσίας των Υπεράκτιων Εταιριών	34
1.6 Προτάσεις αντιμετώπισης συναλλαγών που σχετίζονται με φορολογικούς παραδείσους.....	37
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ^ο : Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	40
2.1 Δραστηριοποίηση εξωχώριων εταιριών	40
2.2 Εξωχώριες Εταιρίες Ιδιοκτησίας Ακίνητων στην Ελλάδα	43
2.2.1 Λόγοι Σύστασης και Πλεονεκτήματα Εταιριών Εκμετάλλευσης / Ιδιοκτησίας ακινήτων.....	44
2.2.2 Βασικά Μειονεκτήματα Σύστασης Εταιριών Εκμετάλλευσης / Ιδιοκτησίας Ακινήτων.....	45
2.3 Νομοθεσία Εξωχώριων Εταιριών Ιδιοκτησίας / Εκμετάλλευσης Ακίνητων στην Ελλάδα	45
2.4 Φορολογικές Υποχρεώσεις offshore Επιχειρήσεων Ιδιοκτησίας, Εκμετάλλευσης Ακινήτου	48
2.5. Συμβάσεις Αποφυγής Διπλής Φορολόγησης.....	54
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ^ο : ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	55

3.1 Σκοπός της Παρούσας Έρευνας.....	55
3.2 Ερευνητική Προσέγγιση	55
3.3 Σχεδιασμός της Έρευνας.....	56
3.3.1 Στάδια της Έρευνας.....	57
3.3.2 Μέθοδοι της Έρευνας [Ποιοτική vs Ποσοτική].....	57
3.4 Σχεδιασμός-Δημιουργία Ερωτηματολογίου	58
3.5 Τρόπος Συλλογής Πρωτογενών και Δευτερογενών Δεδομένων	58
3.6 Κριτήρια Εισόδου και Αποκλεισμού Διεξαγωγής της Δευτερογενούς Έρευνας	59
3.7 Τρόπος Ανάλυσης Απαντήσεων Ερωτηματολογίων	59
3.8 Περιορισμοί Έρευνας	59
3.9 Ηθικά Ζητήματα	60
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ^ο : ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΥΡΗΜΑΤΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ	61
4.1 Ανάλυση Αποτελεσμάτων	61
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ^ο : ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	66
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	69
Ελληνική	69
Ελληνική Νομολογία	70
Αγγλική	71
Ιστοσελίδες	72
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	74
1. Νόμος 3691/2008 - ΦΕΚ 166/Α/5.8.2008.....	74
2. Στοιχεία του υποσυστήματος Διαχείρισης Υποθέσεων του Ο.Π.Σ. Elenxis 2012-2016	76
3. Υπουργική Απόφαση 1017621/10262/Β0012 2006	77
4. Συμβάσεις αποφυγής διπλής φορολογίας	78
5. ΠΟΛ.1144/2017 -29/10/2017	80
6. Ερωτηματολόγιο	81
7. Αναλυτικά Αποτελέσματα Έρευνας	85
8. Αξιολόγηση Συσχετίσεων με χ^2	96

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 4.1: Ελεγκτικά κέντρα.....	61
------------------------------------	----

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Θεωρείται πως το 1/3 περίπου του συνολικού παγκόσμιου ενεργητικού, αφορά περιουσιακά στοιχεία που ανήκουν σε offshore εταιρίες. Μέσα από τις offshore διακινείται περίπου το 50% του παγκόσμιου εμπορίου και περισσότερο από το 50% των τραπεζικών στοιχείων ενεργητικού. Το δε, 1/3 των άμεσων ξένων επενδύσεων από μεγάλες πολυεθνικές εταιρίες, περνούν μέσα από offshore δικαιοδοσίες. Η διακίνηση τεράστιων κεφαλαίων παγκοσμίως με ευνοϊκή επιβολή από διάφορα κράτη χαμηλού ή μηδενικού ονομαστικού φόρου, σε ορισμένες κατηγορίες εισοδημάτων και πολλές φορές, σε συνδυασμό με τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, οδήγησαν σε αλματώδη αύξηση των συναλλαγών, των υπεράκτιων (offshore) κέντρων.

Στους φορολογικούς παραδείσους, δεν αναπτύσσεται η κύρια επιχειρηματική δραστηριότητα του νομικού προσώπου, αλλά χρησιμοποιείται για λόγους φοροαποφυγής και ανωνυμίας των μετόχων. Οι εξωχώριες/ υπεράκτιες εταιρίες, όχι μόνο είναι τύποις αλλοδαπές, αλλά και οι δραστηριότητές τους κείνται εκτός των ορίων της πολιτείας στην οποία έχει συσταθεί η εταιρία.

Έσοδα που αποκτήθηκαν στο εξωτερικό μπορούν να παραμείνουν στο εξωτερικό και φορολογούνται μόνο εγχώρια όταν επαναπατριστούν. Δυστυχώς όμως, το περίπλοκο νομικό σύστημα, ενισχύει τη φοροαποφυγή, τις παράνομες πρακτικές που υιοθετούν σημαντικά πρόσωπα και πολυεθνικές, προκειμένου να αποκρύψουν εισοδήματα, επενδύσεις, ή να αποφύγουν την πληρωμή φόρων.

Παρά τις όποιες προσπάθειες που γίνονται παγκοσμίως από διάφορους οργανισμούς σε συνεργασία με τα κράτη, για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που προκύπτουν από τη δημιουργία των υπεράκτιων εταιριών, στην πράξη είναι μεγάλος ο προβληματισμός επιβολής κυρώσεων, μιας και η φοροαποφυγή είναι νόμιμη, ή τουλάχιστον νομότυπη.

Στην εργασία που ακολουθεί, θα παρουσιαστεί το φαινόμενο των offshore εταιριών, σε συνδυασμό με τη σύσταση τους στα υπεράκτια κέντρα, και τη λειτουργία τους στις επικράτειες ανά το κόσμο και κατά συνέπεια στην Ελλάδα. Στο πρώτο κεφάλαιο, γίνεται μια βιβλιογραφική επισκόπηση, των υπεράκτιων εταιριών, ως δομές εκμετάλλευσης. Μέσα από μια ιστορική αναδρομή, παρουσιάζονται τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα ίδρυσης offshore επιχειρήσεων. Σχολιάζονται φαινόμενα που οδηγούν σε στρεβλώσεις λειτουργίας των υπεράκτιων εταιριών, που συνδέονται με φαινόμενα, όπως

φοροδιαφυγή, φοροαποφυγή, εταιρίες βιτρίνα, ξέπλυμα χρήματος και νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Επίσης, γίνεται αναφορά στον έλεγχο ενδοομιλικών συναλλαγών ως μέτρο προστασίας, αλλά και στην αντιμετώπιση της ασυδοσίας των υπεράκτιων εταιριών και των συναλλαγών που σχετίζονται με τους φορολογικούς παραδείσους.

Στο δεύτερο κεφάλαιο, γίνεται σχολιασμός της ελληνικής πραγματικότητας και της δραστηριοποίησης των εξωχώριων εταιριών εκμετάλλευσης/ιδιοκτησίας ακινήτων στην Ελλάδα, με αναφορά στο νομικό πλαίσιο και τις φορολογικές υποχρεώσεις των offshore επιχειρήσεων εκμετάλλευσης και ιδιοκτησίας ακινήτων.

Στο τρίτο κεφάλαιο, παρουσιάζεται η μεθοδολογία της έρευνας που διεξήχθη σε υπαλλήλους της ΑΑΔΕ (Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων), σχετικά με τον έλεγχο offshore εταιριών και των προβλημάτων που δημιουργούνται, από τη Φορολογική Διοίκηση.

Στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα ευρήματα της έρευνας και αναλύονται τα αποτελέσματά της.

Στο πέμπτο κεφάλαιο, περιλαμβάνονται τα συμπεράσματα και οι προτάσεις μας, τόσο για περισσότερο άρτια και πιο αποδοτική αντιμετώπιση των offshore εταιριών από τη Φορολογική Διοίκηση, όσο και για μελλοντική έρευνα κάθε ενδιαφερόμενου για το τεράστιο αυτό φαινόμενο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο: ΥΠΕΡΑΚΤΙΕΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΩΣ ΔΟΜΕΣ

ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ

1.1 Επισκόπηση Βιβλιογραφίας

Η μεγάλη επιθυμία των μικρών και μεγάλων επιχειρήσεων για επέκταση των δραστηριοτήτων τους σε διεθνή κλίμακα με απώτερο στόχο την αύξηση της κερδοφορίας τους, τις ωθεί φυσικά προς ένα φορολογικό κίνδυνο, καθώς υποχρεώνονται να λειτουργούν υπό το πρίσμα διαφορετικών και όχι σταθερών φορολογικών καθεστώτων. Το αποτέλεσμα σε πολλές περιπτώσεις είναι, η έλλειψη εναρμόνισης των διαφορετικών φορολογικών συστημάτων των χωρών και η διπλή φορολόγηση κερδών. Δηλαδή, τα κέρδη ενός υποκαταστήματος στην αλλοδαπή να φορολογούνται στη χώρα φιλοξενίας και όταν επιστρέφουν υπό τη μορφή μερίσματος στη μητρική επιχείρηση, να υποβάλλονται σε νέα φορολόγηση στην έδρα της τελευταίας. Συνέπεια τούτου, είναι το υψηλό φορολογικό κόστος ανάληψης επιχειρηματικών πρωτοβουλιών σε τρίτες χώρες και η λύση του προβλήματος δόθηκε με τη δημιουργία υπεράκτιων κέντρων (Μελάς, 2010).

Όλοι γνωρίζουν την ύπαρξή τους αλλά κανείς δε ξέρει πραγματικά πώς να αντιμετωπίσει το φαινόμενο αυτό το οποίο, όπως η μέχρι τώρα πορεία του δείχνει, δεν αποτέλεσε μόνο μια λύση για επιχειρήσεις ή και για ιδιώτες που επιθυμούν να κρύψουν τον πλούτο τους, αλλά και μια οικονομική-αναπτυξιακή διέξοδο ταυτόχρονα, για αρκετές χώρες, έδρες των Offshores. Οι υπεράκτιες εταιρίες, αναπτύσσονται συνεχώς και αυτό οφείλεται, τόσο στον πολλαπλασιασμό των φορολογικών παραδείσων (όπως πια αποκαλούνται) και στην εύκολη πρόσβασή τους, όσο και στο μικρό κόστος ίδρυσής τους (Botis, 2014).

1.1.1 Έννοια και Χαρακτηριστικά

Ο όρος offshore είναι αγγλικός και σημαίνει «εξωχώριος» ή «υπεράκτιος», μακριά δηλαδή από την ακτή. Ο όρος χρησιμοποιείται για να περιγράψει τα οικονομικά κέντρα τα οποία βρίσκονται εκτός της επικράτειας ενός κράτους και τα οποία χρησιμοποιούνται, ή μπορεί να χρησιμοποιηθούν από τους κατοίκους του κράτους αυτού, για σκοπούς φοροδιαφυγής ή φοροαποφυγής. Συχνά δε χρησιμοποιείται ο όρος «φορολογικός παράδεισος» ή «φορολογικό καταφύγιο» (tax haven) για τις χώρες που υιοθετούν ένα τέτοιο καθεστώς (Δημήτραινας, 2011).

Κατά το ΔΝΤ ως υπεράκτιο ορίζεται «ένα κέντρο στο οποίο ο κύριος όγκος δραστηριότητας του χρηματοπιστωτικού τομέα είναι offshore και στις δύο πλευρές του ισοζυγίου, οι δε συναλλαγές διεκπεραιώνονται εκεί όπου η πλειοψηφία των εμπλεκόμενων θεσμικών οργάνων ελέγχεται από μη μόνιμους κατοίκους. Δηλαδή οι αντισυμβαλλόμενοι της πλειοψηφίας των υποχρεώσεων και των στοιχείων ενεργητικού των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, είναι μη κάτοικοι». Ένας τέτοιος ορισμός καλύπτει μια ευρεία ποικιλία δικαιοδοσιών (Witherell, 2002).

Σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ¹, οι φορολογικοί παράδεισοι, είναι κρατικές οντότητες, που δεν συνεργάζονται σε φορολογικό πεδίο (Μπεζαντάκος, 2014). Είναι, «το κράτος που επιβάλλει, χαμηλό ή μηδενικό ονομαστικό φόρο, που φορολογεί ευνοϊκά ορισμένες κατηγορίες εισοδημάτων προσφέροντας σε κατοίκους τρίτων χωρών αμνηστία, δε διευκολύνει την ανταλλαγή πληροφοριών και δε θέτει ως απαραίτητη προϋπόθεση την άσκηση ουσιαστικής επιχειρηματικής δράσης των εταιριών που βρίσκονται εγκαταστημένες στο έδαφός του» (Δημητρίου, 2014).

Οι υπεράκτιες εταιρίες δημιουργήθηκαν για βραχυχρόνιο σκοπό και δε διέπονται από τις γενικές αρχές της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Κατά γενική ομολογία, οι εται-

¹ Ο ΟΟΣΑ είναι ένα μοναδικό φόρουμ, στο οποίο οι κυβερνήσεις 35 δημοκρατιών εργάζονται από κοινού με στόχο την εξέταση των οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών προκλήσεων της παγκοσμιοποίησης. Ο Οργανισμός παρέχει ένα πλαίσιο, σύμφωνα με το οποίο οι κυβερνήσεις μπορούν να συγκρίνουν την εμπειρία τους στη διαμόρφωση πολιτικών, να επιδιώξουν απαντήσεις σε κοινά προβλήματα, να προσδιορίσουν τις ορθές πρακτικές και να εργαστούν με στόχο τον συντονισμό των εγχώριων και διεθνών πολιτικών τους. Χώρες Μέλη του ΟΟΣΑ είναι: η Αυστραλία, η Αυστρία, το Βέλγιο, ο Καναδάς, η Χιλή, η Τσεχία, η Δανία, η Φινλανδία, η Γαλλία, η Γερμανία, η Ελλάδα, η Ουγγαρία, η Ισλανδία, η Ιρλανδία, η Ιταλία, η Ιαπωνία, η Κορέα, το Λουξεμβούργο, το Μεξικό, η Ολλανδία, η Νέα Ζηλανδία, η Νορβηγία, η Πολωνία, η Πορτογαλία, η Σλοβακία, η Σλοβενία, η Ισπανία, η Σουηδία, η Ελβετία, η Τουρκία, το Ηνωμένο Βασίλειο και οι Ηνωμένες Πολιτείες, Λετονία, Εσθονία. Η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων συμμετέχει στις εργασίες του ΟΟΣΑ.

ρίες αυτές ιδρύονται προκειμένου οι ιδιοκτήτες τους να αποκρύψουν κέρδη για διαφόρους λόγους (απόκρυψη περιουσίας, προστασία από τρέχουσες, ή μελλοντικές απαιτήσεις πιστωτών, φορολογικών αρχών, συζύγων, ή ακόμη και ανακύκλωση βρώμικου χρήματος) και βέβαια, δε θεωρείται παράνομη η ίδρυσή τους. Το τελευταίο, αποτελεί βασικό λόγο για τον οποίο οι πολυεθνικές έχουν δημιουργήσει τις offshore σε χώρες όπου ευνοούνται φορολογικά. Το City του Λονδίνου, η βάση του χρηματοπιστωτικού τομέα του Ηνωμένου Βασιλείου και η πολιτεία του Delaware στην ανατολική ακτή των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής, είναι έδρες αρκετών από τις μεγαλύτερες πολυεθνικές, όπως η Coca Cola, η Ford, η General Electric, η Google και άλλες (Κορρές, 2015).

Στο καθεστώς αυτό, η θεωρία του Ricardo² η οποία αναφέρεται σε κάποιες αρχές που οδηγούν διαφορετικές χώρες να ειδικεύονται σε συγκεκριμένα προϊόντα π.χ. στα κρασιά η Γαλλία, στους Η/Υ οι ΗΠΑ κλπ., ανατρέπεται. Όπως για παράδειγμα, στην περίπτωση των Βρετανικών Παρθένων Νήσων οι οποίες, με πληθυσμό κάτω από 25.000 κατοίκους, στεγάζουν περισσότερες από 800.000 υπεράκτιες εταιρίες και διερωτάται κανείς ποια να είναι η εξειδίκευση. Εκτός και αν δεχθούμε ως «παραγωγική εξειδίκευση» τη διασφάλιση ευνοϊκού φορολογικού καθεστώτος, κάτι που μάλλον δε γίνεται δεκτό. Το γεγονός όμως είναι, πως οι εταιρίες μαζί με τα κεφάλαιά τους, πάνε εκεί όπου έχουν τις καλύτερες φορολογικές συνθήκες και όχι τις πιο παραγωγικές, και κατόπιν τούτου δεν υπάρχει τίποτε το αποδοτικό (Shaxson, 2012). Μάλιστα, το ΔΝΤ χρησιμοποίησε αυτό το κριτήριο το 2007 για να καταγγείλει τη Βρετανία ως υπεράκτιο κέντρο (Zoromé, 2007).

Στη χώρα μας, σύμφωνα με το ν.3091/2002 (άρθρο 5,παρ.7) (ΦΕΚ/Α/330/24.12.2002), «ως εξωχώριες (offshore), έχει επικρατήσει διεθνώς να θεωρούνται εταιρίες που δεν έχουν δραστηριότητα στη χώρα στην οποία φέρονται ότι έχουν την καταστατική τους έδρα. Για τις χώρες αυτές έχει επικρατήσει διεθνώς ο όρος φορολογικός παράδεισος, γιατί επιτρέπουν το αφορολόγητο της εξωχώριας εταιρίας, ή τη φορολόγησή της κατά τρόπο ευνοϊκό». Είναι δε ταχύτατη η αύξηση των συναλλαγών εξωχώριων εταιριών ελληνικών συμφερόντων, τη τελευταία δεκαετία.

² David Ricardo (1772-1823), Άγγλος οικονομολόγος που θεωρείται ένας από τους πατέρες των Κλασικών Οικονομικών, με μεγαλύτερη τη συμβολή του στην εξέλιξη της οικονομικής επιστήμης με τη θεωρία του σχετικού πλεονεκτήματος.

Το μέγεθος της ανάπτυξης της υπεράκτιας οικονομίας γίνεται φανερό από το γεγονός, ότι οι περισσότερες μεγάλες διεθνείς τράπεζες και υποκαταστήματά τους, έχουν δυναμική παρουσία στα υπεράκτια χρηματοπιστωτικά κέντρα, ενώ μεγάλες επενδυτικές εταιρίες και εταιρίες διακίνησης κεφαλαίων επίσης, λειτουργούν μέσω υπεράκτιων θυγατρικών εταιριών. Ακόμα, οι μεγαλύτερες δικηγορικές εταιρίες είναι ενημερωμένες για κάθε δολάριο ή ευρώ που διακινείται μέσω των λογαριασμών των πελατών τους, ενώ μεγάλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα διαχειρίζονται τη διεξαγωγή των συναλλαγών, τις οποίες θεωρούν απολύτως νόμιμες, αλλά αρνούνται να κάνουν σχόλια πάνω στις αμφισβητούμενες δραστηριότητες μεγάλων παγκόσμιων εταιριών. Σε διεθνές επίπεδο, γίνεται είναι ένας αγώνας κατά της ανάπτυξης των φορολογικών παραδείσων, ο οποίος προωθείται κυρίως από τις αναπτυγμένες χώρες.

Μία ομάδα ερευνητών πιστεύει πως, από το Χόνγκ Κόνγκ μέχρι τη Ζυρίχη και από το Λονδίνο μέχρι την πολιτεία Ντέλαγουερ των ΗΠΑ, τα υπεράκτια κέντρα αποτελούν κρίκο της αλυσίδας του οικονομικού καπιταλισμού που τίθενται στη διάθεση των ισχυρών του πλανήτη και αυτό δεν μπορεί να αλλάξει (Zucman,2015). Ο ανταγωνισμός μεταξύ των χωρών για την προσέλκυση ξένων κεφαλαίων θα υφίσταται διαρκώς και θα εκδηλώνεται μεταξύ άλλων, με τους χαμηλούς συντελεστές φορολόγησης των κερδών ή των εισοδημάτων και με συνέπεια βέβαια, ο πλούτος που δημιουργείται σε τρίτες χώρες να φυγαδεύεται αφορολόγητος προς τους φορολογικούς παραδείσους.

Μία άλλη ομάδα ερευνητών θεωρεί πως η συμβολή του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) και οι προσπάθειες των κυβερνήσεων για αποκαλύψεις σκανδάλων, σύντομα θα οδηγήσουν στο τέλος των φορολογικών παραδείσων. Μάλλον ως αισιόδοξη³ θα μπορούσε να ιδωθεί η προοπτική αυτή, καθώς τα διεθνή οικονομικά κέντρα δύσκολα θα εγκαταλείψουν την χρυσοφόρα πηγή του πλούτου τους. Βέβαια, η οικονομική κρίση ώθησε τα μεγάλα κράτη προς αναζήτηση νέων εσόδων και πολλοί υποσχέθηκαν να εγκαταλείψουν το τραπεζικό απόρρητο ώστε και οι πολυεθνικές να καταβάλουν το φόρο που τους αναλογεί (Zucman, 2015), όμως μέχρι τώρα δεν έγινε κάτι θεαματικό προς την κατεύθυνση αυτή και μάλιστα, η αντίδραση άρσης του τραπεζικού απορρήτου παραμένει σθεναρή, όπως η περίπτωση της Ελβετίας.

Κατά τον Zucman (2015) όμως, αμφότερες οι παραπάνω απόψεις είναι λανθασμένες, καθώς όλα δείχνουν ότι η πορεία των offshore εταιριών είναι ολοένα και πιο ανοδική,

³ Οι συχνές αποκαλύψεις στοιχείων, όπως τα Paradise Papers, δε συνηγορούν στην αισιόδοξία αυτή καθώς δείχνουν πως είναι πολύ ισχυρά τα πολιτικό-οικονομικά συμφέροντα που στηρίζουν τις Offshores.

οι δεσμεύσεις των υπεράκτιων κέντρων είναι ασαφείς, ο έλεγχός τους ελάχιστος και δύσκολος, συνθήκες δηλαδή, που καθιστούν υπερβολικά δύσκολη την εξάλειψή τους στο μέλλον. Παρόλα αυτά, υπάρχει τρόπος να μπει φρένο στη φοροδιαφυγή των πλουσίων των οποίων, κατά την άποψή του, περί τα 5.800 δις ευρώ, ή το 8% του χρηματοοικονομικού πλούτου των νοικοκυριών, βρίσκονται στους φορολογικούς παραδείσους⁴.

Για τους παραπάνω λόγους, ο Zucman (2015) προτείνει ένα πλάνο δράσης με στόχο την καταπολέμηση της οικονομικής αδιαφάνειας, προϋπόθεση του οποίου αποτελεί η υποχρέωση των τραπεζών να αποκαλύψουν τα στοιχεία των πελατών τους, αλλά και ο έλεγχος επαλήθευσης των δεδομένων. Μετά την πραγματοποίηση του διττού αυτού σχεδίου, είναι στο χέρι των πολιτών και των κρατών να αντιμετωπίσουν από κοινού αυτή τη λαίλαπα, για τη συμμόρφωση των φορολογικών παραδείσων και την εναρμόνιση των πολιτικών τους.

Η Mary Alice Young⁵ σε άρθρο της το 2013, αναφερόμενη στη σχέση μεταξύ νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τραπεζικής εμπιστευτικότητας, εξετάζει τις προηγούμενες προσπάθειες των παγκόσμιων ρυθμιστικών φορέων να περιορίσουν τη νομιμοποίηση των παραπάνω εσόδων και διερευνά τους λόγους συνέχισης της νομιμοποίησής τους στα υπεράκτια χρηματοπιστωτικά κέντρα. Τελικά, καταλήγει στη νέα θεωρία της συμπαιγνίας της Δύσης σχετικά με τα υπεράκτια χρηματοπιστωτικά κέντρα, θεωρώντας επιφανειακή τη δέσμευση σε νόμους και κατευθυντήριες γραμμές κατά της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.

Σύμφωνα δε, με τον Shaxson (2011), όπως και να αποκαλέσεις τα εξωτικά μέρη που φιλοξενούν τις διαβόητες «offshore εταιρίες», συνιστούν το απόλυτο μέσο φορολογικής απόδρασης για τις ελίτ των πλουσίων και ισχυρών της γης. Σε κάθε οικονομικό σκάνδαλο, σε κάθε οικονομική κρίση, συμπεριλαμβανομένης και της πρόσφατης παγκόσμιας ύφεσης, οι φορολογικοί παράδεισοι διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο. Υπάρχουν πά-

⁴ Για τη χώρα μας πχ., οι καταθέσεις στην Ελβετία φτάνουν τα 60δις ευρώ, δηλαδή περισσότερο από το 30% του σημερινού της ΑΕΠ (175 δις €, περίπου). Ποσοστό τεράστιο συγκριτικά με της Γερμανίας και της Γαλλίας, που δεν ξεπερνούν το 6% και το 9% του ΑΕΠ αντίστοιχα. Η Ελλάδα μετά το σκάνδαλο της «λίστας Λαγκάρντ» και σε σχέση με άλλες χώρες, εμφανίζεται παγκοσμίως πρωταθλήτρια φοροδιαφυγής στις offshore εταιρίες.

⁵ Είναι λέκτορας και ερευνήτρια στο Πανεπιστήμιο της Δυτικής Αγγλίας, ειδική στο διεθνές οργανωμένο έγκλημα και το οικονομικό έγκλημα. Τα κύρια ερευνητικά της ενδιαφέροντα περιλαμβάνουν τη διερεύνηση του τι συμβαίνει με τα παράνομα εισπραχθέντα εγκλήματα διακρατικού χαρακτήρα και τον τρόπο πλύσης τους, και τη χρήση των υπεράκτιων τραπεζικών κέντρων για τη νομιμοποίηση εσόδων (mary.young@uwe.ac.uk).

νω από 70 φορολογικοί παράδεισοι στον κόσμο⁶, οι σημαντικότεροι των οποίων δε βρίσκονται σε τροπικά νησιά αλλά στα κέντρα των πιο ισχυρών χωρών του πλανήτη⁷.

Κατά τον Stein (2002), οι πολυεθνικές εταιρίες και οικογένειες, χρειάζονται φορολογική ουδετερότητα προκειμένου οι δικαιοδοσίες να επιτύχουν τη νόμιμη ελαχιστοποίηση των ποσών φόρου που καταβάλλουν συνολικά, σε σχέση με τις δραστηριότητές τους στις διάφορες χώρες στις οποίες δραστηριοποιούνται ή ζουν. Κατά τον ίδιο, η παραπάνω ανάγκη είναι απίθανο να εξαφανιστεί στο άμεσο μέλλον, για τους παρακάτω λόγους:

- A) Η παγκοσμιοποίηση φαίνεται να παραμένει εδώ, διογκούμενη μέσω των τεχνολογιών της πληροφορικής και των επικοινωνιών.
- B) Είναι εξαιρετικά απίθανο, ότι σε παγκόσμιο επίπεδο η φορολογική εναρμόνιση θα συμβεί αυτή τη γενιά ή, κατά πάσα πιθανότητα, την επόμενη. Εντός της Ευρώπης, η διαφορετική φορολογική εναρμόνιση και η αυξημένη κινητικότητα του κεφαλαίου, έκανε πολλές χώρες να αρχίσουν να συνειδητοποιούν ότι η φοροδοτική ικανότητα αποτελεί κάτι το σπάνιο και οι υπερβολικοί άμεσοι φόροι δεν είναι βιώσιμοι, με συνέπεια τις σημαντικές μειώσεις των ποσοστών, ιδίως στους φορολογικούς συντελεστές εταιριών⁸.
- Γ) Είναι εξαιρετικά απίθανο να είναι νόμιμη η φοροαποφυγή και να μπορεί να εξαλειφθεί, ή ακόμη και να μειωθεί. Όπως το εξηγεί ο Stein (2002), η αποφυγή σημαίνει απλά «να πληρώνετε λιγότερους φόρους από ό,τι η κυβέρνησή σας σκόπευε να σας επιβάλλει όταν συνέτασσε τους φορολογικούς κανόνες» και αυτό αποτελεί πρόβλημα για τις κυβερνήσεις.

Ως εκ τούτου, τα υπεράκτια οικονομικά κέντρα έχουν μέλλον και ίσως, πολύ καλό στην παγκόσμια αγορά της οποίας η εξέλιξη συνεπάγεται και τις αντίστοιχες αλλαγές και εξελίξεις στα υπεράκτια κέντρα, όπως και φαίνεται ότι συμβαίνει. Σύμφωνα με τους Rutherford & Mobley (2005), η διαδικασία μετεγκατάστασης διακριτών επιχειρηματι-

⁶ Βλ. Παράρτημα § 3 λίστα των χωρών που μέχρι σήμερα έχουν καταγραφεί ως φορολογικοί παράδεισοι.

⁷ Στο Μανχάταν της Νέας Υόρκης και στο Σίτυ του Λονδίνου, μέσω των οποίων διεκπεραιώνεται πάνω από το 50% των παγκόσμιων εμπορικών συναλλαγών και το μεγαλύτερο μέρος του διεθνούς δανεισμού.

⁸ Για παράδειγμα, ο συντελεστής φορολογίας εταιριών της Σουηδίας έχει μειωθεί περισσότερο από 20% και της Γερμανίας στο ήμισυ, κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του '90. Δηλαδή στο 25% περίπου, πράγμα που σημαίνει, ότι οι συνεχιζόμενες διαφορές των επιτοκίων μεταξύ των χωρών είναι αναπόφευκτες.

κών λειτουργιών ή δραστηριοτήτων σε ξένες τοποθεσίες, ή αλλιώς το offshoring⁹, εξελίσσεται με γρήγορους ρυθμούς. Αξιοσημείωτο είναι ότι τα τελευταία χρόνια οι δραστηριότητες offshoring αφορούν κυρίως το τηλεφωνικό κέντρο, την τεχνολογία πληροφοριών και τις λειτουργίες back-office μιας εταιρίας, δραστηριότητες με άλλα λόγια, που επηρεάζουν την αγορά εργασίας και εμφανίζουν αυξητική τάση λόγω της μείωσης κόστους που μπορεί να φθάσει και το 50%. Σημαντικά για τούτο κριτήρια είναι το κόστος, η ποιότητα και η προσφορά εργασίας, στις περιοχές-πόλους έλξης του offshoring.

Ο Witherell (2002) σχολιάζει την εφαρμογή των διεθνών χρηματοοικονομικών προτύπων στα υπεράκτια χρηματοοικονομικά κέντρα ισχυριζόμενος πως, ενώ οι Offshores (εφεξής OFC) μέχρι σήμερα δεν φαίνεται να ήταν σημαντικός αιτιώδης παράγοντας στη δημιουργία οικονομικών προβλημάτων, υπάρχουν ανησυχίες σχετικά με πιθανά μελλοντικά προβλήματα που οφείλονται στα υπεράκτια κέντρα που δεν επιθυμούν ή αδυνατούν να τηρήσουν τα διεθνή εποπτικά πρότυπα. Τα «κενά» που υπάρχουν αποθαρρύνουν συλλογικές προσπάθειες για τη μείωση της συνολικής έκθεσης σε οικονομική αστάθεια, παγκόσμια. Προτεραιότητα πρέπει να δοθεί στα διεθνή πρότυπα σχετικά με τη διασυννοριακή συνεργασία και την αποτελεσματική ανταλλαγή πληροφοριών, στις βασικές εξουσίες εποπτείας και στις πρακτικές για τον εντοπισμό και την καταγραφή των πελατών, με απώτερο στόχο την τήρηση των σχετικών διεθνών προτύπων.

Ο Witherell (2002) αναφέρεται επίσης, σε δύο πρωτοβουλίες που πρέπει να ενθαρρυνθούν: α) Οι OFCs να υιοθετήσουν και να εφαρμόσουν πολιτικές ή πρακτικές διασφάλισης της διεθνούς χρηματοοικονομικής σταθερότητας και β), να καταπολεμηθεί η οικονομική κατάχρηση που τελικά, επιβαρύνει τις υπόλοιπες χώρες. Πρωτοβουλίες του είδους αυτού βέβαια, απαιτούν αυξημένη διαφάνεια και προθυμία συμμετοχής σε μια διεθνή συνεργασία και πιο συγκεκριμένα, την αποτελεσματική ανταλλαγή πληροφοριών. Για τον Naheem, (2017), στις αναδυόμενες οικονομίες η πολυπλοκότητα των μεθόδων της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, μπορεί να δημιουργήσει ιδιαίτερες προκλήσεις, καθώς δεν υπάρχει ακόμα συστηματική και οργανωμένη δράση για τον έλεγχο των χρηματικών ροών. Για παράδειγμα, η Κίνα βρίσκεται αντιμέτωπη με τη διαφυγή αστρονομικών ποσών, τα οποία θα μπορούσαν να επενδυθούν στην ανάπτυξη των υποδομών της χώρας.

⁹ Το Offshoring αναφέρεται στην πρακτική που ασκούν εταιρίες μεταναστευτικών δραστηριοτήτων σε υπεράκτιες τοποθεσίες, εκτός των χωρών προέλευσής τους. Το φαινόμενο αυτό είναι γνωστό και σαν outsourcing. Οι εταιρίες, ειδικά στις δυτικές οικονομίες, υιοθέτησαν ιστορικά μια υπεράκτια στρατηγική, κυρίως για λόγους παραγωγής και απασχόλησης.

Πέρα από τις εγκληματικές οργανώσεις και δραστηριότητες όμως, υπάρχουν και οι περιπτώσεις κρατικών λειτουργών και δημοσίων προσώπων¹⁰ που προσπαθούν να αποκρύψουν χρήματα τα οποία συνήθως, έχουν καταχραστεί διακινώντας τα στο εξωτερικό με διάφορες δικαιολογίες. Η Ομάδα Διεθνούς Χρηματοπιστωτικής Δράσης (FATF)¹¹, έχει καθιερώσει ορισμένες «κόκκινες σημαίες», δηλαδή ενδείξεις ότι μια συναλλαγή αποτελεί στην ουσία, ξέπλυμα χρημάτων, όπως α) η χρήση εταιριών-βιτρίνα, ή τοπικών πελατών / επιχειρήσεων για την αγορά των ακινήτων, β) η καταγραφή της ιδιοκτησίας στο όνομα μελών της οικογένειας ή φίλων, γ) η συνεργασία με μη εγγεγραμμένους κτηματομεσίτες και δ) η εμπλοκή τρίτων προσώπων, συνήθως δικηγόρων, για την αγορά και την καταγραφή των ακινήτων¹².

Κατά τον Moiseienko, (2015), το μυστήριο που περικλείει τις περιουσίες των δημοσίων αξιωματούχων, των οποίων τα δηλωθέντα εισοδήματα, δεν συνάδουν με τα έξοδά τους, δημιουργεί πολλές υποψίες. Τα άτομα που επωφελούνται από το οργανωμένο έγκλημα, είτε είναι συνεργάτες σε μαζική καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις χώρες καταγωγής τους, είτε καταφέρνουν να αποφύγουν τον οικονομικό έλεγχο. Καθώς αυτό υπονομεύει την αποτελεσματικότητα των διεθνών νόμων για την καταπολέμηση της διαφθοράς, η ομάδα G20 πρότεινε μια καινοτόμο στρατηγική, την "άρνηση ασφαλούς καταφυγίου" σε άτομα τα οποία είναι ύποπτα για μαζική διαφθορά.

Η πολιτική "άρνησης ασφαλούς καταφυγίου" θα μπορούσε να αποτελέσει ένα αποτελεσματικό μέτρο που συμπληρώνει τους νόμους ενάντια στο ξέπλυμα χρημάτων. Το 2012, οι ΗΠΑ θέσπισαν το νόμο Magnitsky που απαγόρευσε την είσοδο στις ΗΠΑ σε πάνω από 60 Ρώσους αξιωματούχους. Η πρωτοβουλία αυτή ήταν μια θετική εξέλιξη στο ζήτημα, αλλά δεν ήταν επαρκής για την συντονισμένη εφαρμογή της δράσης και μέχρι στιγμής, δεν υπάρχουν χειροπιαστά αποτελέσματα, πράγμα που δυσχεραίνει την εφαρμογή της πολιτικής «άρνησης εισόδου». Βέβαια η εφαρμογή της συγκεκριμένης πολιτικής, προκαλεί ερωτήματα σχετικά με τη δικαιοδοσία ενός κράτους να παρεμβαί-

¹⁰ Βλ. Λίστες Λαγκάρντ και Μπόργιανς, τα Panama Papers και πιο πρόσφατα, τα Paradise Papers.

¹¹ Ιούλιο του 1989, ο Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σε συμφωνία με τους αρχηγούς των κυριότερων βιομηχανικών κρατών, κατά τη διάσκεψη κορυφής του G7, στο Παρίσι, αποφάσισαν, τη συγκρότηση μιας ειδικής ομάδας κρούσης ενάντια στο ξέπλυμα βρώμικου χρήματος, γνωστή, ως FATF (Financial Action Task Force), (Τραγάκης, 1996).

¹² Σχετικά με την απόκτηση ακινήτων, πρέπει να συνυπολογίζονται και κάποιοι ακόμα παράμετροι που αφορούν την ταυτότητα του αγοραστή, την τοποθεσία του ακινήτου, τη συμμετοχή ή μη άλλων προσώπων στην αγορά και καταχώρηση του ακινήτου, αλλά και τη μέθοδο διεξαγωγής των οικονομικών συναλλαγών. Κριτήρια που μπορούν να αποβούν ιδιαίτερα χρήσιμα για τον εντοπισμό ύποπτων συναλλαγών.

νει για την υποτιθέμενη διαφθορά που σημειώθηκε στο έδαφος άλλης χώρας. αλλά και για το είδος των απαιτούμενων αποδείξεων προκειμένου να αποφασιστεί εάν ένα άτομο εμπλέκεται σε περιστατικά διαφθοράς, ή ποια άτομα θα πρέπει να υπόκεινται στην εφαρμογή αυτού του μέτρου.

Το μόνο που μπορεί να κάνει κάποιο κράτος είναι να αρνηθεί την είσοδο στα εδάφη του, κάτι το οποίο είναι καθαρά δικαίωμα του και σε περιπτώσεις κατάφορων παραβιάσεων ή όπου το τοπίο είναι πιο θολό, έχει το δικαίωμα να αρνηθεί την άδεια εισόδου σε άτομα για τα οποία υπάρχουν βάσιμες υποψίες πως εμπλέκονται σε περιπτώσεις διαφθοράς. Πολλές φορές, τα άτομα που συνδέονται de facto με το κράτος ("πολιτικά πρόσωπα") έχουν τις περισσότερες ευκαιρίες συμμετοχής στη συστηματική διαφθορά. Έτσι εναπόκειται στα κράτη να αναπτύξουν εσωτερικές νομικές διαδικασίες για να μπορέσει να εφαρμοστεί η πολιτική άρνησης εισόδου.

Σύμφωνα με την Antoine, (2007), το υπεράκτιο δίκαιο, δηλαδή ένα εναλλακτικό νομικό πλαίσιο το οποίο έχει σχεδιαστεί για τις ιδιαίτερες ανάγκες των υπεράκτιων επενδύσεων, δημιουργήθηκε κυρίως, για τους ξένους επενδυτές και αποκλειστικά για εμπορικούς λόγους. Πολλές δε επιθέσεις από ανεπτυγμένες χώρες και διεθνείς οργανώσεις, σχετικά με την νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, τη μυστικότητα και τον αθέμιτο φορολογικό ανταγωνισμό, δεν έχουν να κάνουν τόσο με νομικές αρχές όσο με οικονομικές σκοπιμότητες. Αν και οι περισσότερες παράνομες δραστηριότητες πραγματοποιούνται στα μεγάλα οικονομικά κέντρα, οι πιέσεις για τη θέσπιση ρυθμιστικού πλαισίου είναι πολύ μεγαλύτερες για τα υπεράκτια κέντρα. Όπως κάθε ρυθμιστικό πλαίσιο, έτσι και το υπεράκτιο δίκαιο δημιουργήθηκε σύμφωνα με τις ανάγκες τις οποίες καλείται να καλύψει και επιπλέον, άρχισε να επηρεάζει την υπάρχουσα νομολογία για τις κινήσεις κεφαλαίων.

Είναι αλήθεια, ότι το υπεράκτιο δίκαιο διευκολύνει με τις προβλέψεις του την κίνηση των κεφαλαίων και την επιχειρηματική δραστηριότητα, καθώς διαθέτει ρυθμίσεις που προωθούν την ελευθερία και την ταχύτητα των κινήσεων. Βέβαια, οι πολλές ασάφειες που εμφανίζονται στο νεοσύστατο αυτό δίκαιο, καθιστούν αναγκαία τη νομοθετική και δικαστική διευκρίνιση, αλλά και την ακρίβεια στην κατάρτιση των συστατικών πράξεων. Οι αμφισβητήσεις επί των προβλέψεων, θέτουν ερωτήματα σχετικά με τη νομιμότητα των κεφαλαίων, δηλαδή αν αυτά είναι αληθινά, αν πρόκειται για άλλες οντότητες, ή ακόμα και για απάτες ή δόλιες συναλλαγές για τις οποίες υφίστανται ρυθμίσεις που αποσκοπούν στην εξάλειψή τους.

Η ελίτ των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών διοχετεύει κεφαλαία σε OFC, μέσω των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων που αναζητούν επενδυτές προσφέροντας πληθώρα διευκολύνσεων για να τους δελεάσουν, παρακάμπτοντας σε ορισμένες περιπτώσεις τα νόμιμα μέσα, αλλά και νομιμοποιώντας κέρδη από παράνομες δραστηριότητες. Επίσης, οι ανεπτυγμένες χώρες χρησιμοποιούν αυτά τα κέντρα για τη διαχείριση κονδυλίων χρηματοδότησης μυστικών δραστηριοτήτων σε ξένα εδάφη (π.χ. η δράση της CIA στην Κεντρική και Λατινική Αμερική). Σημαντικό επίσης, είναι το γεγονός πως για πολλά από αυτά τα κέντρα, οι οικονομικές δραστηριότητες είναι η κύρια πηγή πλούτου, χωρίς όμως αυτό να συνιστά άλλοθι για την ενθάρρυνση ή την παράβλεψη των παράνομων δραστηριοτήτων. Τουναντίον, θα πρέπει να αποθαρρύνουν και περιορίσουν το φαινόμενο ώστε να αποφύγουν την απομόνωση από τα υπόλοιπα κράτη και ό,τι άλλο είναι δυνατό να συνεπάγεται μια τέτοια συμπεριφορά.

Τα μέτρα που έχουν ληφθεί για την καταπολέμηση του φαινομένου ξεκίνησαν με την υπογραφή των Συμβάσεων Αμοιβαίας Δικαστικής Συνδρομής¹³ τη δεκαετία του '80, την οποία διαδέχθηκε η δημιουργία της Βασιλικής Επιτροπής Τραπεζικών Κανονισμών και των Εποπτικών Πρακτικών (1988), που έγινε αποδεκτή από το μεγαλύτερο μέρος της διεθνούς τραπεζικής κοινότητας. Ακολούθησε η ίδρυση της Ομάδας Διεθνούς Χρηματοπιστωτικής Δράσης τον Ιούλιο του 1989, καθιστώντας έκδηλη και συνεχή την προσπάθεια καταπολέμησης του ξεπλύματος χρημάτων.

Σύμφωνα με τον Maurer (2008), έχουν γίνει πολλές προσπάθειες σε παγκόσμιο επίπεδο για τη ρύθμιση της υπεράκτιας χρηματοοικονομικής δραστηριότητας, λόγω της διεθνούς ανησυχίας σχετικά με τις επιπτώσεις του επιβλαβούς φορολογικού ανταγωνισμού, της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Στα μέσα της δεκαετίας του '90, αρκετοί οργανισμοί, όπως ο ΟΟΣΑ, η Ομάδα Διεθνούς Χρηματοοικονομικής Δράσης, καθώς και μη κυβερνητικές οργανώσεις όπως η Oxfam, προσπάθησαν να περιορίσουν τις υπεράκτιες χρηματοοικονομικές δραστηριότητες και τις καταχρήσεις τους, αναγκάζοντας τις αντίστοιχες χώρες που παρείχαν τέτοιες υπηρεσίες να συμμορφωθούν με ένα σύνολο διεθνών οικονομικών κανόνων.

Αυτές οι προσπάθειες ωστόσο κατηγορήθηκαν ως υποκριτικές, επειδή πολλές χώρες του ΟΟΣΑ, απέτυχαν στην τήρηση των προτύπων που απαιτούνται για τους φορολογι-

¹³ Αφορούσαν κυρίως, τη διακίνηση ναρκωτικών και σε ορισμένες περιπτώσεις περιέκλειαν και άλλα σοβαρά εγκλήματα.

κούς παραδείσους, αν και οι τελευταίοι ανταποκρίθηκαν ζητώντας να υπάρχει ένα «ισότιμο ρυθμιστικό πλαίσιο», ιδέα που έθεσε την ίση μεταχείριση όλων των χωρών πάνω από κάθε πιθανή ζημιά που προκαλείται από την ανταγωνιστική μείωση των φορολογικών συντελεστών. Τα φορολογικά καταφύγια προσπάθησαν να συμμορφωθούν, και αυτό είχε ορισμένες πρακτικές συνέπειες, όπως τη δημιουργία νέων επιτροπών χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, ανεξάρτητων από την κυβέρνηση και τα υπουργεία που ασχολούνται με τα οικονομικά, τη δημιουργία εταιρικών μητρώων με ταυτόχρονη εφαρμογή κανόνων δέουσας επιμέλειας και εξακρίβωσης των στοιχείων της ταυτότητας των πελατών.

Όλα τα παραπάνω, αύξησαν το κόστος λειτουργίας των υπεράκτιων χρηματοοικονομικών κέντρων εκ των οποίων μερικά, ιδιαίτερα του Ειρηνικού, αναγκάστηκαν να σταματήσουν τη λειτουργία τους. Ακόμα, υπήρξε μια πρόταση για την αποτελεσματική συνεργασία με τα φορολογικά καταφύγια προς το επιθυμητό αποτέλεσμα, με την εξαγορά τους από μεγαλύτερα κράτη, πράγμα που για πολιτικούς λόγους δεν κατέστη εφικτό εξαιτίας των ευνοϊκών ρυθμίσεων που έχουν πετύχει τα φορολογικά καταφύγια. Το πρόβλημα όμως είναι, ότι η προσοχή επικεντρώθηκε στις χώρες που παρέχουν υπεράκτιες χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, αντί να διερευνηθεί ο ρόλος της αγοράς σε αυτό το φαινόμενο. Η αποτελεσματική αντιμετώπιση του ζητήματος απαιτεί επανεξέταση των τακτικών που έχουν ακολουθήσει οι αρμόδιες αρχές, μέχρι στιγμής και η προσοχή πρέπει να στραφεί στις διεθνείς χρηματοοικονομικές δραστηριότητες και στην μελέτη των κοινωνικών προεκτάσεων των χρηματοοικονομικών ζητημάτων.

Η Διεθνής Κοινοπραξία Ερευνητικής Δημοσιογραφίας η οποία είχε αποκαλύψει το σκάνδαλο των Panama papers, (Retting, 2016) (από στοιχεία της νομικής εταιρίας Mossack Fonseca & Co) που συνέδεαν άμεσα και έμμεσα, υπεράκτια περιουσιακά στοιχεία δισεκατομμυριούχων ανά τον κόσμο, έφερε πρόσφατα στο φως και τα Paradise Papers (από στοιχεία της νομικής εταιρίας Appleby) τα οποία αφορούν, όπως και στην προηγούμενη περίπτωση, πολιτικούς, αρχηγούς κρατών, δημόσιους λειτουργούς κλπ., ή με άλλα λόγια, τους υποτιθέμενους θεματοφύλακες της νομιμότητας¹⁴. Οι αποκαλύψεις αυτές ενισχύουν ακόμη περισσότερο τη θέση για αυστηρότερους ελέγχους και ταυτόχρονα, την άποψη πως όσο η δραστηριότητα των υπεράκτιων εταιριών και των φορολογικών παραδείσων που τις φιλοξενούν, καλύπτονται από οικονομικούς και πολιτι-

¹⁴ Με έντονη ελληνική παρουσία και στην υπόθεση αυτή στην οποία εμπλέκονται πρόσωπα που συνδέονται με πολιτικούς, εφοπλιστές, στελέχη τραπεζών, φοροφυγάδες κλπ.

κούς παράγοντες, κάθε προσπάθεια ελέγχου και κυρώσεων θα είναι επιφανειακή και κίβδηλη.

1.1.2 Φορολογικοί Παράδεισοι

Φορολογικός παράδεισος ή καταφύγιο, είναι μια χώρα που στοχεύει στην προσέλκυση οικονομικών δραστηριοτήτων, προσφέροντας πολιτικά σταθερές διευκολύνσεις και συνδράμοντας τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα να παρακάμψουν κανόνες, νόμους και κανονισμούς άλλων επικρατειών. Αυτές οι χώρες προσφέρουν εχεμύθεια μέσα από τη νομοθεσία τους και αρνούνται να συνεργαστούν με άλλες για ανταλλαγή πληροφοριών, ενώ ταυτόχρονα, επιβάλλουν πολύ χαμηλή έως και μηδενική φορολογία (Κορρές, 2015). Με άλλα λόγια, ικανοποιούν το κύριο μέλημα των επιχειρήσεων που επιδιώκουν το μετριασμό των επιπτώσεων της υψηλής φορολογίας και των ελέγχων. Επομένως, ο στόχος της χρήσης των φορολογικών παραδείσων είναι προφανής και αναφέρεται στην ελαχιστοποίηση των υποχρεώσεων προς το κράτος και στη μεγιστοποίηση των εσόδων (Botis, 2014).

Κατά τον Mugarura (2017), ως φορολογικός παράδεισος ορίζεται μια χώρα ή μια ανεξάρτητη περιοχή, όπου οι φόροι επιβάλλονται με χαμηλό συντελεστή. Επίσης οι επενδυτές προστατεύονται από νόμους που επιτρέπουν στους φορολογικούς παράδεισους να λειτουργούν με μυστικότητα και εχεμύθεια και να μην αποκαλύπτουν σε άλλες αρχές στοιχεία σχετικά με τις επενδύσεις. Στην πραγματικότητα, όμως, οι μικρότερες νησιωτικές οικονομίες «νοιкиάζονται» συνήθως, από τις ξένες πολυεθνικές που είναι σε θέση να αλλάξουν εύκολα έδρα σε περίπτωση που οι αρχές δε συμμορφωθούν με τα συμφέροντά τους.

Για να ορισθεί μια περιοχή «Διεθνές Υπεράκτιο Χρηματοοικονομικό Κέντρο» (IOFC International Offshore Financial Center), πρέπει να ληφθούν υπόψη πολλοί παράμετροι που καθιστούν δύσκολη τη διατύπωση ενός σαφούς ορισμού. Τα υπεράκτια οικονομικά κέντρα OFCs (Offshore Financial Centers) έχουν γίνει ιδιαίτερα σημαντικά διεθνώς από τη δεκαετία του 1960, αν και μερικά από αυτά (π.χ. Ελβετία, Μονακό και Λίβανος) προϋπήρχαν. Ως OFC ορίζεται ένα κέντρο που φιλοξενεί χρηματοοικονομικές δραστηριότητες, το οποίο διαχωρίζεται από τις κύριες μονάδες ρύθμισης (κράτη) γεωγραφικά

ή νομοθετικά (Hampton, 1996). Η αλήθεια είναι πως δεν υπάρχει ομοφωνία κατά τη χρήση των όρων «φορολογικός παράδεισος», «φορολογικό καταφύγιο», «εξωχώριο οικονομικό κέντρο» ή και «επικράτεια εχεμύθειας» (secrecy jurisdiction, όρος που εμφανίστηκε στις ΗΠΑ στα τέλη της δεκαετίας του 1990). Γενικά όμως, μιλώντας για φορολογικούς παραδείσους αναφερόμαστε στα κράτη, που:

- ❖ Επιβάλλουν χαμηλό ή μηδενικό ονομαστικό φόρο, φορολογούν ευνοϊκά ορισμένες κατηγορίες εισοδημάτων έτσι ώστε όποιος ξένος επενδυτής δημιουργεί εταιρία με έδρα το έδαφός τους, υποβάλλεται σε κατά πολύ μειωμένη φορολογία από εκείνη της χώρας διαμονής του και συνεπώς, προσελκύουν το χρήμα επιτρέποντας σε κάποιους να αποφεύγουν τη φορολόγηση νόμιμα ή παράνομα.
- ❖ Παρέχουν εχεμύθεια, διαφυγή από τις χρηματοπιστωτικές ρυθμίσεις, δε διευκολύνουν την παροχή και την ανταλλαγή πληροφοριών και προσφέρουν ευκαιρία σε κάποιους να παρακάμψουν νόμους και κανόνες που ισχύουν σε άλλες επικράτειες.
- ❖ Διακρίνουν, για λόγους προστασίας, την οικονομία τους, από τις διευκολύνσεις που προσφέρουν, διότι οι υπηρεσίες που παρέχουν αφορούν τους μη μόνιμους κατοίκους που τοποθετούν εκεί τα χρήματά τους, και όχι τους μόνιμους κατοίκους τους που φορολογούνται κανονικά.
- ❖ Ο τομέας των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών τους, είναι δυσανάλογα μεγάλος σε σχέση με το μέγεθος της ντόπιας οικονομίας.
- ❖ Αυτό που χαρακτηρίζει όμως, τους φορολογικούς παραδείσους, είναι η εγχώρια πολιτική εξουσία που γίνεται έρμαιο και πιόνι στα χέρια των χρηματοπιστωτικών οργανισμών ή των εγκληματιών, ή και των δύο, τις περισσότερες φορές.

Συγκεκριμένα, πολλές χώρες θεωρούνται φορολογικοί παράδεισοι αφού παρέχουν πολλά φορολογικά προγράμματα, με συνέπεια να θεωρούνται Διεθνή Υπεράκτια Χρηματοοικονομικά Κέντρα, από τους ειδήμονες σε θέματα φορολογίας. Συνήθως, πρόκειται για μικρές χώρες που ηθελημένα δημιούργησαν ένα περιβάλλον με μηδαμινή φορολόγηση και στόχο την οικονομική τους άνθηση και την αύξηση του Α.Ε.Π. τους μέσα από παγκόσμιες συναλλαγές. Μεταξύ αυτών υπάρχουν και χώρες με πολύ λιγότερο ευνοϊκά φορολογικά προγράμματα, θέτοντας σε αμφιβολία την ένταξή τους στην ομάδα αυτή.

Στην παραπάνω ομάδα εντάσσονται και μεγάλα εμπορικά κέντρα, με μεγάλη φορολογία και εξελιγμένα φορολογικά συστήματα, λόγω τήρησης των απαιτούμενων προϋποθέσεων αποτελεσματικής εφαρμογής των φορολογικών τους συστημάτων, σε συνδυασμό με την υψηλή φορολόγηση. Χαρακτηριστικά παραδείγματα αποτελούν η Ελβετία η

οποία, παρά την φορολογία των δήμων και των καντονιών που ξεπερνά το 40%, θεωρείται και είναι το πιο γνωστό Διεθνές Υπεράκτιο Χρηματοοικονομικό Κέντρο, όπως επίσης, το Ηνωμένο Βασίλειο που παρότι επιβάλλει υψηλούς φόρους στο εισόδημα, παρέχει πολύ ελκυστικά προγράμματα σε μη κατοίκους του.

Σε κάθε περίπτωση, τα κράτη που με ασφάλεια μπορούν να θεωρηθούν Διεθνή Υπεράκτια Χρηματοοικονομικά Κέντρα, είναι αυτά που παρέχουν σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα τη δυνατότητα να συγκεντρώνουν διεθνώς αποκτημένα εισοδήματα, χωρίς φορολογικές υποχρεώσεις μέσα από αυτά (Δουβής, 2008). Κατά τον Δουβή (2008), *«μια δικαιοδοσία μπορεί να παρέχει ειδικές διευκολύνσεις για τα υπεράκτια χρηματοοικονομικά κέντρα χωρίς να είναι γενικά φορολογικός παράδεισος»*.

Με την υπόσχεση του οικονομικού απορρήτου και της φοροαποφυγής, ο «φορολογικός παράδεισος» δεν είναι πάντα κατάλληλος όρος για τα υπεράκτια χρηματοπιστωτικά κέντρα, πολλά από τα οποία δεν έχουν καν νόμιμο τραπεζικό απόρρητο και τα περισσότερα από αυτά, ενώ έχουν υιοθετήσει πρωτόκολλα ανταλλαγής φορολογικών πληροφοριών, δεν ερευνούν την ύποπτη φοροδιαφυγή. Οι θετικά προσκείμενοι υποστηρίζουν, ότι τα αξιόπιστα υπεράκτια χρηματοπιστωτικά κέντρα διαδραματίζουν θεμιτό και αναπόσπαστο ρόλο στη διεθνή χρηματοδότηση και το εμπόριο και ακόμη, πως το καθεστώς του μηδενικού φόρου επιτρέπει τον οικονομικό προγραμματισμό και τη διαχείριση κινδύνων.

Παρά τα προηγούμενα, αν και η μυστικότητα, οι χαμηλοί φόροι και η πολιτική σταθερότητα προσελκύουν τις νόμιμες επιχειρήσεις στα OFC, κατά τον Hampton (1996), αυτά τα κέντρα αποτελούν και χώροι φιλοξενίας παράνομων δραστηριοτήτων. Η νομιμοποίηση κερδών από παράνομες δραστηριότητες μέσω των υπηρεσιών που προσφέρουν τα OFC, είναι πολύ εύκολη και συνήθης, με αρνητικές συνέπειες για τα ίδια όπως, α) η δυνατότητα συμβολής τους στην αποδοχή της διαφθοράς ως μιας «κανονικής» δραστηριότητας, με συνέπεια την καταστρατήγηση των νόμων στις Λιγότερο Ανπτυγμένες Χώρες (ΛΑΧ), β), οι περιορισμένες αναπτυξιακές τους δυνατότητες λόγω της διευκόλυνσης στη διαφθορά και τη διαφυγή κεφαλαίων, και γ), ο κίνδυνος μετατόπισης της βασικής οικονομικής τους δραστηριότητας σε μη παραγωγικούς τομείς, καθώς τα κεφάλαια που εισάγονται είναι «παρασιτικά» η και «πειρατικά».

Πέραν των αναφερομένων, υπάρχει και ο κίνδυνος της διάβρωσης της συνείδησης των κατοίκων της, όπως συμβαίνει σε ορισμένα OFC της Καραϊβικής (Ανγκούιλα, Μπαχά-

μες, Νήσοι Καϋμάν, Παναμάς), προς επιβεβαίωση της μεταδοτικής φύσης της διαφθοράς. Στη μελέτη του σχετικά με την προβληματική σχέση ανάμεσα στη διαφθορά και στις υπεράκτιες οικονομίες και παρά την μυστικότητά τους, ο Hampton (1996), κατατάσσει τα υπεράκτια κέντρα σε, i) λειτουργικά OFC τα οποία αποτελούν τη φυσική τοποθεσία τραπεζικών αλυσίδων και άλλων κέντρων παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, ii) πλασματικά OFC, όπου γίνονται οι καταχωρήσεις βιβλίων των οικονομικών συναλλαγών και iii) σύνθετα OFC που αποτελούν ένα συνδυασμό των παραπάνω κατηγοριών.

Σύμφωνα με την Dharmapala, (2007), το 15% περίπου του συνόλου των χωρών, είναι φορολογικοί παράδεισοι και παρότι μικροί είναι εύποροι, με περισσότερες πιθανότητες να υιοθετήσουν ένα τέτοιο καθεστώς, οι χώρες που κυβερνούνται καλύτερα. Οι οικονομικές αποδόσεις είναι μεγαλύτερες για τις καλώς διοικούμενες χώρες, διότι οι ροές ξένων επενδύσεων και τα οικονομικά οφέλη που τις συνοδεύουν, είναι μεγαλύτερες σε σχέση με τις ανεπαρκώς διοικούμενες. Επίσης, οι χαμηλοί φορολογικοί συντελεστές προσφέρουν πολύ ευνοϊκότερες συνθήκες για τις ξένες επενδύσεις σε ευνομούμενες χώρες-καταφύγια, με σημαντικά οικονομικά οφέλη, σε επιβεβαίωση και της θεωρία που το προβλέπει, ειδικά μετά το 1980. Η δε πιθανότητα να εξελιχθεί σε φορολογικό παράδεισο, μια χώρα με πληθυσμό κάτω από το ένα εκατομμύριο, αυξάνεται από 24% σε 63%.

Ο Hines (2005) αναφέρει ότι οι οικονομίες των φορολογικών καταφυγίων είχαν μέσο ετήσιο πραγματικό κατά κεφαλήν ποσοστό ανάπτυξης 3,3% μεταξύ 1982 και 1999, σε σύγκριση με το 1,4% των υπόλοιπων χωρών ανά τον κόσμο. Ανάπτυξη που προκάλεσε ανησυχία στα υπόλοιπα κράτη για τις πιθανές επιπτώσεις του διεθνούς φορολογικού ανταγωνισμού, και έκανε πολλές κυβερνήσεις να στραφούν σε διεθνείς συνεργατικές προσπάθειες για την διατήρηση της δυνατότητας φορολόγησης των κερδών που προέρχονται από κάθε είδους επιχειρηματικές δραστηριότητες. Παρά τον ενθουσιασμό που εξέφρασαν αρκετοί συμμετέχοντες, η διάσταση απόψεων και η σύγκρουση συμφερόντων καθιστούν δύσκολη την επίτευξη διεθνών φορολογικών συμφωνιών ανάμεσα σε περισσότερες από δύο χώρες

Η διαφυγή κεφαλαίων και η διεθνής ιδιωτική τραπεζική, συνδέονται με το μεγάλο εξωτερικό χρέος ορισμένων ΛΑΧ (Λιγότερο Ανεπτυγμένων Χωρών) όπως υποστηρίζουν δύο θεωρίες, κατά την πρώτη των οποίων οι κυβερνήσεις δε δημιουργούν τις κατάλληλες συνθήκες για να προσελκύσουν το κεφάλαιο, οπότε οι επενδυτές τις αναζητούν αλ-

λού, ενώ η δεύτερη ισχυρίζεται ότι τα δυτικά χρηματοπιστωτικά κέντρα, συνειδητά προσπαθούν να προωθήσουν τη διαφυγή κεφαλαίων. Η μυστικότητα, οι χαμηλοί φόροι και η πολιτική σταθερότητα προσελκύουν τις νόμιμες επιχειρήσεις στα OFC, αλλά όπως ήδη αναφέραμε, δεν αρνούνται τη φιλοξενία παράνομων δραστηριοτήτων και το ξέπλυμα χρήματος.

Οι Bilicka και Fuest (2013), εξετάζουν τον τρόπο με τον οποίο οι φορολογικοί παράδεισοι επέλεξαν τις χώρες-εταίρους τους, καθώς τίθεται το ερώτημα εάν οι φορολογικοί παράδεισοι έχουν υπογράψει συμφωνίες ανταλλαγής φορολογικών πληροφοριών (Tax Information Exchange Agreements- TIEA) με χώρες με τις οποίες έχουν ισχυρούς οικονομικούς δεσμούς, ή με λιγότερο σχετικές ενδεχομένως, προκειμένου να αποφευχθεί η ανταλλαγή φορολογικών πληροφοριών σε περιπτώσεις όπου αυτό απαιτείται. Το κύριο συμπέρασμα είναι, ότι οι φορολογικοί παράδεισοι επιδίωξαν συστηματικά την υπογραφή TIEA με χώρες που διατηρούν ισχυρότερους οικονομικούς δεσμούς στο πλαίσιο των άμεσων ξένων επενδύσεων, όχι όμως στο σύνολό τους, αλλά με τις μισές περίπου των σημαντικότερων συνεργατών τους.

Βέβαια, δεν υπάρχει καμία ένδειξη που να υποστηρίζει την άποψη, ότι οι φορολογικοί παράδεισοι προσπαθούν να υπονομεύσουν την ανταλλαγή φορολογικών πληροφοριών, υπογράφοντας συστηματικά TIEA με χώρες για τις οποίες δεν έχει καμία σημασία, επειδή οι οικονομικές σχέσεις είναι αμελητέες. Το αυξανόμενο δίκτυο TIEA αναμένεται να δυσχεράνει τη φοροδιαφυγή, καθώς ο αριθμός τους συνεχίζει να αυξάνεται και η μετεγκατάσταση των περιουσιακών στοιχείων γίνεται όλο και πιο δύσκολη και δαπανηρότερη.

Ο Mugarura (2017), ερευνά τα πολύπλοκα προβλήματα που δημιουργούν οι φορολογικοί παράδεισοι και τα υπεράκτια χρηματοοικονομικά κέντρα, στον αγώνα κατά των οικονομικών εγκλημάτων (φοροδιαφυγή, ξέπλυμα χρήματος) και προτείνει μέτρα για τον περιορισμό των επιπτώσεών τους στην οικονομική ανάπτυξη των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών. Σε παρόμοια έρευνα ο Froomkin (1997), υποστηρίζει ότι οι φορολογικοί παράδεισοι όλο και πιο συχνά λειτουργούν ως καταφύγια για τους εγκληματίες και τους εμπλεκόμενους σε εγκληματικές δραστηριότητες, καθώς προσφέρουν τη δυνατότητα διακίνησης κεφαλαίων με απόλυτη μυστικότητα και εχεμύθεια.

1.1.3 Ιστορική αναδρομή

Η ιστορική εξέλιξη των υπεράκτιων εταιριών πέρασε μέσα από τρία βασικά στάδια (Σπυροπούλου, 2015):

1. το αμερικανικό μοντέλο στο τέλος του 19ου αιώνα,
2. την ευρωπαϊκή πρακτική, από το τέλος της δεκαετίας του 1920 και εξής και
3. την τρίτη φάση των τελευταίων δεκαετιών, ως απόρροια της δημιουργίας της Ευρωπαϊκής αγοράς του City στο Λονδίνο.

Το πρώτο στάδιο δημιουργίας υπεράκτιων εταιριών εμφανίζεται κατά το τέλος του 19ου αιώνα στο New Jersey και στο Delaware των Ηνωμένων Πολιτειών, όπου ιδρύονται υπεράκτιες επιχειρήσεις με στόχο την προσέλκυση επενδύσεων από άλλες Πολιτείες των ΗΠΑ. Το New Jersey είναι κυρίως, αυτό που κατέληξε σε ένα νομοθετικό πλαίσιο με το οποίο προωθούσε την εύκολη σύσταση και εγκατάσταση εταιριών στην επικράτειά του, θεσπίζοντας ένα μόνο ευνοϊκό φόρο εγκατάστασης. Το 1899 στην ίδια Πολιτεία θεσπίστηκε νομοθεσία που παρείχε τη δυνατότητα σε ομίλους, της μειωμένης απόδοσης φόρων εξαιτίας της ενδοομιλικής τιμολόγησης (transfer pricing)¹⁵. Κατά τον ίδιο τρόπο και με τα ίδια θετικά αποτελέσματα ακολούθησε και η Πολιτεία του Delaware.

Το δεύτερο στάδιο ανάπτυξης των υπεράκτιων εταιριών υλοποιείται σε ευρωπαϊκό έδαφος, από τη δεκαετία του 1920 και μετά. Το αμερικανικό πρότυπο δίνει τη θέση του στα ελβετικά καντόνια, με οδηγό το καντόνι του Zug. Ιδιαίτερη άνθηση των Ιδρυμάτων και των εταιριών καταπιστευματικής διαχείρισης κεφαλαίων εμφανίζεται κατά την ίδια περίοδο σε Ελβετία, Λουξεμβούργο και Λιχτενστάιν. Το αυστηρό ελβετικό τραπεζικό απόρρητο που καθιερώθηκε το 1934, οδήγησε στην εισροή μεγάλων κεφαλαίων σε παγκόσμιο επίπεδο και έγινε η βάση του νομικού πλαισίου των διεθνών υπεράκτιων δικαιοδοσιών (Δουβής, 2008). Το αποτέλεσμα ήταν η αυτούσια, ή η υπό αυστηρότερη μορφή υιοθέτηση του ελβετικού τραπεζικού απορρήτου¹⁶ από τα περισσότερα υπεράκτια κέντρα.

¹⁵ Ο όρος ενδοομιλική τιμολόγηση (transfer pricing) αναφέρεται στην τιμή που ορίζεται για συναλλαγή που πραγματοποιείται μεταξύ των επιχειρήσεων ενός Ομίλου. Όμιλος είναι ένα ευρύτερο σύνολο επιχειρήσεων που εμφανίζουν οικονομική (ενοποιημένοι ισολογισμοί) και διοικητική (κεντρικός έλεγχος, δηλαδή λήψη αποφάσεων) ενότητα (Τερζάκου Ευαγγελία Δ/ση Ελέγχων Δ' Τμήμα, 2016).

¹⁶ «Το άρθρο 47 § 1 του ελβετικού Τραπεζικού Νόμου (ελβΤΝ), προβλέπει ως ειδική ποινική διάταξη ποινή φυλάκισης μέχρι τρία χρόνια, ή χρηματική ποινή σε όποιον από πρόθεση αποκαλύπτει ένα μυστικό κέντρο».

Το τρίτο στάδιο εξέλιξης των offshore εταιριών, κάνει την εμφάνισή του τις τελευταίες δεκαετίες και συνεχίζεται μέχρι τις μέρες μας. Γύρω στο τέλος της δεκαετίας του 1950 εμφανίζεται η δημιουργία της Ευρωπαϊκής αγοράς στο City του Λονδίνου ως αποτέλεσμα μιας άτυπης συμφωνίας μεταξύ των εμπορικών τραπεζών του City και της Τράπεζας της Αγγλίας. Μέσα από αυτή τη συμφωνία, κάθε συναλλαγή μέσω Λονδίνου μεταξύ δύο μη κατοίκων σε ξένο νόμισμα δε θα υπόκειται στο βρετανικό κανονιστικό πλαίσιο (Σπυροπούλου, 2015). Η σχέση που εμφανίζεται στις υπεράκτιες δικαιοδοσίες με την Ευρωπαϊκή αγορά του City, δηλαδή μιας αγοράς που δεν αφορά σε μια γεωγραφικά καθορισμένη διεθνή χρηματοπιστωτική αγορά, αλλά σε διεθνείς αγορές χρήματος και κεφαλαίων σε ξένο νόμισμα, με εταίρους από ολόκληρο τον κόσμο, είναι πλέον γεγονός. Οι υπερπόντιες κτήσεις της Μεγάλης Βρετανίας μετατρέπονται σε υπεράκτιες δικαιοδοσίες υπό τον έλεγχό της, υπηρετώντας το παγκόσμιο χρηματοπιστωτικό σύστημα και αναδεικνύοντας το City σε παγκόσμιο οικονομικό κέντρο.

Σήμερα, εμφανίζονται πάνω από 70 offshore δικαιοδοσίες, οι οποίες επιδιώκουν να αποκτήσουν ένα μέρος από τα τρισεκατομμύρια δολάρια που διακινούνται μέσω αυτών. Γεωγραφικά θα μπορούσαν να διαχωριστούν σε 5 μεγάλες κατηγορίες, α) της Κεντρικής Αμερικής και της Καραϊβικής, β) της Ασίας και της Ωκεανίας, γ) της Μ. Ανατολής, δ) της Αφρικής και ε), στις offshore δικαιοδοσίες της Ευρώπης. Πολλά από τα κράτη, όντας μικρά και εγκατεστημένα συνήθως, κοντά σε κάποιο μεγάλο οικονομικό κέντρο, δε διαθέτουν σημαντικούς οικονομικούς πόρους. Αντιμετωπίζουν δυσκολίες στη διατήρηση της εθνικής και οικονομικής τους κυριαρχίας και γενικά, έχουν ελάχιστες δυνατότητες οικονομικής αυτοτέλειας. Μειονεκτήματα ή αδυναμίες δηλαδή, που πυροδότησαν την δημιουργία των offshore με σκοπό την επιβίωση, αλλά και την οικονομική τους ανάπτυξη.

Είναι χαρακτηριστικό (Botis, 2014) πως παρά τις αντιδράσεις που χαρακτηρίζουν τη λειτουργία αυτών των κέντρων παράνομη ή ανήθικη, οι επιχειρήσεις που διεξήχθησαν

στικό το οποίο του έχουν εμπιστευτεί ή έχει υποπέσει στην αντίληψή του, υπό την ιδιότητά του ή εξαιτίας αυτής ως οργάνου, υπαλλήλου, εντολοδόχου ή εκκαθαριστή Τράπεζας, καθώς και ως οργάνου ή υπαλλήλου ελεγκτικής εταιρείας.

Με την ίδια ποινή τιμωρείται και εκείνος που αποπειράται να υποκινήσει σε παραβίαση του επαγγελματικού απορρήτου, ενώ όποιος ενεργεί εξ αμελείας τιμωρείται με χρηματικό πρόστιμο το οποίο μπορεί να φτάσει μέχρι και τα 250.000 ελβετικά φράγκα (άρθρο 47 § 2 ελβΤΝ).

Η παραβίαση του επαγγελματικού απορρήτου τιμωρείται ακόμη και μετά το πέρας της διοικητικής ή υπηρεσιακής σχέσης, ή της άσκησης του συγκεκριμένου επαγγέλματος (άρθρου 47 § 4 ελβΤΝ), ενώ η κάμψη του διατυπώνεται ρητά στην ειδική ρύθμιση του άρθρου 47 § 5 ελβΤΝ, σύμφωνα με την οποία διατηρούνται σε ισχύ οι ομοσπονδιακές διατάξεις και οι διατάξεις των καντονιών σχετικά με το καθήκον μαρτυρίας και την υποχρέωση πληροφόρησης ενώπιον των Αρχών» (Μπόλος, 2013).

μέσω αυτών είναι τεράστιου μεγέθους. Κατά προσέγγιση, το 65% της συνολικής νομισματικής επέκτασης διεξήχθη υπό την αιγίδα οικονομικών καταφυγίων. Όλες οι τραπεζικές συναλλαγές μέσω φορολογικών παραδείσων από την αρχή του 21ου αιώνα έχουν υπολογιστεί στα 1.600 δισεκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ.

1.2 Τυπικά Κριτήρια & Διαδικασίες Ίδρυσης Επιχειρήσεων Offshore

Η ίδρυση μιας υπεράκτιας εταιρίας είναι απλή και σύντομη διαδικασία με ελάχιστες διατυπώσεις, χαμηλού κόστους χωρίς να απαιτεί μεγάλο κεφάλαιο. Η μορφή την οποία λαμβάνει, στις περισσότερες περιπτώσεις, είναι εκείνη της Εταιρίας Περιορισμένης Ευθύνης (ΕΠΕ), η οποία αποτελεί Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου, σύμφωνα με τον Αστικό Κώδικα. Εγκαθίσταται σε κάποιο υπεράκτιο κέντρο και οφείλει να πληροί κάποιες προϋποθέσεις, όπως (Δουβής, 2008, Σπυροπούλου, 2015.):

- ❖ Η σύστασή τους να λαμβάνει χώρα υπό τη σκέπη των νόμων και των κανονισμών των δικαιοδοσιών των υπεράκτιων κέντρων.
- ❖ Η καταστατική έδρα των υπεράκτιων εταιριών να τοποθετείται σε μια χώρα από αυτές που καλούνται φορολογικοί παράδεισοι.
- ❖ Οι δραστηριότητες των υπεράκτιων εταιριών πρέπει να λαμβάνουν χώρα εκτός της χώρας εγκατάστασής τους και όλα τα εισοδήματά τους να προέρχονται από το εξωτερικό.
- ❖ Οι επιχειρήσεις αυτές απαγορεύεται να προσφέρουν υπηρεσίες και προϊόντα σε μόνιμους ή αλλοδαπούς κατοίκους της χώρας εγκατάστασής τους, έστω κι αν διοικούνται ή έχουν μόνιμη εγκατάσταση στις χώρες αυτές.

Κάθε επιχειρηματίας πρέπει να επιλέγει, σύμφωνα με τις ατομικές του ή τις ανάγκες της δικής του επιχείρησης, την πιο κατάλληλη δικαιοδοσία η οποία θα φιλοξενήσει την επιχείρησή του, ή γενικά τα χρήματά του. Οφείλει να εξετάζει το πολιτικό και οικονομικό γίνεσθαι της χώρας δικαιοδοσίας, δηλαδή αν υπάρχουν και ποιες είναι οι φορολογικές διευκολύνσεις, το απόρρητο και ακόμη, αν υφίσταται ευέλικτη νομοθεσία. (Δημητρίου, 2014).

Επίσης, είναι σημαντικό, να συνεκτιμά τα έξοδα σύστασης, διατήρησης και λύσης της offshore (γραφειοκρατία, δημοσιεύσεις, εισφορές κλπ.), την ταχύτητα που ετοιμάζονται και παραδίδονται τα διάφορα έγγραφα, τις συμβάσεις αποφυγής διπλής φορολογίας που έχουν υπογραφεί μεταξύ του συγκεκριμένου κράτους και των άλλων κρατών με τα οποία η υπεράκτια εταιρία θα έρθει σε επαφή κατά τη διάρκεια των δραστηριοτήτων της, καθώς και το νομικό σύστημα στο οποίο βασίζεται η λειτουργία της. Επίσης, ποιες είναι οι αναγκαίες πληροφορίες οι οποίες διατηρούνται στα δημόσια αρχεία του συγκεκριμένου κράτους και αφορούν την υπεράκτια εταιρία, όπως και η πολιτική κατάσταση και η σταθερότητα της χώρας (Σπυροπούλου, 2015).

Εξουσιοδοτημένα νομικά ή φυσικά πρόσωπα, αναλαμβάνουν να ιδρύσουν την εταιρία, τηρώντας φυσικά τους κανονισμούς της χώρας υποδοχής. Για παράδειγμα, στα Channel Islands (αυτόνομες περιοχές που ελέγχονται από τη Μεγάλη Βρετανία) δικηγόροι και λογιστές προσλαμβάνονται από τους πραγματικούς δικαιούχους, ως διευθυντές, λογιστές και γραμματείς οι οποίοι με μεγάλη αυστηρότητα και κατόπιν εντολής του πραγματικού κυρίου της εταιρίας, λαμβάνουν αποφάσεις, τηρούν επίσημους εταιρικούς λογαριασμούς, τους οποίους και καταθέτουν στις αρμόδιες αρχές. Τα συγκεκριμένα πρόσωπα συστήνουν και καταχωρούν την εταιρία στο Μητρώο, αφού επιλεγεί η επωνυμία της και πληρωθούν τα ανάλογα τέλη.

Η διατήρηση της νομικής υπόστασης της εταιρίας διασφαλίζεται με την, κατά τακτά διαστήματα, καταβολή των ετήσια προβλεπόμενων τελών, από τα εξουσιοδοτημένα πρόσωπα που έκαναν και τη σύστασή της εταιρίας. Το καταστατικό τους είναι ένα ιδιωτικό συμφωνητικό με πληροφορίες για την επωνυμία της εταιρίας, τον τύπο της, το μετοχικό κεφάλαιο, τον ιδρυτή, το σκοπό της εταιρίας και τα δικαιώματα των μελών της. Συνήθως, η υπεράκτια εταιρία δημιουργείται για τη διαχείριση ενός και μόνο περιουσιακού στοιχείου, όπως ένα πλοίο, ένα ακίνητο, ή ένας τραπεζικός λογαριασμός και τούτο για να είναι ευκολότερη η μεταβίβαση των μετοχών σε ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο, με τη σύνταξη ενός απλού πρακτικού του Δ.Σ, αλλά και προκειμένου να αποφύγει το κίνδυνο να χάσει όλα τα περιουσιακά της στοιχεία, αν η εταιρία δεν εξελιχθεί έτσι όπως θα ήθελε.

Συνήθως, εκδίδεται μόνο μία μετοχή, εις τον κομιστή, προκειμένου αυτός να έχει τον έλεγχο της εταιρίας και βέβαια να μεταβιβάζεται πολύ εύκολα. Ακόμη κι αν δεν επιθυμεί ο κύριος της μετοχής να εμφανιστεί, εγχειρίζεται τις μετοχές στους εκπροσώπους του

οι οποίοι μαζί με το Δ.Σ προβαίνουν στη μεταβίβαση. Στοχεύοντας στην ανωνυμία, οι μέτοχοι της υπεράκτιας εταιρίας αποφεύγουν να είναι μέλη του Δ.Σ ή διευθυντές.

Η ευκολία ίδρυσης και οι διευκολύνσεις που τυγχάνουν οι εταιρίες αυτές, δεν συνεπάγονται και επιπολαιότητα στο καθεστώς λειτουργίας τους, το οποίο είναι παρόμοιο με εκείνο των άλλων επιχειρήσεων που ιδρύονται και λειτουργούν εκτός φορολογικών παραδείσων και δημιουργούν πλούτο για τους πολλούς και όχι για τους λίγους, όπως οι offshores. Κατά συνέπεια, είναι αναγκαία η «τήρηση των τυπικών διαδικασιών», δηλαδή όλων των σχετικών με τους διορισμούς διευθυντών (σύμφωνα με τον κανονισμό της εταιρίας) εγγράφων, την έκδοση των μετοχών, τις εγγραφές των πρακτικών των συνελεύσεων, των μετόχων και των διευθυντών, αποφάσεις Δ.Σ, την τήρηση των βιβλίων εσόδων -εξόδων κ.λπ..

Οι συνελεύσεις των μετόχων και των διευθυντών πρέπει να γίνονται κατά τακτά χρονικά διαστήματα και να τηρούνται πρακτικά, έτσι ώστε να πληροφορούνται όλοι οι ενδιαφερόμενοι για τη συνέλευση που θα ακολουθήσει. Να καταγράφονται όλες οι τροποποιήσεις στην σύνθεση του Δ.Σ. ή των μετόχων. Οι τραπεζικοί λογαριασμοί που ανοίγει η εταιρία, ή τα διάφορα συμβόλαια, πρέπει να εγκρίνονται από τη συνέλευση του Δ.Σ. όπως επίσης, να τηρούνται τα άρθρα του καταστατικού και του εσωτερικού κανονισμού της. Επειδή αυτές οι τυπικές διαδικασίες πολλές φορές δεν εφαρμόζονται όπως θα έπρεπε, η εταιρία κάποια στιγμή και χωρίς το ανάλογο νομικό πλαίσιο, θα διακόψει υποχρεωτικά τις εργασίες της, οδηγώντας τους ιδιοκτήτες της σε απώλεια των πλεονεκτημάτων που τους παρέχει ο φορολογικός παράδεισος.

1.2.1 Κίνητρα και Πλεονεκτήματα Σύστασης Υπεράκτιων Εταιριών

Ως κίνητρα θα μπορούσαν να θεωρηθούν η πολύ χαμηλή φορολόγηση, το μικρό κόστος ίδρυσης και συντήρησής τους, η πολιτική αστάθεια και η αβεβαιότητα του καθεστώτος λειτουργίας ή του θεσμικού πλαισίου που διέπει την επιχειρηματική δραστηριότητα των επιχειρήσεων ή των φυσικών προσώπων, στη χώρα τους. Στα κίνητρα μπορούν να προστεθούν επίσης, η άρση των περιορισμών στη διακίνηση κεφαλαίου και συναλλάγματος, οι διάφορες οικονομικές διευκολύνσεις, οι ευνοϊκές νομοθετικές ρυθμίσεις και τα κανονιστικά πλαίσια που παρέχονται στο πλαίσιο επιδίωξης οικονομικών οφελών για

τα κράτη που προσφέρουν το καταφύγιο αυτό, με αντάλλαγμα την τεράστια οικονομική τους άνθηση, τη μεγάλη εισροή συναλλάγματος, τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και την επίτευξη γρήγορων ρυθμών ανάπτυξης.

Κατά την Σπυροπούλου (2015), η ταχύτητα και το χαμηλό κόστος ίδρυσης των υπεράκτιων εταιριών, η παροχή φορολογικών, νομικών και οικονομικών κινήτρων, το απόρρητο και η ανωνυμία των πραγματικών δικαιούχων των περιουσιακών στοιχείων, ή των πραγματικών μετόχων και διοικητών των εταιριών, συναποτελούν ισχυρότατο κίνητρο καταφυγής στην ίδρυση τέτοιων εταιριών. Κατά τον Μελά (2010), πρέπει να διευκρινιστεί πως σε πολλές περιπτώσεις, η σύσταση και η λειτουργία μιας υπεράκτιας εταιρίας συνεπάγεται κόστος ίδρυσης και συντήρησης κατά τη διάρκεια της ύπαρξής της, το ύψος του οποίου εξαρτάται από τη χώρα εγκατάστασής της. Φυσικά, υπάρχουν και χώρες με πολύ χαμηλό κόστος ίδρυσης, αλλά είναι πολύ ριψοκίνδυνη η εγκατάσταση σε αυτές τις δικαιοδοσίες, λόγω των κενών που παρουσιάζει το νομοθετικό πλαίσιο που τις διέπει.

Το μετοχικό κεφάλαιο των εταιριών αυτών είναι συνήθως, συμβολικό και οι μετοχές εκδίδονται στον κομιστή σε συνδυασμό με παρένθετα πρόσωπα. Αποφεύγονται από τις υπεράκτιες εταιρίες ριψοκίνδυνες δράσεις που να εκθέτουν την υπόστασή της και τα περιουσιακά στοιχεία που αποκτά. Για το λόγο αυτό, αυτοί που διενεργούν συναλλαγές με τις υπεράκτιες εταιρίες, δεν εποφθαλμιούν τα πάγια στοιχεία ή το μετοχικό της κεφάλαιο. Επίσης, η απλότητα και η ταχύτητα χαρακτηρίζουν κάθε τροποποίηση του καταστατικού, τη μεταβολή των διευθυντών- συμβούλων, ή την μεταβίβαση των μετοχών τους.

Ένα από τα βασικά κίνητρα- πλεονεκτήματα της σύστασης μιας offshore εταιρίας, είναι το ευνοϊκό φορολογικό καθεστώς που παρέχει ένας φορολογικός παράδεισος στις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στη δικαιοδοσία του. Με κριτήριο τις φορολογικές διευκολύνσεις που προσφέρονται στις υπεράκτιες εταιρίες, διακρίνουμε τις εξής κατηγορίες δικαιοδοσιών:

- I. Δικαιοδοσίες με μηδενικό εταιρικό φόρο, ή μηδενικό φόρο εισοδήματος.
- II. Δικαιοδοσίες οι οποίες παρέχουν ειδικά φορολογικά προνόμια σε ορισμένες μορφές εταιριών, ή χαμηλούς φορολογικούς συντελεστές σε ειδικές κατηγορίες φόρων όπως για παράδειγμα, ο εταιρικός φόρος κερδών.

III. Δικαιοδοσίες που επιβάλουν φόρους στα αμιγώς τοπικά εταιρικά κέρδη, μιας και τα κέρδη εκτός δικαιοδοσίας φορολογούνται ελάχιστα έως και καθόλου.

Η σύναψη συμβάσεων αποφυγής διπλής φορολόγησης, ανάμεσα στις υπεράκτιες δικαιοδοσίες και τα ισχυρά κράτη της Ευρώπης και της Αμερικής, καθιστά επίσης, ελκυστική τη δημιουργία offshore εταιριών οι οποίες μεταφέρουν τα κέρδη τους, από χώρες με υψηλούς φορολογικούς συντελεστές, εκεί που η φορολόγηση είναι μηδενική ή έστω ελάχιστη, με ενδοομιλικές συναλλαγές, συνήθως. Με άλλα λόγια, η κερδοφόρα επιχειρηματική λειτουργία διενεργείται σε χώρες με υψηλούς συντελεστές, αλλά η φορολόγηση των κερδών και μερισμάτων πραγματοποιείται στους φορολογικούς παραδείσους. Ως εκ τούτου, γίνεται αντιληπτό πως, η κύρια επιχειρηματική δραστηριότητα του νομικού προσώπου δεν αναπτύσσεται στους φορολογικούς παραδείσους των οποίων η χρησιμότητα εξαντλείται με την φοροαποφυγή, αλλά στη χώρα δράσης του και αυτό συνιστά μια άδικη μεταβίβαση πλούτου.

Πλεονέκτημα θα μπορούσε να θεωρηθεί το τραπεζικό απόρρητο και η πλήρης ανωνυμία του μετόχου, μαζί με την ελεύθερη διαμόρφωση του καταστατικού, χωρίς την ύπαρξη διατάξεων αναγκαστικού δικαίου. Τούτο διότι παρέχεται μεγάλη ελευθερία στους ιδρυτές να διαμορφώσουν τη σχέση τους, γιατί δεν υπάρχει υποχρέωση γνωστοποίησης των πραγματικών μετόχων (όπως πχ. ισχύει στη χώρα μας), ή είναι δυνατή η γνωστοποίηση «ονομαστικών» μετόχων που κατέχουν μετοχές για λογαριασμό άλλων, μιας και ως αντίκλητος ορίζεται συνήθως, υπάλληλος της εταιρίας ή δικηγόρος (Σπυροπούλου, 2015). Με τον τρόπο αυτό προστατεύονται τα περιουσιακά του στοιχεία από πιθανές μελλοντικές διεκδικήσεις κάθε μορφής δανειστών, ή κατασχέσεων και δεσμεύσεων.

Με άλλα λόγια το τραπεζικό απόρρητο είναι μια συγκαλυμμένη μορφή επιδότησης που προσφέρει στις offshore τράπεζες ένα ανταγωνιστικό πλεονέκτημα. Αυτές οι επιδοτήσεις όμως, βάζουν φρένο στη σωστή λειτουργία της αγοράς. Και για το λόγο αυτό, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου (ΠΟΕ) στην προσπάθειά του να αντικρούσει αυτές τις πρακτικές, επιτρέπει στα κράτη που πλήττονται να επιβάλουν δασμούς προκειμένου να εξισορροπήσουν τη ζημιά που υφίστανται (Zucman, 2015).

Αποφεύγονται επίσης, οι διατάξεις φορολογικού δικαίου και η εργατική και ασφαλιστική νομοθεσία για τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται και απασχολούν προσωπικό στο εξωτερικό, διότι ο επιχειρηματίας απαλλάσσεται από την υποχρέωση καταβολής εργοδοτικών εισφορών ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης (Σπυροπούλου, 2015). Αξι-

οσημειώτη είναι και η μείωση, ή η πλήρης αποφυγή καταβολής φόρων, σχετικά με τη μεταβίβαση και κατοχή περιουσιακών στοιχείων, όπως φόρος κληρονομιάς, δωρεάς, γονικής παροχής, μεταβίβασης ακινήτων ή μεγάλης ακίνητης περιουσίας, αφού ο κάτοχος των ανωνύμων μετοχών της εξωχώριας εταιρίας αποκτά αυτοδίκαια και την κυριότητα του ακινήτου.

Επιπλέον, μπορεί να παρακάμψει κάποιος τις διατάξεις περί νόμιμης μοίρας, (κληρονομικό δίκαιο) και να ορισθεί η κληρονομική διαδοχή σύμφωνα με την επιθυμία του διαθέτη. Σε περίπτωση μεταγενέστερης μεταβίβασης του ακινήτου λόγω κληρονομικής διαδοχής κλπ., ο νέος ιδιοκτήτης θα λάβει τις μετοχές χωρίς την καταβολή φόρου, μιας και οι μετοχές των εξωχώριων εταιριών είναι «στο κοιμιστή», δηλαδή μεταβιβάζονται απλά με την παράδοση αυτών στο νέο ιδιοκτήτη, χωρίς άλλες διατυπώσεις.

Επίσης, με τη βοήθεια εξωχώριων εταιριών αποφεύγονται οι διεκδικήσεις των συζύγων σχετικά με τη συζυγική περιουσία σε περίπτωση διαζυγίου και σε γενικές γραμμές προστατεύεται η ατομική περιουσία με την ίδρυσή τους, καθώς τις μεταβιβάζεται μεγάλο μέρος της περιουσίας του ιδρυτή, (Δουβής, 2008). Σε περίπτωση κατασχέσεων ή προσημειώσεων για χρέη, τα ακίνητα που ανήκουν σε εξωχώριες εταιρίες συνήθως μένουν στο «απυρόβλητο», καθώς δεν μπορούν εύκολα να εντοπισθούν οι πραγματικοί ιδιοκτήτες λόγω της ανωνυμίας που προαναφέρθηκε. Αν και πολλά από τα παραπάνω δεν συνάδουν με την ανθρωπιστική και την επιχειρηματική ηθική, περιβάλλονται με ένα κέλυφος νομιμότητας, και στη συνείδηση του κόσμου η ίδρυση των offshore εταιριών είναι συνυφασμένη τόσο με νόμιμες όσο και με παράνομες χρήσεις.

Για να καμφθεί κάθε αμφιβολία για το νόμιμο ή μη της δραστηριότητας, επιλέγονται εκείνα τα διεθνή οικονομικά κέντρα που διέπονται από αυστηρή νομοθεσία και κανονισμούς, με συνέπεια την εμφάνιση κρατών με πιο αποδοτικές φορολογικές δομές. Οπότε μια offshore δραστηριοποιείται μέσα από μία onshore (εγχώρια εταιρία) με μια σύμβαση και με δύο ή περισσότερους τραπεζικούς λογαριασμούς. Για να διατηρηθεί η εμπιστευτικότητα, μία τρίτη εταιρία παροχής υπηρεσιών, προσφέρει μετόχους, διευθυντές και υπογράφοντες. Το ίδιο συμβαίνει και με ένα trust¹⁷ το οποίο δύναται να παρέχει εμπιστευτικότητα. Σήμερα η νομοθεσία κάποιων τέτοιων κρατών, περιορίζει την ανωνυμία των μετόχων και δίνει τη δυνατότητα στους ιδιοκτήτες εταιριών, να απολαμβάνουν

¹⁷ Trust κατά το αγγλοσαξονικό δίκαιο, αποτελεί μια νομική συμφωνία με την οποία η περιουσία που ανήκει σε ένα πρόσωπο, διοικείται προς όφελος ενός άλλου. Στα ελληνικά ο όρος αποδίδεται ως εμπιστευμα, αλλά το ελληνικό δίκαιο (όπως και τα υπόλοιπα ηπειρωτικά ευρωπαϊκά δίκαια) δεν αναγνωρίζει τέτοιο θεσμό.

πολλά φορολογικά προνόμια όπως φορολόγηση σε μικρότερη ή μηδενική κλίμακα, κατοχύρωση της ανωνυμίας του πραγματικού ιδιοκτήτη, ευελιξία της επιχειρηματικής δραστηριότητας, άνοιγμα τραπεζικών λογαριασμών σε συνάλλαγμα και αποκλεισμό της προσωπικής ευθύνης του πραγματικού ιδιοκτήτη.

Οι offshore εταιρίες έχουν και το πλεονέκτημα να αναπτύσσουν δραστηριότητες σε διαφορετικούς τομείς της παγκόσμιας οικονομίας, εμφανιζόμενες με ποικίλες μορφές, όπως:

Εταιρίες συμμετοχών (Holding Companies): Χρηματοδοτούν τη δημιουργία θυγατρικών εταιριών, ή λειτουργούν ως εταιρία «εκκαθαριστής κερδών» από δραστηριότητες στις τρίτες χώρες, με στόχο την επανεπένδυση κερδών σε χώρες με μειωμένους φορολογικούς συντελεστές.

Εμπορικές εταιρίες (Trading Companies): Αναπτύσσουν δραστηριότητες σε εισαγωγικό - εξαγωγικό εμπόριο. Η υπεράκτια εταιρία, μεταφέρει κέρδη από χώρες με υψηλή φορολόγηση σε εκείνες με χαμηλή. Το σχήμα που εμφανίζεται, ονομάζεται **τριγωνικό εμπόριο**¹⁸.

Εταιρίες παροχής Χρηματοοικονομικών Υπηρεσιών: Εταιρία που βρίσκεται σε ένα υπεράκτιο κέντρο και παρέχει δάνεια σε μια ξένη εταιρία του ίδιου ομίλου. Η δανειολήπτρια εταιρία, μετακινεί κέρδη από χώρες υψηλής φορολόγησης, μέσω τόκων, δόσεων δανείων σε χώρες με χαμηλότερους φορολογικούς συντελεστές.

Εταιρίες Διοικητικών υπηρεσιών (Administration Companies): Η διαχείριση και ο έλεγχος ενός ομίλου, γίνεται μέσω μιας offshore, όπου η εν λόγω εταιρία αμείβεται με ποσοστό επί των επιπλέον εσόδων που εξοικονομεί για τον όμιλο.

Εταιρίες Εκμετάλλευσης Αδειών-Δικαιωμάτων (Licensing Companies): Παρέχουν άδειες-δικαιωμάτων βιομηχανικής και πνευματικής ιδιοκτησίας (σήματα, δικαιώματα ευρεσιτεχνίας, κ.α.) σε ξένη εταιρία του ίδιου ομίλου. Οι περιοδικές καταβολές των πα-

¹⁸ Όταν η ιδρύτρια επιχείρηση πραγματοποιεί εισαγωγές ο προμηθευτής στέλνει εμπορεύματα απευθείας στην πρώτη, εκδίδοντας το τιμολόγιο στο όνομα της υπεράκτιας εταιρίας, (οπότε τα κέρδη της offshore που πραγματοποιήθηκαν με την πώληση, θα υπόκεινται σε φορολόγηση με ειδικό μειωμένο φορολογικό συντελεστή). Στην πορεία, η offshore τιμολογεί την ιδρύτρια επιχείρηση σε τιμή προσαυξημένη και έτσι τα κέρδη της παραπάνω εμφανίζονται μειωμένα. Αντίστοιχα αν η μητρική επιχείρηση πραγματοποιεί εξαγωγές, το εμπόρευμα αποστέλλεται στον αγοραστή και η μητρική τιμολογεί την υπεράκτια με τιμή χαμηλότερη, η οποία με τη σειρά της τιμολογεί τον αγοραστή. Με αυτόν τον τρόπο η μητρική επιχείρηση καταρχήν, μειώνει τα εμφανιζόμενα κέρδη και επιπλέον, συσσωρεύει το κεφάλαιο στο λογαριασμό της υπεράκτιας εταιρίας.

ραπάνω δικαιωμάτων, λειτουργούν ως ενοίκιο (royalties) τα οποία είναι έξοδα και μειώνουν τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων.

Εταιρίες εμπιστευμάτων (Trusts): Με τον όρο (trust), εννοούμε την προστασία περιουσιακών στοιχείων (ακίνητα, μετρητά, επενδύσεις, ή αξιόγραφα) και συμβαλλόμενους τον διαθέτη (settlor) που μεταφέρει τα περιουσιακά στοιχεία στο trust, τους διαχειριστές (trustees) που τους έχει εκχωρηθεί η περιουσία (φυσικά, ή νομικά πρόσωπα), τον θεματοφύλακα (custodian) και τους δικαιούχους (beneficiaries) που αποκομίζουν τα οφέλη των περιουσιακών στοιχείων. Συνήθως διαθέτης και δικαιούχος είναι το ίδιο πρόσωπο.

Εταιρίες επενδύσεων (Investment Companies): Συγκεντρώνονται κεφάλαια σε offshore και επενδύονται ή κατατίθενται στρατηγικά, προς προνομιακές περιοχές, σε αφορολόγητους τίτλους (ομόλογα), ή σε τραπεζικές καταθέσεις, όπου ο τόκος καταβάλλεται χωρίς φορολογικές επιβαρύνσεις.

Τραπεζικές εταιρίες (Banking Companies): Εγκατεστημένες σε υπεράκτιες χώρες, θυγατρικές μεγάλων διεθνών τραπεζών και συνιστούν την πιο διαδεδομένη δραστηριότητα των υπεράκτιων κέντρων (Hampton, 1996). Προνόμιο τους η καταβολή τόκων απαλλαγμένων από παρακράτηση φόρου, η απουσία ελέγχων συναλλαγματικών, κεντρικών τραπεζών και κεφαλαιαγοράς.

Δομές αντιπροσώπευσης (Nominee): Μέσω των εταιριών αντιπροσώπευσης μια εγχώρια εταιρία (onshore) ενεργεί ως αντιπρόσωπος μιας offshore, επενδύοντας χρήματα σε αυτή. Η nominee αντιπροσωπεύει την offshore εταιρία με ένα συμφωνητικό συνεργασίας και ποσοστό προμήθειας επί των συναλλαγών (3%-5%).

Ασφαλιστικές εταιρίες: Συνδυασμός ενός υφιστάμενου trust σε φορολογικό παράδεισο, με μια πολιτική ασφάλισης. Η ασφαλιστική εταιρία, προβαίνει σε επενδύσεις χαμηλού κίνδυνου, δημιουργώντας ένα επενδυτικό χαρτοφυλάκιο (χρήματα, ομόλογα, παράγωγα οικονομικά προϊόντα, μετοχές κ.α.).

Εταιρίες Εκμετάλλευσης Διαχείρισης ακινήτων (Real Estate): Απαραίτητη προϋπόθεση αγοράς ακινήτου από μια υπεράκτια εταιρία, είναι η νόμιμη σύσταση της εταιρίας σύμφωνα με το δίκαιο της έδρας της, η μέχρι εκείνη τη στιγμή λειτουργία και μη λύση της, και η πληρεξουσιότητα του εμφανιζόμενου προσώπου για την κατάρτιση του συμβολαίου αγοράς ακινήτου.

ΕΠΕ (Limited Liability Companies): Οι LLCs ούτε μετόχους έχουν ούτε και διευθύνοντες συμβούλους, οπότε οι αντίστοιχες εξουσίες ανατίθενται στα μέλη τους ή στα Διευθυντικά στελέχη. Μέσα από αυτές λειτουργούν και διάφορα επιχειρηματικά σχήματα (joint ventures).

Εταιρίες υβρίδια¹⁹: Προέρχονται από συνένωση παραδοσιακών δομών εταιριών, π.χ. μιας εμπορικής επιχείρησης ΕΠΕ με μια εταιρία παροχής εγγυήσεων. Έτσι δημιουργείται μια εμπορική, ή μη εμπορική οντότητα, η εταιρία υβρίδιο (Σπυροπούλου, 2015).

Ναυτιλιακές εταιρίες: Πολλά εξωχώρια οικονομικά κέντρα, παρέχουν ευνοϊκές ρυθμίσεις σε εταιρίες που ασχολούνται με τη ναυτιλία, τη ναύλωση και την ενοικίαση σκαφών (Δουβής, 2008- Δημητρίου, 2014- Σπυροπούλου, 2015).

Καθώς είναι ελλιπής η πληροφόρηση και η πρόσβαση σε αξιόπιστα στοιχεία που σχετίζονται με τον παραπάνω χώρο, υπολογίζεται πως σχεδόν ο μισός όγκος των διεθνών χρηματικών συναλλαγών, συνδέεται άμεσα ή έμμεσα με υπεράκτια κέντρα (Μπώλος, 2013). Τα δε κράτη που συνδέονται με τις υπεράκτιες εταιρίες κατόρθωσαν να ελκύουν όλο και περισσότερους επιχειρηματίες, λειτουργώντας –όπως ήδη αναφέραμε– ως φορολογικοί παράδεισοι. Σύμφωνα με έρευνα του 1998 και την εφημερίδα «The Guardian», περισσότερα από 6 τρισεκατομμύρια δολάρια των Η.Π.Α ήταν επενδυμένα σε εξωχώρια οικονομικά κέντρα, ποσό μεγαλύτερο από το Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν όλων των κρατών εκτός των Ηνωμένων Πολιτειών (Μελάς, 2010), ποσά τα οποία, υπό το φως των εξελίξεων των ετών που ακολούθησαν, έχουν πολλαπλασιαστεί σε ασύλληπτο ποσοστό.

1.2.2 Μειονεκτήματα των υπεράκτιων εταιριών

Τα μειονεκτήματα σχετίζονται με την εσωτερική έννομη τάξη του κράτους που διαμορφώνει το καθεστώς υποδοχής και φιλοξενίας μιας υπεράκτιας εταιρίας, και αφορούν τη θέσπιση απαγορεύσεων σχετικά με τη διατήρηση εργαζομένων στις εταιρίες αυτές, όπως και τη διεξαγωγή εργασιών στην δικαιοδοσία εντός της οποίας συστάθηκαν. Αν

¹⁹ Εταιρία υβρίδιο: «εταιρία περιορισμένης εγγύησης, η οποία έχει εταιρικό κεφάλαιο» (Σπυροπούλου, 2015).

και αυτό εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό, από τη δικαιοδοσία στην οποία εντάσσονται και από το είδος της εταιρίας

Υπάρχουν επίσης, περιορισμοί πολλές φορές, σχετικά με το είδος της επιχειρηματικής δραστηριότητας που μπορεί να ασκεί μία υπεράκτια εταιρία, χωρίς να είναι απαραίτητη κάποια άδεια. Στην πράξη αυτό δεν είναι διαφορετικό από το εγχώριο εμπόριο, εφόσον η πλειοψηφία των τραπεζών έχει υπεράκτιες δραστηριότητες και η πλειονότητα των ασφαλιστικών εταιριών του κόσμου, είναι υπεράκτιες εταιρίες εξαρτημένης ασφάλισης.

Η απαιτούμενη επιμέλεια σε πολλά υπεράκτια κέντρα γίνεται πιο αυστηρή από τις περισσότερες εγχώριες περιοχές. Για παράδειγμα, για να ανοίξει κάποιος τραπεζικό λογαριασμό στο όνομα μιας υπεράκτιας εταιρίας ώστε να συμμορφώνεται με τους σχετικούς κανονισμούς κατά του ξεπλύματος χρήματος, η τράπεζα θα απαιτεί συνήθως έγγραφα επαλήθευσης της ταυτότητας από τους υπογράφοντες στο λογαριασμό, και μία ή περισσότερες επαγγελματικές συστατικές επιστολές από έναν πληρεξούσιο, λογιστή ή τραπεζίτη που θα τον γνωρίζει.

Ορισμένες χώρες έχουν νομοθεσία κατά του φορολογικού παραδείσου που καθιστά δύσκολη τη διεξαγωγή των εργασιών εντός της επικράτειάς τους, μέσω μιας υπεράκτιας εταιρίας, η οποία (νομοθεσία) στην ουσία λειτουργεί αποτρεπτικά. Για παράδειγμα, αυτό συμβαίνει στη χώρα μας όπου επιβάλλεται 15% ποσοστό φόρου επί της αντικειμενικής αξίας των ακινήτων που ανήκουν σε υπεράκτιες εταιρίες, όπως και η υποχρέωση καταβολής φόρου για τα εικονικά ενοίκια που εισπράττει η υπεράκτια εταιρία από τον κάτοικο του ακινήτου, που τις περισσότερες φορές είναι ο πραγματικός ιδιοκτήτης του ακινήτου (Σπυροπούλου, 2015).

1.3 Στρεβλώσεις Λειτουργίας των Υπεράκτιων Εταιριών

Όπως αναφέρθηκε σε προηγούμενο σημείο της εργασίας μας, η ίδρυση των offshore εταιριών είναι συνυφασμένη τόσο με νόμιμες όσο και με παράνομες δραστηριότητες. Η δε ταχεία ανάπτυξη των φορολογικών καταφυγίων, ενίσχυσε τις αμφιβολίες σχετικά με

τη σκοπιμότητά τους. Φορείς όπως το TJN (Tax Justice Network)²⁰ και το Global Financial Integrity (GFI)²¹ για την καταπολέμηση των παράνομων οικονομικών ροών, υποστηρίζουν πως η έλλειψη διαφάνειας που τις χαρακτηρίζει, τροφοδοτεί την κίνηση κεφαλαίων που προέρχονται από παράνομες δραστηριότητες, όπως η διαφθορά και η φοροδιαφυγή.

Η Παγκόσμια Τράπεζα υπολογίζει μάλιστα πως το ύψος των σχετικών διασυνοριακών ροών κεφαλαίων, κυμαίνεται μεταξύ ενός και 1,6 τρις. δολαρίων, εκ των οποίων το 60% αφορά κεφάλαια από φοροδιαφυγή. Από μια πρόσφατη έρευνα του GFI προκύπτει πως κατά μέσο όρο, το 87% των παράνομων χρηματοοικονομικών εκροών κατά την περίοδο 2005-2014, οφείλεται στη δόλια εσφαλμένη τιμολόγηση του εμπορίου. Για το 2014, εκτιμάται ότι οι συνολικές παράνομες εκροές, κυμαίνονταν μεταξύ 620 δισεκατομμυρίων και 970 δισεκατομμυρίων δολαρίων, ενώ οι εισροές μεταξύ 1,4 τρισεκατομμυρίων και 2,5 τρισεκατομμυρίων δολαρίων.

Παρόλα αυτά, υπάρχει και ο αντίποδας, καθώς, σύμφωνα με το Center for Freedom and Prosperity (CFP)²², οι επιθέσεις εναντίον των φορολογικών παραδείσων δεν έχουν βάση και παραβλέπουν το γεγονός πως προωθούν την οικονομική ανάπτυξη, την εξυγίανση της δημοσιονομικής πολιτικής και τις ατομικές ελευθερίες. Η υψηλή φορολογία που επιβάλλουν ορισμένες χώρες δημιουργεί την ανάγκη για εξερεύνηση τρόπων αποφυγής της, αλλά όταν αυτή μειωθεί, δεν θα υπάρχει λόγος εκροής κεφαλαίων προς τους φορολογικούς παράδεισους. Κατά τον ερευνητή Daniel J. Mitchell, που ασχολείται με φορολογικά θέματα, η μείωση των φορολογικών συντελεστών εισοδήματος στις αναπτυγμένες οικονομίες κατά τα τελευταία χρόνια, οφείλεται στην ύπαρξη των φορολογικών παραδείσων (Μπεζαντάκος, 2014).

²⁰ Το Δίκτυο Φορολογικής Δικαιοσύνης (TJN) είναι ένα διεθνές, μη ευθυγραμμισμένο δίκτυο ερευνητών και ακτιβιστών με κοινή ανησυχία για τις επιβλαβείς επιπτώσεις της φοροαποφυγής, του φορολογικού ανταγωνισμού και των φορολογικών παραδείσων (www.taxjustice.net)

²¹ Global Financial Integrity (GFI), μια ερευνητική και συμβουλευτική οργάνωση με έδρα την Washington η οποία κατατάσσει τις κινήσεις χρημάτων ή κεφαλαίων από τη μια χώρα στην άλλη, ως παράνομη ροή όταν τα κεφάλαια παράγονται, μεταφέρονται και ή χρησιμοποιούνται παράνομα (<http://www.gfintegrity.org/>).

²² Κέντρο Ελευθερίας και Ευημερίας (CF & P), είναι ένας μη κερδοσκοπικός οργανισμός που δημιουργήθηκε για να προωθήσει την απελευθέρωση της αγοράς

1.3.1 Η Επίτευξη Φοροδιαφυγής και Φοροαποφυγής

Η παράνομη αποφυγή φόρων ονομάζεται επίσημα «φοροδιαφυγή», ενώ η νόμιμη αποκαλείται «φοροαποφυγή». Η μεταξύ τους διαφορά έγκειται στο γεγονός ότι, η μεν πρώτη χρησιμοποιείται από ιδιώτες και μικρομεσαίες επιχειρήσεις και συνιστά ποινικό αδίκημα, διότι παραβλέπει τους νόμους και με μη νόμιμες ενέργειες αποσκοπεί στη μείωση ή εξάλειψη των φορολογικών τους υποχρεώσεων ζημιώνοντας το κράτος, ενώ η δεύτερη, χρησιμοποιείται από τις μεγάλες επιχειρήσεις οι οποίες διαθέτουν ειδικό τμήμα «στρατηγικού σχεδιασμού αποφυγής φόρων». Οι μεγάλες εταιρίες έχουν τα μέσα και το κατάλληλο ανθρώπινο δυναμικό, διαθέτουν συμβουλευτικές, νομικές, χρηματοοικονομικές υπηρεσίες για να εκμεταλλούνται όλα τα πλεονεκτήματα που έχουν εξασφαλισθεί από τις πολυεθνικές, σε διάφορες χώρες. Η γνώση του ισχύοντος φορολογικού συστήματος, οποιασδήποτε χώρας, μπορεί να κατευθύνει τον κάθε υπόχρεο σε φόρο, κατά τρόπο που να το εκμεταλλευτεί καταλλήλως προς όφελός του (Μελάς,2010).

Είναι αυτονόητο πως η κατοχή μίας offshore δε σημαίνει αυτόματα πως ο ιδιοκτήτης της φοροδιαφεύγει, μπορεί όμως, μέσω αυτής, να μειώσει νόμιμα τις φορολογικές του υποχρεώσεις. Εξάλλου, αν οι κυβερνήσεις δεν ήθελαν να υπάρχουν αυτές οι δυνατότητες, θα τις είχαν αποτρέψει, πράγμα που φυσικά δεν το κάνουν επειδή οι πολιτικοί αλλά και οι επιχειρηματίες που τους χρηματοδοτούν, χρησιμοποιούν οι ίδιοι αυτές τις «διευκολύνσεις» για τη διασφάλιση των συμφερόντων τους και τη μεγιστοποίηση του κέρδους τους. Το βέβαιο είναι, ότι τα ποσά της φοροδιαφυγής είναι πολύ πιο χαμηλά από αυτά της φοροαποφυγής.

Η φοροαποφυγή πραγματοποιείται συνήθως με την εκμετάλλευση των κενών του νόμου και όχι με την παραβίαση των διατάξεων αυτού, οπότε μπορεί να θεωρηθεί απόλυτα νόμιμη. Δυστυχώς όμως, ως πολίτες ενημερωνόμαστε μόνο για την πρώτη και αυτό όταν αποφασίζονται νέα μέτρα λιτότητας ή φορολόγησης. Πάρα ταύτα, οι επάκτιες αρχές προσπαθούν να υπονομεύσουν ορισμένες υπεράκτιες φορολογικές ρυθμίσεις, όπως είναι για παράδειγμα ο νόμος Westminster, ο οποίος διαχωρίζει ως νόμιμη την φοροαποφυγή από την παράνομη φοροδιαφυγή (Antoine, 2007), με τη χρήση οικονομικών δεδομένων που δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα, ή με την απόκρυψη στοιχείων που δείχνουν τα πραγματικά οικονομικά δεδομένα που συνδέονται με την επιβολή και τον προσδιορισμό του μεγέθους του φόρου.

Η φοροδιαφυγή πέρα από την απώλεια εσόδων που συνεπάγεται για το Δημόσιο, προκαλεί και σοβαρές στρεβλώσεις στην κατανομή των πόρων και την οικονομική δραστηριότητα. Ευνοεί τους φοροφυγάδες σε σχέση με τους συνεπείς φορολογούμενους, επιβαρύνοντας φορολογικά τους τελευταίους και δημιουργεί αντικίνητρα στην οικονομική μεγέθυνση και ανάπτυξη των επιχειρήσεων. Το πρόβλημα αυτό αποκτά ιδιαίτερη σημασία στην αναπτυξιακή πορεία μιας χώρας, η οποία επιβάλλοντας αυξημένους φορολογικούς συντελεστές στους πολίτες, αφενός μεν επιδιώκει να εξισορροπήσει το κόστος της απώλειας εσόδων από τις πολυεθνικές εταιρίες, αφετέρου δε, να συντηρήσει την κυβερνητική της πολιτική (Ράπανος & Καπλάνογλου, 2013). Χαρακτηριστικό παράδειγμα φοροδιαφυγής αποτελεί η Amazon η οποία, παρά τα 4 δις € έσοδα το 2013 στη Μ. Βρετανία, δεν πλήρωσε σχεδόν τίποτε. Ο μεγαλύτερος διαδικτυακός όμιλος του πλανήτη, δήλωσε το εκεί υποκατάστημά του σαν μία απλή αποθήκη διανομής, μεταφέροντας τα κέρδη στην επίσημη έδρα του στο Λουξεμβούργο, μιας και νόμιμα εκμεταλλεύτηκε τις φορολογικές διευκολύνσεις που παρέχει το μικρό δουκάτο, και παρά το γεγονός ότι προηγουμένως, η Μ. Βρετανία μείωσε το συντελεστή από 26% σε 22%.

1.3.2 Ξέπλυμα Χρήματος & Νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες

Το «ξέπλυμα μαύρου χρήματος» είναι μία παράνομη μέθοδος μετατροπής (νομιμοποίησης) το από παράνομες δραστηριότητες αποκτημένο χρήμα, σε «καθαρό» (Cusson, 2009). Το ξέπλυμα μαύρου χρήματος γίνεται με την «ενσωμάτωσή» του σε νόμιμες συναλλαγές, ώστε αυτό να «χάσει το χρώμα του» για να μπορεί να δικαιολογηθεί και πλέον, να θεωρείται "καθαρό". Με τον τρόπο αυτό, αποκρύπτεται η πραγματική προέλευση των χρημάτων, τα οποία κάποιοι εξακολουθούν να κατέχουν νόμιμα με δυνατότητα δικαιολόγησής τους. Κατόπιν τούτου, είναι σε θέση να συγκεντρώσουν μεγάλο πλούτο και να αγοράσουν κάποιο οικονομικό αγαθό ή ένα περιουσιακό στοιχείο, δικαιολογώντας όλα τα χρήματα που έχουν στην κατοχή τους, αποκρύπτοντας παράλληλα την πραγματική πηγή προέλευσής τους (εμπορία όπλων, ναρκωτικά, trafficking κλπ.) (Δημήτραινας, 2011).

Για το σκοπό αυτό δημιουργούνται και οι εταιρίες φάντασμα, οι οποίες στοχεύουν στη συγκέντρωση κεφαλαίων, με σκοπό κατά το Μελά (2010), τον «αποσυσχετισμό των

κεφαλαίων με την προέλευσής τους, ενώ η ίδρυσή τους εξαντλείται σε οροθέτηση οικονομικών ρόλων και στην εγκαθίδρυση ενός τοπικού εντεταλμένου που λειτουργεί ως διευθυντής και εκπρόσωπος». Εκτός από τις προηγούμενες, έχουν εμφανιστεί και οι εταιρίες βιτρίνα, οι οποίες έχουν πιο πολύπλοκη μορφή, καθώς δραστηριοποιούνται και σε παράνομες ενέργειες και ασχολίες, αλλά και σε νόμιμες προκειμένου να καλύπτουν τις παράνομες. Αυτοί που προσπαθούν να ξεπλύνουν το μαύρο χρήμα, ως επί το πλείστο, έχουν πάνω από μία τέτοια εταιρία και το μετακινούν από τη μια στην άλλη με στόχο να «χαθούν» τα ίχνη του. Όταν τα χρήματα φτάσουν σε κάποιο φορολογικό παράδεισο, τοποθετούνται σε λογαριασμούς εταιρίας βιτρίνα, της οποίας σκοπός είναι η απορρόφηση των κεφαλαίων και ο αποσυσχετισμός τους από την πραγματική τους προέλευση, για να ενσωματωθούν στο νόμιμο χρήμα (Σαμέλης, 2009).

Από τις αρχές της δεκαετίας του '70, το πρόβλημα που παρουσιάστηκε και άρχισε να διογκώνεται στο χρηματοπιστωτικό και τον τραπεζικό τομέα, ήταν η «νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες», της διαδικασίας δηλαδή συγκάλυψης των προϊόντων του εγκλήματος και της ενσωμάτωσής τους στο νόμιμο χρηματοπιστωτικό σύστημα, έτσι ώστε να χρησιμοποιηθεί για τις οικονομικές ανάγκες των ατόμων (Soudijn, 2014). Φορείς μαύρου χρήματος ή ξεπλύματός του μπορεί να είναι νομικά ή φυσικά πρόσωπα, ακόμα και κυβερνήσεις χωρών. Όταν δε τα ποσά αυτά είναι μεγάλα, τότε έχουμε οργανωμένο έγκλημα. Οι υπεράκτιες δικαιοδοσίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν από εγκληματίες και άλλους, για να περνούν τα έσοδα από εγκλήματα μέσω τραπεζικών συστημάτων χωρίς τον κατάλληλο έλεγχο των πηγών τους και τη χρήση τραπεζικού ή εταιρικού απορρήτου, ως μέσου προστασίας από τις έρευνες των υπευθύνων επιβολής του νόμου (Witherell, 2002).

Το ξέπλυμα χρημάτων μέσω ακίνητης περιουσίας επίσης, είναι ένα ζήτημα που πλήττει πολύ κόσμο και σαν παράδειγμα αναφέρουμε την αγορά ακινήτων στο Λονδίνο για την οποία, ο μέχρι πρότινος Πρωθυπουργός David Cameron του Ηνωμένου Βασιλείου, δήλωσε ότι «πολλές από αυτές τις εταιρίες είναι ανώνυμες» και ως «υπεράκτιες επιχειρήσεις κατέχουν συνολικά περίπου 122 δισ. λίρες (190 δισ. δολάρια) αξίας ιδιοκτησίας σε Αγγλία και Ουαλία» (Harrison, 2015). Επίσης το ξέπλυμα μαύρου χρήματος μπορεί να πραγματοποιηθεί και με εικονικές συναλλαγές και νούμερα, με αποτέλεσμα να φορολογηθεί ένα πολύ μικρό μέρος καλύπτοντας ένα κατά πολύ μεγαλύτερο, για το οποίο θα έπρεπε να καταβάλουν και αντίστοιχο φόρο (Cusson, 2009).

Οι offshore εταιρίες, ως νομικό μόρφωμα, είναι αποδεκτές από το σύνολο της έννομης τάξης και είναι φυσικά αδιανόητο να λέμε πως κάθε offshore έχει και παράνομη δραστηριότητα. Αν και σε πολλές περιπτώσεις, όπως κατ' επανάληψη αναφέραμε, οι εξωχώριες εταιρίες αποτέλεσαν και αποτελούν το μέσο για παράνομες δραστηριότητες. Αυτό που λείπει πραγματικά είναι μια παγκόσμια νομοθετική κάλυψη, αποδεκτή από όλα τα κράτη. Λόγω αυτής της ανυπαρξίας, το παράνομο χρήμα που μετατρέπεται τόσο εύκολα, μέσω των υπεράκτιων εταιριών, καταλήγει σε νομιμοποίηση (Σάμελης,2009).

Στην Ελλάδα με τους Ν.2331/1995, Ν.3424/2005, Ν.3472/2005 και τελικά, με το ν.3691/ 2008²³ ΦΕΚ 166/Α' /5.8.2008 ως συμπλήρωμα του βασικού Ν.2523/1997 για το Ξέπλυμα Μαύρου Χρήματος, έγινε προσπάθεια να ρυθμιστεί το φαινόμενο και σύμφωνα με τους παραπάνω νόμους, η κίνηση κεφαλαίων που λαμβάνει χώρα μέσω υπεράκτιων εταιριών εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής και ελέγχου αυτών. Στη νομοθεσία ενσωματώνονται οι διατάξεις της Οδηγίας 2005/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, «*σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας*» (Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης L 309/15/25.11.2005), διατάξεις της Οδηγίας 2006/70/ΕΚ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης L 214/29/4.8.2006) και αντικαθίστανται οι σχετικές διατάξεις του ν. 2331/1995 (ΦΕΚ 173 Α'), όπως ισχύουν (βλ. Παράρτημα §1). Τροποποιήσεις του Ν. 3691/2008 πραγματοποιήθηκαν μεταγενέστερα με το ν. 3875/2010 (αναφέρεται κυρίως στο ποινικό αδίκημα της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας) και το Ν. 3932/2011 (αφορούν στη διάρθρωση της Αρχής Καταπολέμησης του ξέπλυματος χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, καθώς και τις διαδικασίες δέσμευσης των περιουσιακών στοιχείων των υποκείμενων σε συγκεκριμένες οικονομικές κυρώσεις προσώπων, ομάδων ή οντοτήτων).

²³ Σύμφωνα με το ν.3691/2008, (ο οποίος αναφέρεται ουσιαστικά στην πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και άλλες διατάξεις), από το ποσό των 15χιλ. ευρώ και πάνω χτυπά συναγεμός στις δικτικές Αρχές, όσον αφορά ύποπτες συναλλαγές για «ξέπλυμα μαύρου χρήματος». Σύμφωνα με τους αρμόδιους, το όριο είναι χαμηλό, αλλά τα ποσά που στοχεύουν οι νέες Αρχές, (Αρχή καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας) για τα ποσά που διακινούνται στις συναλλαγές μαύρου χρήματος, αφορούν εξανήφια μέχρι και δεκανήφια νούμερα. Οι ποινές μετά τη διαπίστωση τέτοιων συναλλαγών, μπορεί να είναι χρηματικά πρόστιμα από 30 χιλ. €, μέχρι 1,5-3 εκατ. €, ή κατασχέσεις, δήμευση περιουσίας και φυλακή.

1.4 Ο Έλεγχος στις Ενδοομιλικές Συναλλαγές ως Μέτρο Προστασίας

Στο πλαίσιο μιας ορθής και άρτιας Φορολογικής Διοίκησης, ένα από τα βασικότερα σημεία για τις διασυνδεδεμένες επιχειρήσεις, όπως αυτές ορίζονται σύμφωνα με τον πρόσφατο Ν. 4110/2013, προκύπτουν υποχρεώσεις τόσο σχετικά με τις ενδοομιλικές συναλλαγές όσο και με την υποκεφαλαιοδότηση (Μουστάκης, 2009). Οι διατάξεις του Ν. 4110/2013 που αφορούν την αντιμετώπιση υπερτιμολογήσεων/ υποτιμολογήσεων, σε συνδυασμό με τις κατευθυντήριες οδηγίες του ΟΟΣΑ, απαιτούν καθαρή και ολοκληρωμένη τεκμηρίωση, έτσι ώστε η επιχείρηση να μην έρθει αντιμέτωπη με πρόστιμα. Οι Ενδοομιλικές Συναλλαγές, αναφέρονται στο φορολογικό – οικονομικό πλαίσιο που οριοθετείται και συνάμα, σχετίζονται άμεσα με τα νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες όταν πραγματοποιούν συναλλαγές, μία ή περισσότερες, διεθνείς ή και εγχώριες, με συνδεδεμένα πρόσωπα κατά την έννοια του άρθρου 2 του Κ.Φ.Ε.

Η προέγκριση μεθοδολογίας ενδοομιλικής τιμολόγησης προβλέπεται στη χώρα μας από τις διατάξεις του άρθρου 22 του Ν. 4174/2013 και η διαδικασία με τις λεπτομέρειες εφαρμογής καθορίζονται με την ΠΟΛ 1184/2013 Απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων (Υπουργείο Οικονομικών, 2012- Τερζάκη, 2014). Ο φορολογικός έλεγχος των συναλλαγών που αποτελούν αντικείμενο της προέγκρισης, περιορίζεται στην επαλήθευση ότι τηρήθηκαν τα οριζόμενα στην απόφαση προέγκρισης και πως εξακολουθούν να ισχύουν οι παραδοχές, οι περιστάσεις και οι όροι στις οποίες αυτή βασίστηκε (Φούντα, 2014).

1.5 Η Αντιμετώπιση της Ασυδοσίας των Υπεράκτιων Εταιριών

Αν και στο γενικότερο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης της οικονομίας, ένα σημαντικό εμπόδιο για την αύξηση των φορολογικών εσόδων των κρατών, είναι η τάση μεταφοράς των κερδών από την παραγωγική δραστηριότητα σε περιοχές με χαμηλή φορολογία, από την άλλη, μέσω της παγκοσμιοποίησης μπορεί να προκύψει μια συνολική αντιμετώπιση της ασυδοσίας των offshore επιχειρήσεων. Από το 1998, η «Επιτροπή Φορολογικών Θεμάτων» επιδιώκει μέσω του ΟΟΣΑ, να εντοπίσει τις δυσμενείς φορολογικές

πρακτικές που εφαρμόζονταν στα μέλη του αλλά και σε τρίτα κράτη, διότι οδηγούσαν με μαθηματική ακρίβεια στην καταστροφή της φορολογικής βάσης και επομένως, στη δημιουργία προβλημάτων στις ανεπτυγμένες χώρες (Dharmapala, 2007). Βέβαια, αρχικά δεν είδαν με θετικό μάτι αυτή τη κίνηση, όλα τα ανεπτυγμένα κράτη. Για παράδειγμα οι Η.Π.Α, υποστήριξαν πως ο ΟΟΣΑ δεν είχε το δικαίωμα να παρέμβει σε υποθέσεις κυρίαρχων κρατών.

Επίσης η οδηγία 2003/48/EK, που δημιουργήθηκε μετά τη συναίνεση των κρατών-μελών στις συνόδους του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, της Σάντα Μαρία ντε Φεΐρα, στις 19 και 20 Ιουνίου 2000 και στο Συμβούλιο Ecofin 26ης-27ης Νοεμβρίου 2000, της 13ης Δεκεμβρίου 2001 και της 21ης Ιανουαρίου 2003, θεωρήθηκε σημαντική γιατί, ενώ οι οδηγίες του 1989 και 1998 έκαναν λόγο για ελάχιστο φόρο παρακράτησης στην πηγή, η συγκεκριμένη οδηγία βασίστηκε στην πραγματική φορολόγηση των προϊόντων αποταμίευσης, στο κράτος κατοικίας των φορολογουμένων. Βασικά σημεία της οδηγίας είναι η επιλογή ενός αυτόματου συστήματος ανταλλαγής πληροφοριών και η διερεύνηση του πεδίου εφαρμογής αυτής.

Στις 2 Απριλίου 2009, ο ΟΟΣΑ δημοσίευσε κατάλογο χωρών χωρισμένων σε τρία μέρη, ανάλογα με το αν εφάρμοσαν ένα "διεθνώς συμφωνημένο φορολογικό πρότυπο", σε επιλεγμένες δικαιοδοσίες (φορολογικούς παραδείσους). Το πρότυπο, το οποίο αναπτύχθηκε από τον ΟΟΣΑ σε συνεργασία με χώρες μη μέλη του, πήρε την έγκριση των Υπουργών Οικονομικών της Ομάδας των 20²⁴ στη σύνοδο του Βερολίνου, και απαιτεί ανταλλαγή πληροφοριών κατόπιν αιτήματος σε όλα τα φορολογικά θέματα για τη διαχείριση και την επιβολή της εγχώριας φορολογίας, προβλέποντας εκτεταμένες διασφαλίσεις και εμπιστευτικότητα των ανταλλασσόμενων πληροφοριών (Dharmapala, 2007).

Αξίζει να σημειωθεί η εμφάνιση του υπεράκτιου δικαίου, που έχει αρχίσει να χαίρει αναγνώρισης και εκτίμησης από τα επάκτια νομοθετικά όργανα, καθώς προσφέρει πολλές βιώσιμες λύσεις (Antoine, 2007). Το υπεράκτιο δίκαιο έχει κάνει προβλέψεις σχετικά με τις πληροφορίες που μπορούν να λαμβάνουν οι δικαιούχοι από τους διαχειριστές των καταπιστευμάτων, ή με την υποκείμενη εταιρία. Επιπλέον, έχουν γίνει προβλέψεις

²⁴ Η Ομάδα των Είκοσι (G20), το διεθνές φόρουμ στο οποίο συμμετέχουν οι αρχηγοί κυβερνήσεων ή κρατών και οι διοικητές των Κεντρικών Τραπεζών των 20 μεγαλύτερων οικονομιών: Αργεντινή, Αυστραλία, Βραζιλία, Γαλλία, Γερμανία, ΗΠΑ, Ηνωμένο Βασίλειο, Ιαπωνία, Ιταλία, Ινδία, Ινδονησία, Καναδάς, Κίνα, Μεξικό, Νότια Αφρική, Νότια Κορέα, Ρωσία, Σαουδική Αραβία, Τουρκία, και Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), η οποία εκπροσωπείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.

για την προστασία των επενδυτών, παρότι χρειάζεται περαιτέρω ανάπτυξη αυτού του πλαισίου.

Η ΕΕ, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και η Διεθνής Τράπεζα, κάνουν συντονισμένες προσπάθειες για τη θέσπιση και την εφαρμογή οδηγιών και κανονισμών, οι οποίοι αποσκοπούν στον περιορισμό των παράνομων οικονομικών δραστηριοτήτων, είτε πρόκειται για φοροδιαφυγή είτε για απόκρυψη κεφαλαίων, ή ξέπλυμα χρημάτων που προέρχονται από εγκληματικές δραστηριότητες (Mugarura, 2017). Οι παραπάνω οργανισμοί επιδιώκουν τη συμμόρφωση των κρατών με κανονισμούς και οδηγίες, υιοθετώντας διάφορες στρατηγικές και μέσα. Για παράδειγμα, το ΔΝΤ επιβάλλει σε κάθε κράτος που θέλει να δανειστεί από αυτό, τη θέσπιση μεταρρυθμίσεων ώστε να υπάρχει συμμόρφωση με τις επιθυμητές νομοθεσίες. Η Διεθνής Τράπεζα συνεργάζεται με τον ΟΗΕ και το ΔΝΤ για την καταπολέμηση της διαφθοράς. Η ΕΕ ζητά τη συμμόρφωση των κρατών-μελών με τις κοινοτικές οδηγίες που έχει θεσπίσει σχετικά με το εν λόγω ζήτημα, ενώ δεν διστάζει να επιβάλει ποινές σε περίπτωση μη συμμόρφωσης με τις κοινοτικές οδηγίες.

Η Ομάδα Διεθνούς Χρηματοπιστωτικής Δράσης (FATF) έχει θεσπίσει 40 Συστάσεις, οι οποίες αναθεωρήθηκαν το 1996 και 2003 και, μαζί με τους ισχύοντες νόμους, εφαρμόζονται στις χώρες μέσω νομοθεσίας και άλλων δεσμευτικών μέτρων, υποχρεώνοντας τα κράτη να εφαρμόζουν τις διεθνείς συμβάσεις, να ποινικοποιήσουν τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, να ελέγχουν τους πελάτες τους και τις ύποπτες συναλλαγές και γενικώς, να συνεργάζονται παρέχοντας τις αναγκαίες πληροφορίες όταν αυτό κρίνεται απαραίτητο, με στόχο τη διαφάνεια των οικονομικών συναλλαγών και τον έλεγχο των κεφαλαίων. Προβλέπονται δε, και κυρώσεις για τα κράτη τα οποία δεν συμμορφώνονται με τις Συστάσεις. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η Ελβετία που πρόσφατα σημείωσε μια αλλαγή στη στάση της απέναντι στους νόμους περί τραπεζικού απορρήτου και δήλωσε ότι είναι έτοιμη να σταματήσει να λειτουργεί ως ασφαλές καταφύγιο για τον παράνομο πλούτο. Έχει υπογράψει συμφωνίες που προβλέπουν τη συνεργασία της με οργανισμούς και κράτη, ώστε να μπορούν πλέον να διερευνηθούν οι ύποπτες χρηματικές συναλλαγές και κινήσεις κεφαλαίων. Παράλληλα το ΔΝΤ και η κυβέρνηση των ΗΠΑ έχουν ξεκινήσει έρευνα για πάνω από δώδεκα ελβετικές τράπεζες (Mugarura, 2017).

1.6 Προτάσεις αντιμετώπισης συναλλαγών που σχετίζονται με φορολογικούς παραδείσους

Η επιβολή κυρώσεων στις χώρες που παραβιάζουν τους διεθνείς χρηματοοικονομικούς ρυθμιστικούς νόμους, αποτελούν βασική παράμετρο καταπολέμησης των οικονομικών εγκλημάτων. Είναι σημαντικό όμως, οι κυρώσεις να έχουν την ίδια ισχύ για όλα τα κράτη έτσι ώστε να μην θεωρείται ότι εξυπηρετούν πολιτικές σκοπιμότητες και ως εκ τούτου, να υπονομεύονται. Για παράδειγμα, αν πρόκειται να επιβληθούν στις Σεϋχέλλες κυρώσεις επειδή παραβιάζουν τους διεθνείς νόμους κατά της διαφθοράς και της καταπολέμησης του οικονομικού εγκλήματος, πρέπει επίσης να επιβληθούν κυρώσεις και στην Ελβετία²⁵ για την αποδοχή ανήθικου και παράνομου πλούτου από διεφθαρμένους ηγέτες που προστατεύονται από τους νόμους περί τραπεζικού απορρήτου. Λαμβάνοντας υπόψη τα υπάρχοντα δεδομένα, είναι φανερό ότι υπάρχει ανάγκη για συντονισμό των δράσεων για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, της απόκρυψης κεφαλαίων και της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Σε αυτό το πλαίσιο, είναι σημαντικό να διασφαλιστεί η ύπαρξη ενιαίου νομοθετικού πλαισίου για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που παρουσιάζονται (Mugarura, 2017).

Οι τελωνειακές αρχές, με τη συμβολή των κυβερνήσεων, πρέπει να αντιμετωπίζουν τις εμπορικές συναλλαγές που σχετίζονται με φορολογικούς παραδείσους, με το πιο υψηλό επίπεδο ελέγχου. Επίσης, πρέπει οι υπάλληλοι να είναι καταρτισμένοι, να έχουν την ανάλογη πρόσβαση μέσω πληροφοριακών συστημάτων, όπου απαιτείται, έτσι ώστε να διευκολύνεται το έργο τους στον εντοπισμό της σκόπιμα εσφαλμένης τιμολόγησης των εμπορικών συναλλαγών. Η ΕΕ ελέγχει σταδιακά τα ειδικά φορολογικά καθεστώτα στις χώρες μέλη, στοχεύοντας στη διαμόρφωση μιας βάσης κοινής φορολογίας και σε επόμενη φάση στη διαπραγμάτευση με τρίτες χώρες που προσφέρουν φορολογικές διευκολύνσεις, προκειμένου να περιορίσει τη διαφορά φορολογίας. Οι δε κυβερνήσεις, θα πρέπει να δημιουργήσουν δημόσια μητρώα, ένα είδος περιουσιολογίου όπου θα επαληθεύονται οι πληροφορίες σχετικά με την κατοχύρωση δικαιωμάτων ιδιοκτησίας για όλες τις νομικές οντότητες. Αυτό θα πρέπει να εξακριβώνεται μέσα από ελέγχους, γιατί αν συμφωνήσουν πραγματικά οι φορολογικοί παράδεισοι να το εφαρμόσουν, πρέπει να το κάνουν στην πράξη κι όχι μόνο στα λόγια.

²⁵ Η Ελβετία είναι το μεγαλύτερο κέντρο υπεράκτιου πλούτου παγκοσμίως, με εκτιμώμενα περιουσιακά στοιχεία 2,2 τρις. Δολαρίων, έναντι ΑΕΠ 632,2 δισ. δολαρίων ΗΠΑ.

Σύμφωνα με πρόταση του Zuchman (2015), η δημιουργία ενός παγκόσμιου χρηματοοικονομικού περιουσιολογίου που θα απαριθμεί τους ιδιοκτήτες των χρηματοοικονομικών τίτλων (μετοχές, ομόλογα, μερίδια επενδυτικών ταμείων) που κυκλοφορούν παγκοσμίως, θα συνδράμει σημαντικά στην επίτευξη του ελέγχου από τις φορολογικές αρχές των κρατών, προς τις τράπεζες, εγχώριες και offshore, προκειμένου να διευκρινιστεί αν τα στοιχεία που παρέχουν στα Υπουργεία Οικονομικών ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα. Στόχος, η κυριαρχία της οικονομικής διαφάνειας που θα συντελέσει στην πάταξη της φοροδιαφυγής.

Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, διαθέτει τα μέσα, την τεχνογνωσία, είναι παγκόσμιος οργανισμός στον οποίο συμμετέχουν τα περισσότερα κράτη και θα μπορούσε να εφαρμόσει σε σύντομο χρονικό διάστημα, ένα τέτοιο περιουσιολόγιο, εφαρμόζοντας ένα παγκόσμιο φόρο επί του κεφαλαίου που θα μπορούσε να παρακρατηθεί στην πηγή (άρα θα υπάρχει επιστροφή του φόρου, αν κάποιος το δηλώσει στη φορολογική του δήλωση, στη χώρα του).

Τα κράτη και οι αρμόδιοι οργανισμοί κάνουν συντονισμένες προσπάθειες για το περιορισμό της διακίνησης των παράνομων κεφαλαίων και ως εκ τούτου, είναι εύλογο να αναρωτηθούμε ποιες επιπλέον κινήσεις θα ήταν αποτελεσματικές. Η κατάργηση της μυστικότητας στις υπεράκτιες τραπεζικές συναλλαγές, θα συντελούσε σημαντικά στην αναχαίτιση της εξάπλωσης των offshore εταιριών. Εξάλλου, το τραπεζικό απόρρητο καλύπτει απόλυτα τους νόμιμους καταθέτες. Επίσης, η ανάπτυξη καλά οργανωμένων δομών που μπορούν να εντοπίσουν και να απαλείψουν τυχόν προβλήματα, θα είναι μία θετική εξέλιξη. Τέλος, η κατάργηση των offshore τραπεζών, οι οποίες δεν υπόκεινται σε καμία νομοθεσία και κανέναν έλεγχο, θα αποτελεί μεγάλο βήμα προς την επιθυμητή κατεύθυνση (Froomkin, 1997).

Από την άλλη, οι τράπεζες θα πρέπει να γνωρίζουν τους πραγματικούς δικαιούχους που διαθέτουν λογαριασμούς σε αυτές και καθημερινά να υποχρεώνονται να ελέγχουν το σύνολο των συναλλαγών τους, εντοπίζοντας περιπτώσεις που οδηγούν σε ξέπλυμα χρήματος. Επομένως, επεξεργαζόμενες τις συναλλαγές αυτές, τις γνωστοποιούν στα Υπουργεία Οικονομικών των κρατών και στη συνέχεια, διασταυρώνονται με τα στοιχεία που διαθέτουν οι κρατικοί ελεγκτικοί μηχανισμοί. Με τον τρόπο αυτό, θα επιτευχθεί η συνεργασία του πιστωτικού τομέα και η άμεση ανταλλαγή πληροφοριών με τις κυβερνήσεις των κρατών (Zuchman 2015).

Οι κανόνες, θα πρέπει να εφαρμόζονται από τις κυβερνήσεις των κρατών και σε περίπτωση μη συνεργασίας, θα πρέπει να υπάρχουν άμεσες και αυστηρές κυρώσεις. Για παράδειγμα, αποκλεισμός του Λουξεμβούργου από την Ευρωπαϊκή Ένωση και συγχρόνως, εμπορικό και οικονομικό εμπάργκο από τις χώρες με τις οποίες συνορεύει (Zuchman, 2015). Οι πολυεθνικές επιχειρήσεις πρέπει να υποχρεωθούν να δημοσιοποιούν τα κέρδη, τα έσοδα τους, τις απώλειες, τις πωλήσεις, τους φόρους που καταβάλλονται από τις ίδιες αλλά και από τις θυγατρικές τους, στις χώρες που δραστηριοποιούνται.

Όλες οι χώρες πρέπει να συνεργαστούν παγκόσμια προς την αυτόματη ανταλλαγή φορολογικών πληροφοριών, όπως υποστηρίχθηκε από τον ΟΟΣΑ και τη G20, γιατί μόνο με συλλογική προσπάθεια και αποκλεισμό των υπεράκτιων κέντρων που αρνούνται να συνεργαστούν, μπορεί να προκύψουν κάποια θετικά αποτελέσματα. Όσον αφορά τη στάση των διεθνών οργανώσεων και των ανεπτυγμένων οικονομιών, σχετικά με την πρόταση που κατέθεσε ο Διεθνής Οργανισμός Διαφάνειας και που εγκρίθηκε από τον ΟΟΣΑ για την αναστολή όλων των χρηματοοικονομικών συναλλαγών με τα μη συνεργάσιμα υπεράκτια οικονομικά κέντρα, τόσο ΕΕ αρχικά, όσο και οι ΗΠΑ, δεν έδειξαν και μεγάλη προθυμία για να την εφαρμόσουν και να την επιβάλουν. Στην πραγματικότητα, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής σε ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο, που «αναζητούν» νομοθετικές λύσεις για την κατάργηση των φορολογικών παραδείσων και της φοροδιαφυγής, αλλά και οι ιδιοκτήτες μεγάλων εταιριών που επωφελούνται από τα πλεονεκτήματα αυτών των κέντρων, ζουν μαζί και προσπαθούν να μην ενοχλούν ο ένας τον άλλον (Botis, 2014)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο: Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

2.1 Δραστηριοποίηση εξωχώριων εταιριών

Λέγεται πως οι δραστηριότητες των offshore εταιριών κινούνται πάνω σε μια γραμμή, στο ένα άκρο της οποίας βρίσκεται το νόμιμο και στο άλλο το παράνομο, καθιστώντας ασαφές κατά πόσον η ίδρυση ή η ιδιοκτησία της αποτελεί παράνομη πράξη ή υποθάλλει παράνομες δραστηριότητες. Η αδιαφάνεια και η μυστικότητα που διέπει το καθεστώς λειτουργίας τους, είναι τα χαρακτηριστικά που προσδίδουν διάσταση στη νόμιμη ή παράνομη δραστηριότητά τους. Με άλλα λόγια, όσο πιο διαφανής και σύννομη είναι η λειτουργία της offshore στην έδρα της, αλλά και στη χώρα που δραστηριοποιείται, τόσο πιο νόμιμη θεωρείται η δράση της και θετικός ο ρόλος στις οικονομίες τους. Με μία φράση, όσο μεγαλύτερη η «στεγανοποίηση» απέναντι στις φορολογικές αρχές, τόσο πιο ύποπτη η λειτουργία της εξωχώριας εταιρίας. Στη χώρα μας, σύμφωνα με το Δίκτυο Φορολογικής Δικαιοσύνης²⁶, οι φορολογικοί παράδεισοι, με ελληνικών συμφερόντων εταιρίες, έχουν πολύ υψηλό δείκτη αδιαφάνειας.

Σε όλο αυτό το παγκόσμιο πανηγύρι των κάθε είδους διεθνών συναλλαγών που προκάλεσε η κατάργηση των περιορισμών (κεφαλαίου, εμπορευμάτων, εργασίας κλπ.) με τη συνδρομή της σύγχρονης τεχνολογίας και συνέπεια τη σημαντική αύξηση των συναλλαγών μεταξύ των offshore (εξωχώριων) εταιριών, η χώρα μας δε θα μπορούσε να μείνει απ' έξω. Ο βασικότερος λόγος δημιουργία τέτοιων εταιριών από Έλληνες, είναι η εξεύρεση τρόπων αποφυγής φορολόγησης, αλλά και η δυνατότητα διατήρησης (και απόλαυσης) μιας περιουσίας με «σκοτεινή» προέλευση. Και αυτοί ακόμα, που δηλώνουν την ιδιοκτησία μιας offshore εταιρίας, δεν υφίστανται κάποια συνέπεια καθώς η ίδρυσή της απαιτεί ένα πολύ μικρό κεφάλαιο (πχ. 5000€), ενώ περιέρχεται στην κατοχή της περιουσία αξίας εκατομμυρίων ευρώ, χωρίς να φαίνεται πουθενά.

Η χώρα μας αποτελεί ιδανικό τόπο για άμεσο πλουτισμό μέσω παράνομων δραστηριοτήτων, καθώς κατέχει υψηλή θέση στην κλίμακα των πλέον διεφθαρμένων χωρών, έχει δημιουργήσει ένα τείχος προστασίας ενός χρόνιου και νοσηρού περιβάλλοντος. Με άλ-

²⁶ Διεθνής μη κερδοσκοπικός οργανισμός που παρακολουθεί τις πρακτικές των φορολογικών παραδείσων και βαθμολογεί την αδιαφάνεια και τη μυστικότητα τους, εκδίδοντας ειδικό για τούτο κατάλογο κάθε διετία (<https://diktiodelta.org>).

λα λόγια ,με την ασυδοσία που επικρατεί, δε θα ήταν υπερβολή να χαρακτηριστεί η χώρα μας ως «φορολογικός παράδεισος» των offshores, χωρίς να έχει τα οφέλη των χωρών που δίκαια κατατάσσονται στη λίστα των φορολογικών καταφυγίων.

Στην Ελλάδα με τα παραπάνω χαρακτηριστικά, είναι αναμενόμενο ότι υπάρχει δραστηριοποίηση εξωχώριων εταιριών, η οποία εντοπίζεται σε τομείς όπως:

- Στο χώρο της αγοράς ακινήτων (κατασκευή, αγορά, εκμίσθωση). Από τα στοιχεία του ΚΕΠΥΟ προκύπτει, ότι υπάρχουν περίπου 2.100 αλλοδαπές επιχειρήσεις με μοναδικό περιουσιακό στοιχείο ένα ακίνητο μεγάλης αξίας, χωρίς να διενεργούν καμία άλλη δραστηριότητα στην Ελλάδα.
- Στις εμπορικές συναλλαγές στις οποίες διενεργούνται τριγωνικές, ή και περισσοτέρων σχημάτων συναλλαγές, με σκοπό την υπερτιμολόγηση εμπορευμάτων και προϊόντων όταν η χώρα αποστολής είναι διαφορετική από εκείνη στην οποία τιμολογούνται, κυρίως μετά την εφαρμογή των νόμων Ν.3091/2002 και Ν.3052/ 2002,
- Στα σκάφη αναψυχής (μεγάλης αξίας), αεροπλάνα και στη Ναυτιλία
- Στην αγορά δικαιωμάτων τεχνικής βοήθειας ευρεσιτεχνιών, σημάτων, σχεδίων, βιομηχανικών μεθόδων και τύπων πνευματικής ιδιοκτησίας και άλλων συναφών δικαιωμάτων, όπως επίσης για έξοδα διοικητικής υποστήριξης, οργάνωσης ή αναδιοργάνωσης και γενικά υπηρεσιών, σύμφωνα με την παρ.1 του άρθρου 31 του Κ.Φ.Ε. (Αναγνώστου, 2009).

Πάγια τακτική εξοικονόμησης δημοσίων εσόδων στην Ελλάδα, αποτελεί η επιβολή φόρων στα ακίνητα. Αυτό συμβαίνει γιατί η μορφή αυτής της επένδυσης δεν μπορεί να μετακινηθεί, αντίθετα με τα μετρητά ή τις μετοχές που με πολύ απλό τρόπο μεταφέρονται σε διάφορα υπεράκτια κέντρα με ευνοϊκούς και συμφέροντες όρους. Για το λόγο αυτό τις τελευταίες δεκαετίες υπήρξε όλο και πιο έντονο το φαινόμενο της αναζήτησης τρόπων αποφυγής της φορολόγησης των ακινήτων, ή έστω της μείωσής της, από τους Έλληνες ιδιοκτήτες, ως αποτέλεσμα της υψηλής φορολογίας τους στη χώρα, το βάρος της οποίας έχουν επωμιστεί οι Έλληνες φορολογούμενοι και το οποίο, είναι εξαιρετικά δυσανάλογο με τα εισοδήματα που προκύπτουν από την κυριότητά τους.

Οι δυσκολίες που παρουσιάζει η ελληνική αγορά και η ανάγκη της πολιτείας για επιπλέον έσοδα και πόρους προκειμένου να οδηγηθεί η οικονομία προς την ανάπτυξη, η δυσκολία εξεύρεσής τους και γενικά, η αβεβαιότητα της ελληνικής αγοράς, έχει προκαλέσει εκροές κάθε είδους προς τρίτες χώρες, είτε αυτές αφορούν μετανάστευση επιχει-

ρήσεων και κεφαλαίων, είτε διαρροές εγκεφάλων (brain train), δηλαδή υψηλών προσώπων και ισχυρής παραγωγικής δυναμικής ανθρώπων νέας ηλικίας. Η ασύμμετρη φορολόγηση των ακινήτων που βασίζεται στην αντικειμενική τους αξία ενώ η εμπορική τους έχει καταρρεύσει, αλλά και λόγοι όπως η υψηλή φορολογική κλίμακα των εταιριών και τα αυξημένα λειτουργικά τους κόστη, σε συνδυασμό με τις υψηλές φορολογικές εισφορές η επιπόνηση των οποίων ξεπερνά τη φαντασία των πολιτών, οδήγησαν στη δημιουργία πολύ μεγάλου αριθμού εξωχώριων εταιριών ιδιοκτησίας ή εκμετάλλευσης ακινήτων στην Ελλάδα. Η μορφή αυτή υπεράκτιας εταιρίας, είναι η συνηθέστερη και η πλέον διαδεδομένη που αναπτύχθηκε τις τελευταίες δεκαετίες στην Ελλάδα και έχει απασχολήσει ιδιαίτερος την Ελληνική φορολογική αρχή.

Ένα μεγάλο ποσοστό των υπεράκτιων εταιριών ελληνικών συμφερόντων, αφορά σε «επιχειρήσεις» με μοναδικό πάγιο στοιχείο ένα ακίνητο, συνήθως μεγάλης αξίας, χωρίς άλλη καμία επιχειρηματική δραστηριότητα. Στο κοντινό παρελθόν, μια εξωχώρια αλλοδαπή εταιρία μπορούσε εύκολα να προχωρήσει στην αγορά ενός πολυτελούς ακινήτου και ο ιδιοκτήτης της, καθότι άγνωστος στις περισσότερες των περιπτώσεων, δεν μπορούσε να βρεθεί και να ερωτηθεί από την ελληνική φορολογική αρχή για την προέλευση των χρημάτων. Είναι σύνηθες το γεγονός όπου με τη μεταβίβαση των μετοχών μιας εξωχώριας εταιρίας δεν πληρώνονται φόροι κληρονομιάς λόγω κληρονομικής διαδοχής, ενώ σε περίπτωση αγωγών εναντίον του, τα περιουσιακά στοιχεία που βρίσκονται κρυμμένα κάτω από το εταιρικό πέπλο της εξωχώριας εταιρίας, δεν μπορούν εύκολα να αποκαλυφθούν (Σαμέλης, 2009)

Το ελληνικό Υπουργείο Οικονομικών στην προσπάθειά του να φορολογήσει τις εξωχώριες εταιρίες στις οποίες ανήκουν πολυτελή και πάσης φύσεως ακίνητα, επιβάλλει σε αυτά ετήσιο φόρο ύψους 15% επί της αντικειμενικής τους αξίας. Για να επιβληθεί ο συγκεκριμένος φόρος, θα πρέπει ο διαχειριστής της offshore να υποβάλει ο ίδιος τη σχετική δήλωση απόδοσης του φόρου.

Σε ό,τι αφορά το καθεστώς στην εξεταζόμενη αγορά, σε σχέση με τις αλλοδαπές ή εξωχώριες εταιρίες ιδιοκτησίας ή εκμετάλλευσης ακινήτων στην Ελλάδα, υφίστανται σχετικές διατάξεις και περιορισμοί της Ελληνικής φορολογικής νομοθεσίας, με βασικά πλεονεκτήματα αλλά και μειονεκτήματα που εντοπίζονται σε αυτή, με κινδύνους ή και ευκαιρίες που παρέχονται στα φυσικά ή νομικά πρόσωπα που τις δημιουργούν, επιχειρείται η ανάλυση στην ενότητα που ακολουθεί .

2.2 Εξωχώριες Εταιρίες Ιδιοκτησίας Ακίνητων στην Ελλάδα

Η εταιρία ιδρύεται στην αλλοδαπή, σύμφωνα με τη νομοθεσία της χώρας επιλογής της καταστατικής έδρας και σε αυτή περιέρχεται το ακίνητο, είτε με αγορά από τον πωλητή, είτε με την εισφορά του ακινήτου στο κεφάλαιο της αλλοδαπής εταιρίας. Κατά συνήθη πρακτική, μια υπεράκτια εταιρία προβαίνει στην αγορά ακινήτου στην Ελλάδα ακολουθώντας μια σειρά διαδικασιών όπως η ακόλουθη. Ορίζεται αρχικά επίσημος εκπρόσωπός της, «νόμιμος εκπρόσωπος», με εξουσιοδότηση ή με συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο, ο οποίος εμφανίζεται ενώπιον συμβολαιογράφου για την αγορά ακινήτου, για λογαριασμό της εταιρίας (www.taxheaven.gr/laws).

Κατά την παρουσία του στο συμβολαιογράφο, ο νόμιμος εκπρόσωπος είναι απαραίτητο να κατέχει τα απαραίτητα έγγραφα τα οποία αποδεικνύουν τη νόμιμη σύσταση της εταιρίας στην αλλοδαπή, σύμφωνα με το δίκαιο της καταστατικής της έδρας, τη μέχρι εκείνη τη στιγμή λειτουργία και μη λύση της, καθώς και την πληρεξουσιότητα ως εκπροσώπου της για την κατάρτιση και υπογραφή του συμβολαίου αγοράς. Σε περίπτωση αγοράς του ακινήτου από την αλλοδαπή εταιρία, το τίμημα αποτελεί το κεφάλαιο της και καταβάλλεται ο αντίστοιχος Φόρος μεταβίβασης ακινήτων (σήμερα 3%), η αμοιβή του συμβολαιογράφου και τα τέλη μεταγραφής.

Σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία, όπως διαμορφώθηκε μέχρι σήμερα και τις σύγχρονες ελεγκτικές μεθόδους που έχουν αρχίσει να εφαρμόζονται, οι μέτοχοι θα πρέπει να αποδεικνύουν τον τρόπο προέλευσής του κεφαλαίου και τα χρήματα θα πρέπει να διακινούνται μέσω του τραπεζικού συστήματος. Κατά την ελληνική φορολογική νομοθεσία, η μίσθωση και ιδιόχρηση ακινήτων των αλλοδαπών εταιριών στην Ελλάδα, από μόνες τους δε συνιστούν μόνιμη εγκατάσταση.

Η ίδρυση υποκαταστήματος αλλοδαπής εταιρίας στην Ελλάδα, προϋποθέτει την ανακοίνωση καταχώρησης στο Γ.Ε.ΜΗ. (Γενικό Εμπορικό Μητρώο) της εγκατάστασής της, κατά την οποία απαιτούνται πιστοποιητικό ύπαρξης της εταιρίας στην αλλοδαπή από αρμόδια αρχή της χώρας εγκατάστασης και επικυρωμένο αντίγραφο του εγγράφου πληρεξουσιότητας για τον ορισμό νομίμου εκπροσώπου ή αντιπροσώπου στη χώρα μας, καθώς και την απόκτηση Α.Φ.Μ.

2.2.1 Λόγοι Σύστασης και Πλεονεκτήματα Εταιριών Εκμετάλλευσης / Ιδιοκτησίας ακινήτων

Οι συνηθέστεροι και πιο βασικοί λόγοι για τους οποίους ιδρύεται μια αλλοδαπή εταιρία ιδιοκτησίας ή εκμετάλλευσης ακινήτων στο εξωτερικό και το ακίνητο μεταβιβάζεται σε αυτήν, είναι οι παρακάτω :

- Η ανωνυμία και η απόκρυψη της πραγματικής ταυτότητας των ιδιοκτητών και η τύποις αποσύνδεση τους από την περιουσία που τους ανήκει, είναι ένας από τους πιο βασικούς λόγους σύστασης των εταιριών αυτών καθώς, κάτω από το εταιρικό τους πέπλο, αποκρύπτονται συνήθως ακίνητα πολύ μεγάλης αξίας.
- Είναι εξαιρετικά δύσκολο να αποδειχθεί νομικά ο πραγματικός ιδιοκτήτης του ακινήτου, καθώς το όνομα του «εν τοις πράγμασι» κυρίου δεν απεικονίζεται πουθενά.
- Η αφορολόγητη μεταβίβαση των μετοχών και άρα ολόκληρης της εταιρίας στην οποία έχει εισέλθει το ακίνητο, σε περίπτωση μεταβίβασης
- Η αποφυγή φορολογικών επιβαρύνσεων και η προστασία της ιδιοκτησίας από επικείμενους πιστωτές και το ελληνικό δημόσιο, εν μέσω ενός πολύπλοκου νομοθετικού πλαισίου που επικρατεί στη χώρα μας και οδηγεί σε κατασχέσεις και δεσμεύσεις προσωπικών περιουσιών εξαιτίας χρεών.
- Η ανωνυμία των ιδιοκτητών των ακινήτων που χαρακτηρίζει τέτοιου τύπου νομικές οντότητες, παρέχει προστασία στους ιδιοκτήτες σε περίπτωση διαζυγίων ή άλλων προσωπικών διεκδικήσεων και εξασφαλίζεται η ακεραιότητα της ακίνητης περιουσίας.
- Οι μετοχές των εξωχώριων εταιριών μεταβιβάζονται ελεύθερα από τον κομιστή, με την παράδοση αυτών και μόνο, χωρίς διατυπώσεις όπως αναφέραμε και σε άλλο σημείο της εργασίας μας.
- Σε περιπτώσεις μεταβίβασης της ακίνητης περιουσίας, η οποία μπορεί να οφείλεται σε κληρονομική διαδοχή, δωρεά, γονική παροχή ή μεταβίβαση του ακινήτου από επαχθή αιτία, οι νέοι ιδιοκτήτες λαμβάνουν το σύνολο των μετοχών της αλλοδαπής εταιρίας στην οποία ανήκει το ακίνητο χωρίς να καταβάλλεται ο αντίστοιχος φόρος (Σαμέλης, 2009). Αρκεί να αλλάξουν χέρια οι μετοχές της offshore, οπότε η εταιρία και κατά συνέπεια, η ακίνητη περιουσία ανήκουν στον κομιστή των μετοχών.

2.2.2 Βασικά Μειονεκτήματα Σύστασης Εταιριών Εκμετάλλευσης / Ιδιοκτησίας Ακινήτων

Πέραν των πλεονεκτημάτων, η σύσταση των εταιριών εκμετάλλευσης/ιδιοκτησίας ακινήτων κρύβει και μειονεκτήματα, οπότε η επιλογή της σύστασής τους επαφίεται στην κρίση του κάθε φυσικού ή νομικού προσώπου. Ο ιδιοκτήτης του ακινήτου θα πρέπει να είναι πολύ προσεκτικός κατά τη σύσταση μιας αλλοδαπής εταιρίας ιδιοκτησίας ή εκμετάλλευσης ακινήτου, στην οποία προτίθεται να εισφέρει την ακίνητη περιουσία του, όπως και να γνωρίζει σε βάθος, ποιες είναι πραγματικά οι υποχρεώσεις, νομικές και φορολογικές, μιας εξωχώριας εταιρίας, όπως:

- Η ετήσια καταβολή Ειδικού Φόρου Ακινήτων με ποσοστό 15% επί της αντικειμενικής αξίας του ακινήτου, που ουσιαστικά οδηγεί στην απομείωση της αξίας της ακίνητης περιουσίας σε 6-7 έτη ο ιδιοκτήτης χάνει με τη μορφή φόρου την αξία του ακινήτου.
- Η εξωχώρια εταιρία πληρώνει φόρο για εικονικά ενοίκια που εισπράττει από τον κάτοικο του ακινήτου, ο οποίος τις περισσότερες φορές είναι ο πραγματικός ιδιοκτήτης (Δημητρίου, 2014).

Δυστυχώς, υπάρχει μεγάλη δυσκολία στην αποκάλυψη offshore εταιριών με ακίνητα μεγάλης αξίας στην Ελλάδα, οι οποίες έχουν συσταθεί κυρίως για την απόκρυψή τους. Παρόλο που οι offshore κατοχής ακινήτων στη χώρα μας είναι χιλιάδες, λίγες είναι αυτές που καταβάλλουν τον ειδικό φόρο επί των ακινήτων που κατέχουν. Όταν δε, η αξία των ακινήτων υπερβαίνει το κατώτερο ποσό που απαλλάσσεται της Φορολογίας Μεγάλης Ακίνητης Περιουσίας, γίνεται η αγορά του ακινήτου από δύο ή περισσότερες offshore εταιρίες ώστε να απαλλαγούν του φόρου.

2.3 Νομοθεσία Εξωχώριων Εταιριών Ιδιοκτησίας / Εκμετάλλευσης Ακινήτων στην Ελλάδα

Πριν τη φορολογική μεταρρύθμιση του Ν.3091/2002, η δημιουργία μιας υπεράκτιας εταιρίας από Έλληνες επιχειρηματίες με μεγάλη περιουσία, οι οποίοι στόχευαν στην

αποφυγή του φορολογικού καθεστώτος της χώρας μας, ήταν μια εύκολη και συνηθισμένη υπόθεση. Η προσπάθεια αντιμετώπισης της διεθνούς φοροαποφυγής, ξεκίνησε στη χώρα μας, με το Ν.3091/2002 ο οποίος επέφερε σημαντικές αλλαγές στη φορολογία των ακινήτων και ίσχυσε από την 01.01.2003. Με το νόμο αυτό θεσπίστηκε ο ειδικός φόρος επί της αντικειμενικής αξίας των ακινήτων με ποσοστό 3%. Με το φορολογικό νόμο 3842/2010 έγινε επίσης, προσπάθεια αντιμετώπισης του φαινομένου της διεθνούς φοροαποφυγής και με την τροποποίηση των διατάξεων του Ν. 3091/2002 αναφορικά με τον ειδικό φόρο επί των ακινήτων, διαφοροποιήθηκε με αναπροσαρμογή του συντελεστή σε ποσοστό 15% από την 01.01.2010 έως σήμερα (Σαββαΐδου,2012).

Ο νόμος 3091/2002 στα άρθρα 15, 16, 17 και 18, εισήγαγε για πρώτη φορά τη φορολογική υποχρέωση των εξωχώριων εταιριών που κατέχουν ακίνητα στην χώρα μας, προσδιορίζοντας τον τρόπο, τη διαδικασία και τις εξαιρέσεις που προβλέπονται, προκειμένου να εμφανιστούν οι πραγματικοί ιδιοκτήτες των ακινήτων αυτών. Έτσι με τον παραπάνω νόμο θεσπίστηκε ετήσιος ειδικός φόρος 3% επί της αξίας των ακινήτων που έχουν στην κυριότητα τους αλλοδαπές εταιρίες, χωρίς καμία άλλη δραστηριότητα στην Ελλάδα.

Στη συνέχεια, με το νόμο 3842/2010 στα άρθρα 57 και 58 αντίστοιχα, επήλθαν τροποποιήσεις και μεταβολές στα άρθρα 15 και 18 του Ν. 3091/2002, με σκοπό τη μεγαλύτερη φορολογική επιβάρυνση (15%) των ακινήτων που παρέμεναν σε εξωχώριες εταιρίες και δεν εμφανίζονταν τα φυσικά πρόσωπα, ως πραγματικοί ιδιοκτήτες. Εξελίχθηκε σε μία επαχθή και αποτρεπτική φορολογία, με σκοπό να αποτρέψει νομικά πρόσωπα που βρίσκονται στην Ελλάδα και κατέχουν ακίνητα, να είναι άγνωστα έναντι της ελληνικής φορολογικής αρχής και της νομοθεσίας γενικότερα.

Μέχρι το 2002, ο ορισμός της εξωχώριας εταιρίας δεν εμφανίζονταν στην ελληνική φορολογική νομοθεσία. Παρουσιάστηκε για πρώτη φορά με το άρθρο 5 §7 του Ν.3091/2002 και προστέθηκε στον Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, στο άρθρο 31 §1στ' του Ν.2238/1994. Σύμφωνα με το νέο άρθρο ως εξωχώρια ορίζονταν «η εταιρία που έχει την έδρα της σε αλλοδαπή χώρα, με βάση τη νομοθεσία της οποίας δραστηριοποιείται αποκλειστικά σε άλλες χώρες και απολαμβάνει ιδιαίτερα ευνοϊκής μεταχείρισης» (Λεοντάρης, 2004). Το άρθρο αυτό αντικαταστάθηκε, καθώς συμπληρώθηκε και αποσαφηνίστηκε ο εννοιολογικός προσδιορισμός της ευνοϊκής φορολογικής μεταχείρισης των offshore εταιριών, με την προσθήκη δύο νέων άρθρων, το 51Α και το 51Β στο Ν.2238/1994, η οποία πραγματοποιήθηκε με το άρθ. 78 του Ν.3842/2010. Τέλος, ση-

μειώνεται ότι για την παραπάνω διαδικασία λαμβάνεται υπόψη το άρθρο 10 του Ν. 2961/2001 που ορίζει την αγοραία, την αντικειμενική και την μικτή αξία ανά περίπτωση ακινήτου.

Στις σχετικές διατάξεις για την καταπολέμηση της φοροαποφυγής και φοροδιαφυγής του νέου Κώδικα φορολογικής νομοθεσίας που εισήχθη με το Ν.4172/2013 και ισχύει από την 01.01.2014 και συγκεκριμένα στα άρθ. 65, 66 και 23, περιλαμβάνονται συγκεκριμένες διατάξεις που αφορούν σε έσοδα που προέρχονται από τις Ελεγχόμενες Αλλοδαπές Εταιρίες. Χαρακτηριστικά, στο άρθ. 65 του Ν.4172/2013, γίνεται αναφορά στα μη συνεργάσιμα κράτη στο φορολογικό τομέα και σε εκείνα με προνομιακό φορολογικό καθεστώς, σύμφωνα με το οποίο νοούνται τα κράτη, ή οι περιοχές, ή οι δικαιοδοσίες, οι οποίες τελούν υπό οποιοδήποτε ειδικό καθεστώς σύνδεσης ή εξάρτησης κατά την έννοια του διεθνούς δικαίου. Επίσης στο συγκεκριμένο άρθρο, αναλύεται η έννοια της *σύμβασης διοικητικής συνδρομής* για την εφαρμογή του Κ.Φ.Ε.

Ως σύμβαση διοικητικής συνδρομής νοείται η διεθνής σύμβαση που επιτρέπει την ανταλλαγή όλων των πληροφοριών, που είναι απαραίτητες για την εφαρμογή της φορολογικής νομοθεσίας των συμβαλλόμενων μερών. Μη συνεργάσιμα κράτη είναι εκείνα που δεν είναι κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η κατάστασή τους σχετικά με τη διαφάνεια και την ανταλλαγή των πληροφοριών σε φορολογικά θέματα, έχει εξεταστεί από τον ΟΟΣΑ και τα οποία: α) δεν έχουν συνάψει και δεν εφαρμόζουν με την Ελλάδα σύμβαση διοικητικής συνδρομής στον φορολογικό τομέα και β), δεν έχουν υπογράψει τέτοια σύμβαση διοικητικής συνδρομής με τουλάχιστον δώδεκα άλλα κράτη. Οι προϋποθέσεις αυτές πρέπει να συντρέχουν αθροιστικά.

Τα μη συνεργάσιμα κράτη καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, ύστερα από τη διαπίστωση των παραπάνω προϋποθέσεων και περιλαμβάνονται σε κατάλογο που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Ο κατάλογος δημοσιεύεται τον Ιανουάριο κάθε έτους (βλ. Παράρτημα, §3). Με το άρθρο 66 του Ν.4172/2013 εισάγεται για πρώτη φορά στο Ελληνικό φορολογικό δίκαιο, η έννοια των Ελεγχόμενων αλλοδαπών εταιριών (EAE) controlled foreign companies (CFC), με στόχο την αντιμετώπιση των επίπλαστων καταστάσεων, που δημιουργήθηκαν, προκειμένου να αποφευχθεί ο φόρος.

2.4 Φορολογικές Υποχρεώσεις offshore Επιχειρήσεων Ιδιοκτησίας, Εκμετάλλευσης Ακίνητου

Από δημοσιευμένα στοιχεία του υποσυστήματος Διαχείρισης Υποθέσεων του Οργανωμένου Πληροφοριακού Συστήματος (Ο.Π.Σ.) Elenxis του Υπουργείου Οικονομικών, προέκυψε ότι από το 2012 μέχρι τον Οκτώβριο του 2016 είχαν εκδοθεί χίλιες οκτώ (1008) εντολές ελέγχου εξωχώριων εταιριών σε όλη την επικράτεια. Σύμφωνα με τα στοιχεία του Elenxis, από τις παραπάνω υποθέσεις και μέχρι τον Οκτώβρη του 2016, είχε ολοκληρωθεί ο έλεγχος σε τετρακόσιες δέκα επτά (417) και στις υπόλοιπες πεντακόσιες ενενήντα μία (591) βρίσκονταν σε εξέλιξη. Από τις ελεγμένες περιπτώσεις έχουν βεβαιωθεί φόροι ύψους 159,5 εκατομμυρίων €, και έχουν εισπραχθεί τα 44,3 εκατομμύρια (<https://www.taxheaven.gr>). Σε πίνακα (Παράρτημα § 2) της εργασίας μας εμφανίζονται οι εντολές που έχουν εκδοθεί ανά Φορολογική Ελεγκτική Υπηρεσία.

Για την πληρέστερη ανάλυση του παρόντος θέματος, κρίθηκε σκόπιμο να επεκταθούμε σε μια σύντομη παρουσίαση των φορολογικών υποχρεώσεων των αλλοδαπών εταιριών ιδιοκτησίας ή εκμετάλλευσης ακινήτου στην Ελλάδα σήμερα, σύμφωνα με τις διατάξεις της ελληνικής φορολογικής διοίκησης, και συγκεκριμένα, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος Ν. 2238/1994 για ελεγχόμενες χρήσεις μέχρι την 31.12.2013 και του Ν.4172/2013 για ελεγχόμενες χρήσεις από την 01.01.2014 και μετά.

Φορολογία εισοδήματος

Σύμφωνα με το άρθρο 101 του Ν.2238/1994, οι αλλοδαπές εταιρίες ιδιοκτησίας ή εκμετάλλευσης ακινήτου υπόκεινται σε φορολόγηση και έχουν την υποχρέωση υποβολής δήλωσης φορολογίας εισοδήματος (αρθρ. 107 §1 Ν.2238/1994), εφ' όσον διαθέτουν ακίνητο, ανεξάρτητα από το αν προκύπτει εισόδημα από την εκμετάλλευσή του. Επίσης, σύμφωνα με τα άρθρα 20, 22 και 23 του Ν.2238/1994, η ιδιοχρησιμοποίηση, ή εκμίσθωση, ή δωρεάν παραχώρηση, υπόκεινται σε φόρο εισοδήματος.

Βάσει σχετικών διατάξεων του νέου Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος Ν. 4172/2013, ο οποίος ισχύει για χρήσεις από την 01/01/2014, οι αλλοδαπές εταιρίες ιδιοκτησίας ή εκμετάλλευσης ακινήτου, φορολογούνται για το εισόδημα που προκύπτει στην Ελλάδα από την ενοικίαση ή ιδιοχρησιμοποίηση του ακινήτου που έχουν στην κατοχή τους, ανεξάρτητα από το εάν αποκτούν ή όχι μόνιμη εγκατάσταση στη χώρα μας, αν έχει υπο-

γράψει ή όχι η χώρα μας σύμβαση αποφυγής διπλής φορολογίας με τη χώρα της καταστατικής τους έδρας.

Σύμφωνα δε, με τις διατάξεις των άρθρων 47 και 58 του Ν. 4172/2013, τα εισοδήματά τους φορολογούνται ως εισόδημα από την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας και υποβάλλουν δήλωση φορολογίας εισοδήματος, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 68 του ανωτέρω νόμου. Η υποχρέωση υποβολής δήλωσης φορολογίας εισοδήματος υφίσταται και στην περίπτωση που δεν αποκτούν εισόδημα, ή αποκτούν εισόδημα από την ιδιοχρησιμοποίηση του ακινήτου τους στην Ελλάδα (ΠΟΛ1060/19.03.2015 & ΠΟΛ 1138/30.06.2015).

Με το άρθρο 6 του Ν.4172/2013, εισάγεται η έννοια της μόνιμης εγκατάστασης στην Ελλάδα. Στις περιπτώσεις για τις οποίες η χώρα μας έχει υπογράψει Σύμβαση Αποφυγής Διπλής Φορολογίας (ΣΑΔΦ) με τη χώρα της καταστατικής έδρας της νομικής οντότητας που οποία κατέχει ακίνητο εδώ, δεν απαιτείται εγκατάσταση στην Ελλάδα και έχουν εφαρμογή οι διατάξεις της ΣΑΔΦ που έχει υπογραφεί. Για τις περιπτώσεις κατά τις οποίες δεν έχει υπογραφεί ΣΑΔΦ, η αλλοδαπή εταιρία, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 6 του Ν.4172/2013, αποκτά εκ της εκμεταλλεύσεως του ακινήτου μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα.

Για τις αλλοδαπές εταιρίες ιδιοκτησίας ή εκμετάλλευσης ακινήτου που δεν έχουν την φορολογική τους κατοικία στην Ελλάδα, αποκτούν εισόδημα από ακίνητη περιουσία στην ημεδαπή και είναι κάτοικοι χώρας με την οποία η χώρα μας έχει συνάψει ΣΑΔΦ, όπως ήδη αναφέρθηκε, εφαρμογή έχουν οι διατάξεις της ΣΑΔΦ. Στην περίπτωση αυτή, εάν υπάρχει ΣΑΔΦ μεταξύ των δύο χωρών, τα μερίσματα μπορούν να διανεμηθούν στην Ελλάδα και ο φόρος μερισμάτων μπορεί να καταβληθεί στην ημεδαπή (Ελλάδα). Η αλλοδαπή εταιρία φορολογείται στην ημεδαπή ανάλογα με τη νομική της μορφή και την κατηγορία των βιβλίων που τηρεί (παρ. 1 άρθρου 58 και παρ. 1 και 2 άρθρου 71 Ν. 4172/2013).

Σύμφωνα με το άρθρο περί εισοδήματος από ακίνητη περιουσία των ΣΑΔΦ (συνήθως το άρθρο 6) και το άρθρο περί φορολόγησης κερδών επιχειρήσεων (συνήθως το άρθρο 7), ακόμα και όταν το εισόδημα από ακίνητα χαρακτηρίζεται ως τέτοιο από επιχειρηματική δραστηριότητα με βάση την νομοθεσία της χώρας πηγής του εισοδήματος, το εισόδημα από ακίνητα φορολογείται στη χώρα πηγής (Ελλάδα), χωρίς να εξετάζεται αν

υπάρχει μόνιμη εγκατάσταση του αλλοδαπού δικαιούχου στην Ελλάδα ή όχι ΠΟΛ1069/23.03.2015.

Για την περίπτωση της ίδρυσης υποκαταστήματος, εγκατάστασης της αλλοδαπής εταιρίας στην Ελλάδα, τα επιχειρηματικά κέρδη φορολογούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 21 του Ν.4172/2013 και στη συνέχεια τα κέρδη μεταφέρονται στη μητρική εταιρία χωρίς παρακράτηση φόρου. Το υποκατάστημα της αλλοδαπής εταιρίας στην Ελλάδα δεν διανέμει μερίσματα στην ημεδαπή, μεταφέρει τα συνολικά του κέρδη φορολογημένα στην μητρική εταιρεία και από εκεί στη συνέχεια γίνεται η διανομή των μερισμάτων στους δικαιούχους μετόχους, μετά τη σχετική παρακράτηση φόρου.

Με τη διαρκή αναπροσαρμογή της φορολογικής νομοθεσίας στην Ελλάδα γίνεται προσπάθεια εντοπισμού της φορολογητέας ύλης που τεχνηέντως διαφεύγει της φορολόγησης. Συγκεκριμένα αναφέρεται ότι σύμφωνα με σχετική διάταξη που έχει εισαχθεί στο άρθρο 4 του Ν. 4172/2013, μπορεί να αναζητηθεί η φορολόγηση της νομικής οντότητας στην Ελλάδα αν αποδειχθεί ότι «ο τόπος άσκησης της πραγματικής διοίκησης» είναι η χώρα μας, με βάση πραγματικά περιστατικά και συνθήκες.

Στην προηγούμενη περίπτωση, λαμβάνονται υπόψη παράγοντες όπως ο τόπος άσκησης της καθημερινής διοίκησης της εταιρίας, ο τόπος λήψης στρατηγικών αποφάσεων, ο τόπος πραγματοποίησης της ετήσιας γενικής συνέλευσης των μετόχων ή εταίρων, ο τόπος τήρησης των βιβλίων και στοιχείων, ο τόπος συνεδριάσεων του διοικητικού συμβουλίου ή όποιου άλλου εκτελεστικού οργάνου διοίκησης, καθώς και η κατοικία των μελών του διοικητικού συμβουλίου ή όποιου άλλου εκτελεστικού οργάνου διοίκησης.

Στο άρθρο 66 του Ν. 4172/2013 εισάγονται επίσης, διατάξεις για τις Ελεγχόμενες Αλλοδαπές Εταιρίες (ΕΑΕ) που έχουν ως σκοπό την αντιμετώπιση των επίπλαστων καταστάσεων, που δημιουργήθηκαν με σκοπό την αποφυγή φόρου. Εισάγονται συγκεκριμένα κριτήρια τα οποία όταν ισχύουν σωρευτικά, το Ελληνικό Δημόσιο αποκτά τη δυνατότητα να φορολογήσει με τους ισχύοντες στην Ελλάδα φορολογικούς συντελεστές, τα μη διανεμηθέντα κέρδη αλλοδαπού νομικού προσώπου ή επιχείρησης.

Στην ελληνική νομοθεσία έχει ενσωματωθεί επίσης, γενική διάταξη κατά της φοροαποφυγής, άρθρο 38 Ν. 4174/2013, σύμφωνα με την οποία παρέχεται στο Ελληνικό Δημόσιο η δυνατότητα να αγνοεί *«κάθε τεχνητή ρύθμιση ή σειρά ρυθμίσεων που αποβλέπει σε αποφυγή της φορολόγησης και οδηγεί σε φορολογικό πλεονέκτημα. Οι εν λόγω διευθετή-*

σεις αντιμετωπίζονται για φορολογικούς σκοπούς, με βάση τα χαρακτηριστικά της οικονομικής υπόστασης».

Τήρηση βιβλίων και στοιχείων

Οι αλλοδαπές εταιρίες ιδιοκτησίας ή εκμετάλλευσης ακινήτου, σύμφωνα με το Ν.3052/2002, χαρακτηρίζονται ως επιτηδευματίες και τηρούν βιβλία για το διάστημα από 01/01/2003 έως 31/12/2006 (ΠΟΛ 1271/12.12.2002). Από την 01/01/2007, Ν. 3522/2006, δεν χαρακτηρίζονται ως επιτηδευματίες και παύουν την τήρηση βιβλίων. Βάση των ιδίων διατάξεων, η αλλοδαπή εταιρία που ανεγείρει ή πραγματοποιεί προσθήκες ή επεκτάσεις σε ακίνητο που πρόκειται να χρησιμοποιηθεί ως πάγιο, θεωρείται ως επιτηδευματίας και έχει την υποχρέωση τήρησης βιβλίων, για όλο το διάστημα που διαρκούν οι εργασίες αυτές.

Από την 01/01/2014, οι αλλοδαπές εταιρίες ιδιοκτησίας ή εκμετάλλευσης ακινήτου, ανεξάρτητα από το εάν αποκτούν ή όχι μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα, εφόσον αποκτούν εισόδημα από την ενοικίαση ή ιδιοχρησιμοποίηση ακινήτου, υποχρεούνται στη τήρηση βιβλίων και έκδοση στοιχείων. Για την φορολογική περίοδο 2014, αναφορικά με την κατηγορία τήρησης βιβλίων των προσώπων αυτών, ισχύουν οι διατάξεις του ΚΦΑΣ και για τις περιόδους από την 01/01/2015 οι διατάξεις των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων (Ν.4308/2014).

Φόρος Προστιθέμενης Αξίας και χαρτόσημο

Κατά την αγορά του ακινήτου, απαιτείται καταβολή φόρου μεταβίβασης ακινήτων (Φ.Μ.Α), για ακίνητα με άδεια οικοδομής έως 31/12/2005. Για τα νεόδμητα ακίνητα που έχουν ανεγερθεί με άδεια μετά την 01/01/2006 και έπειτα, καταβάλλεται φόρος προστιθέμενης αξίας. Από την 01/01/2013, ανεξάρτητα από το εάν η νομική οντότητα αποκτά ή όχι μόνιμη εγκατάσταση στη χώρα μας, ισχύουν οι διατάξεις του ΦΠΑ. Για τις περιπτώσεις κατά τις οποίες το ακίνητο χαρακτηρίζεται ως επαγγελματικό, μπορεί να επιλεγεί τα έσοδα από την ενοικίαση να επιβαρυνθούν με ΦΠΑ ή με χαρτόσημο.

Δηλώσεις φορολογίας ακινήτων

Οι αλλοδαπές εταιρίες ιδιοκτησίας ή εκμετάλλευσης ακινήτου, ήταν υπόχρεες σε υποβολή δήλωσης φόρου μεγάλης ακίνητης περιουσίας (Φ.Μ.Α.Π) για τα ακίνητα που είχαν στην κατοχή τους κατά το διάστημα από 01/01/1997 έως και την 01/01/2007. Για τα ακίνητα που κατείχαν κατά την 01/01/2008 και την 01/01/2009, είχαν την υποχρέωση υποβολής δήλωσης ενιαίου τέλους ακινήτων (Ε.Τ.Α.Κ). Στη συνέχεια και σε αντι-

στοιχία με τα ανωτέρω, από την 01/01/2010 έως και την 01/01/2013, ήταν υπόχρεες σε δήλωση φόρου ακίνητης περιουσίας (Φ.Α.Π) και τέλος, για τα ακίνητα που κατέχουν από την 01/01/2014 και εντεύθεν, σε υποβολή δήλωσης ενιαίου φόρου ιδιοκτησίας ακινήτων (ΕΝ.Φ.Ι.Α).

Ειδικός ετήσιος φόρος ακινήτων (Ε.Φ.Α)

Όπως ήδη έχει αναφερθεί, οι νομικές οντότητες που εξετάζουμε στην παρούσα, είναι υπόχρεες, σύμφωνα με το άρθρο 15, παρ.1, του Ν.3091/2002, σε καταβολή ειδικού ετήσιου φόρου 3% επί της αντικειμενικής αξίας των ακινήτων που κατέχουν από την 01/01/2003 έως και την 01/01/2009. Με το νόμο 3842/2010 άρθρο 57, ο συντελεστής αυτός αναπροσαρμόστηκε σε ποσοστό 15% και επήλθε δυσμενέστατη φορολογική επιβάρυνση στα ακίνητα τα οποία παραμένουν σε εξωχώριες εταιρίες/οντότητες, δεν εμφανίζουν τους πραγματικούς ιδιοκτήτες και οι εταιρίες που τα κατέχουν δεν έχουν καμία δραστηριότητα στην χώρα της έδρας τους και ούτε δραστηριοποιούνται ουσιαστικά στη χώρα στην οποία βρίσκονται τα ακίνητα.

Αντικείμενο του Ε.Φ.Α. είναι τα εμπράγματα δικαιώματα πλήρους ή ψιλής κυριότητας ή επικαρπίας επί των ακινήτων στην Ελλάδα. Κατά τα έτη 2003 έως και 2009, υποκείμενες στη συγκεκριμένη φορολογία ήταν οι εταιρίες ανεξαρτήτως μορφής. Από τα έτη 2010 και εντεύθεν υποκείμενα είναι όλα τα νομικά πρόσωπα. Η συγκεκριμένη φορολογική υποχρέωση δημιουργείται την 01.01 κάθε έτους και ο φόρος υπολογίζεται επί της αντικειμενικής αξίας των εμπράγματων δικαιωμάτων (προσδιορισμός βάσει άρθρου 10 Ν.2961/2001), η οποία προσυξάνεται με τυχόν παρακολουθήματα. Τα υποκείμενα πρόσωπα είναι υπόχρεα σε υποβολή δήλωσης Ε.Φ.Α. έως τις 20.05 κάθε έτους και η διαδικασία βεβαίωσης του φόρου αυτού ακολουθεί τις ισχύουσες διατάξεις της Φορολογίας Εισοδήματος.

Όπως σε κάθε φορολογία, έτσι και στη συγκεκριμένη υπάρχουν εξαιρέσεις. Συγκεκριμένα, από τις διατάξεις του Ε.Φ.Α. απαλλάσσονται αρχικά, ανεξάρτητα από την έδρα τους και υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις,

- οι εισηγμένες σε οργανωμένες χρηματιστηριακές αγορές εταιρίες,
- εταιρίες που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα και τα ακαθάριστα έσοδα από τη δραστηριότητά τους είναι μεγαλύτερα των ακαθάριστων εσόδων από ακίνητα,
- εταιρίες οι οποίες ανεγείρουν κτίρια ή άλλες εγκαταστάσεις που πρόκειται να ιδιοχρησιμοποιήσουν,

- ναυτιλιακές επιχειρήσεις που έχουν εγκαταστήσει γραφεία στην Ελλάδα για τα ακίνητα που ιδιοχρησιμοποιούν στην Ελλάδα, καθώς επίσης και
- εταιρίες που το μετοχικό τους κεφάλαιο ανήκει κατά πλειοψηφία στο Ελληνικό Δημόσιο ή σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, ή εταιρίες των οποίων η πλειοψηφία των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, διορίζεται από το Ελληνικό Δημόσιο ή από νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου.
- Απαλλάσσεται επίσης, το ελληνικό δημόσιο, τα νομικά πρόσωπα που επιδιώκουν στην Ελλάδα κοινωφελείς σκοπούς, τα ασφαλιστικά ταμεία ή οι οργανισμοί κοινωνικής ασφάλισης, καθώς και οι εταιρίες συλλογικών επενδύσεων σε ακίνητη περιουσία και οι ανώνυμες εταιρίες επενδύσεων σε ακίνητη περιουσία.

Απαλλάσσονται και νομικές οντότητες με έδρα στην Ελλάδα ή σε άλλη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και συγκεκριμένα,

- ΑΕ, ΕΠΕ και προσωπικές εταιρίες, εφόσον εμφανίζουν τα φυσικά πρόσωπα που τις κατέχουν και διαθέτουν Α.Φ.Μ. στην Ελλάδα,
- ΑΕ εισηγμένες σε οργανωμένη χρηματιστηριακή αγορά,
- Εταιρίες που οι μετοχές του ανήκουν σε ίδρυμα που επιδιώκει στη χώρα μας κοινωφελείς σκοπούς, καθώς και νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου,
- Τα κάθε είδους ημεδαπά ταμεία ή ημεδαποί οργανισμοί κοινωνικής ασφάλισης και γενικότερα οντότητες χωρίς κερδοσκοπικό χαρακτήρα.

Τέλος απαλλάσσονται εταιρίες που έχουν την έδρα τους, σε τρίτη χώρα εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εφόσον η καταστατική τους έδρα δε βρίσκεται σε κράτη μη συνεργάσιμα, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις για τα κράτη αυτά του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος.

Σκοπός όλων των ανωτέρω είναι η διαφάνεια, η υγιής συνεισφορά των οντοτήτων αυτών στην ελληνική οικονομία, καθώς και η προστασία της ελληνικής οικονομίας από επίπλαστες καταστάσεις και μορφώματα που ως σκοπό έχουν μόνο τη φοροαποφυγή και φοροδιαφυγή.

2.5. Συμβάσεις Αποφυγής Διπλής Φορολόγησης

Όπως είναι φυσικό, η αβεβαιότητα της ελληνικής αγοράς σε συνδυασμό με την υψηλή φορολογική κλίμακα που κυριαρχεί, έχει οδηγήσει στην ίδρυση και μεταφορά ελληνικών εταιριών σε άλλα κράτη της Ε.Ε, όπως η Βουλγαρία, η Κύπρος κ.α. που με την ευρεία έννοια του όρου, μπορούν να χαρακτηρισθούν ως φορολογικοί παράδεισοι, τα οποία εφαρμόζουν χαμηλούς συντελεστές φορολογίας, π.χ. φόρος εταιρικών κερδών 10%, φόρος μερισμάτων 5%, Φ.Π.Α 20% και μηδενικός σε εξαγωγές και ενδοκοινοτικές προμήθειες, μειωμένα κόστη (εργοδοτικές ασφαλιστικές εισφορές, εργατικά κ.α.), ελάχιστη γραφειοκρατία, ένα σταθερό τραπεζικό σύστημα με υποκαταστήματα ελληνικών τραπεζών.

Για την ελληνική όμως φορολογική διοίκηση, η μεταφορά της έδρας μιας εταιρίας και του συνόλου των δραστηριοτήτων της δεν μπορεί να χαρακτηριστεί offshore, γιατί απολαμβάνει απλά ευνοϊκής μεταχείρισης και δραστηριοποιείται στη χώρα της καταστατικής της έδρας και μοιάζουν με offshore. Επομένως, οι φορολογικές αρχές, αναλόγως με το αν υπάρχει διάσταση μεταξύ του τόπου ίδρυσης και δραστηριότητας της επιχείρησης, ή ίδρυση υποκαταστημάτων ή θυγατρικών στη χώρα, εφαρμόζουν τις ισχύουσες διατάξεις, καθώς η Ελλάδα ως χώρα και μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχει συνάψει συμβάσεις αποφυγής διπλής φορολογίας με τα περισσότερα κράτη (βλ. Παράρτημα, § 4).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο: ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

3.1 Σκοπός της Παρούσας Έρευνας

Στο πλαίσιο της εργασίας μας, το ερώτημα προς διερεύνηση που προκύπτει με βάση τη θεωρία είναι το αν ασκείτε έλεγχος από τη Φορολογική Διοίκηση, στις υπεράκτιες εταιρίες ως δομές εκμετάλλευσης και ιδιοκτησίας ακινήτων στην Ελλάδα (H₃: Ναι, H₄: Όχι) Διενεργήσαμε έρευνα μεταξύ των υπαλλήλων του Υπουργείου Οικονομικών και συγκεκριμένα σε υπαλλήλους που υπηρετούν στην ΑΑΔΕ (Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων). Με το ερωτηματολόγιο που στείλαμε (βλ. Παράρτημα § 6) σε 108 στελέχη των υπηρεσιών του υπουργείου²⁷, υφιστάμενους ελεγκτές βεβαίωσης οι περισσότεροι, αλλά και σε ελάχιστους άλλους που διετέλεσαν ως ελεγκτές στο παρελθόν, επιδιώξαμε να εντοπίσουμε την πραγματική μορφή και δραστηριότητα μιας offshore εταιρίας στη χώρα μας και τη δυνατότητα είσπραξης των φόρων που βεβαιώνονται μετά τον έλεγχό της.

3.2 Ερευνητική Προσέγγιση

Σε θεωρητικό επίπεδο, η επαγωγική προσέγγιση παρέχει στον ερευνητή τη δυνατότητα διαφορετικών επιλογών για να ερμηνευτεί ένα συγκεκριμένο φαινόμενο, γεγονός που διευκολύνει πολλούς συγγραφείς στο έργο τους, προκειμένου να επεξηγήσουν τα διάφορα συμβάντα χωρίς να χρειάζεται να προσφύγουν σε ερμηνείες από τις κοινωνικές επιστήμες (Sekaran, 1992). Στο πλαίσιο αυτό, η παραγωγική θεωρία αποτελεί τη βάση της σχέσης μεταξύ θεωρίας και έρευνας, δεδομένου ότι ο ερευνητής σύμφωνα με τις μελέτες και τα γεγονότα, έχει την δυνατότητα να καταλήξει σε διαφορετικές υποθέσεις ή ερμηνείες οι οποίες μπορούν να διερευνηθούν εμπειρικά. Η παραγωγική διαδικασία περιλαμβάνει τα εξής στάδια: Θεωρία, Υπόθεση, Συγκέντρωση Στοιχείων, Ευρήματα,

²⁷ Κ.Ε.ΦΟ.ΜΕ.Π Αθηνών, Δ.Ο.Υ Αμπελοκήπων, Δ.Ο.Υ Ε' και Α' Θεσσαλονίκης, Δ.Ο.Υ Λάρισας, Δ.Ο.Υ Κοζάνης, Δ.Ο.Υ Καβάλας, Δ.Ο.Υ Ζ' και Καλαμαριάς Θεσσαλονίκης, Ε.Δ.ΕΥ.Θ και Δ.Ε.Δ, από την Δ.Ο.Υ Κηφισιάς, από την Δ.Ο.Υ Ρόδου και από το ΣΔΟΕ.

Υποθέσεις που επιβεβαιώθηκαν ή απορρίφθηκαν, Αναθεώρηση της θεωρίας (Jankowich, 2004).

Στην εργασία μας χρησιμοποιήσαμε την παραγωγική και περιγραφική προσέγγιση, διότι το πρώτο μέρος της αποτελεί η θεωρητική επισκόπηση και το δεύτερο, το εμπειρικό μέρος όπου εξετάστηκαν τα θεωρητικά στοιχεία μέσω της ποσοτικής έρευνας που διεξήχθη. Η βιβλιογραφική επισκόπηση στηρίχθηκε σε πλούσιο υλικό από βιβλία και άρθρα σχετικά με την εξέταση και την ανάλυση των στοιχείων για τις υπεράκτιες εταιρίες, ως δομές εκμετάλλευσης και της ιδιοκτησίας ακινήτων στην Ελλάδα, συμβάλλοντας στη δημιουργία μιας ολοκληρωμένης θεωρητικής προσέγγισης, η οποία οδήγησε σε μια σειρά υποθέσεων που συγκρίθηκαν με τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν από την διεξαγωγή της έρευνας.

3.3 Σχεδιασμός της Έρευνας

Κατά το σχεδιασμό του δεύτερου μέρους, του εμπειρικού, περιγράφηκε ο σκοπός και οι επιμέρους στόχοι της έρευνας, διατυπώθηκαν τα ερωτήματα, επιλέχθηκε η ερευνητική μέθοδος και οι τεχνικές συλλογής των δεδομένων, καθώς και το ερευνητικό εργαλείο. Ακόμη, περιγράφηκε το δείγμα της έρευνας και η διαδικασία συλλογής δεδομένων. Χρησιμοποιήθηκε ανώνυμο ερωτηματολόγιο, με συνδυασμό ερωτήσεων κλειστού και ανοικτού τύπου, ώστε να δίνεται η δυνατότητα συμπλήρωσης επιπλέον προσωπικών απόψεων όταν κριθεί απαραίτητο, το οποίο διανεμήθηκε σε τυχαίο δείγμα (Zikmund, 2000).

Ακολούθησε η ανάλυση των δεδομένων (μέθοδος επεξεργασίας ερευνητικών δεδομένων/ κατηγοριοποίηση, ανάλυση και παρουσίαση των δεδομένων) και ολοκληρώθηκε με την ερμηνεία των δεδομένων, στο πλαίσιο του θεωρητικού προβληματισμού που παρουσιάστηκε στο πρώτο μέρος της εργασίας. Τέλος, στο τρίτο μέρος παρουσιάστηκαν τα συμπεράσματα της έρευνας, καθώς και προτάσεις που προκύπτουν. Επίλογο αποτέλεσε, ένας κριτικός αναστοχασμός όπως προέκυψε και καταγράφηκε στο τέλος της ερευνητικής διαδικασίας.

3.3.1 Στάδια της Έρευνας

Η έρευνα βασίστηκε στην περιγραφική στατιστική, μια διαδικασία η οποία υπολογίζει και παρουσιάζει στατιστικά μέτρα για ποσοτικές μεταβλητές συνεχείς κυρίως, για τις οποίες δεν χρειάζεται να κατασκευαστεί πίνακας κατανομής συχνοτήτων (Sekaran, 1992).

Η ανάλυση των συχνοτήτων στόχευε στην κατηγοριοποίηση και την ταξινόμηση των δεδομένων σε κατανομές συχνοτήτων, προκειμένου να γίνει καλύτερη η περιγραφή των βασικών χαρακτηριστικών και των μεγεθών της έρευνας (Sekaran, 1992).

3.3.2 Μέθοδοι της Έρευνας [Ποιοτική vs Ποσοτική]

Για να πραγματοποιηθεί η επιλογή της έρευνας, τα κριτήρια που χρησιμοποιήθηκαν δεν ήταν μόνο τεχνικά, αλλά λήφθηκαν υπόψη το είδος και η καταλληλότητά της ώστε να απαντήσει στα ερευνητικά ερωτήματα της εργασίας. Μάλιστα, συνδυάζοντας τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα από κάθε μία έρευνα, μπορεί να γίνει συνθετική χρήση των ερευνών. Πιο συγκεκριμένα, η ποσοτική έρευνα αποτέλεσε ουσιαστικά την βάση επεξήγησης, που στόχευε κύρια, στη συλλογή, ανάλυση και επεξήγηση των στοιχείων, προκειμένου να προσεγγιστεί παραγωγικά η σχέση ανάμεσα στη θεωρία και στην πράξη (Κυριαζόπουλος & Σαμαντά, 2011).

Η ποσοτική έρευνα είναι η πλέον κατάλληλη, όταν οι παράγοντες που πρέπει να ελεγχθούν είναι λίγοι και συγκεκριμένοι, όπως είναι για παράδειγμα η εύρεση σχέσης μεταξύ δύο ή περισσότερων μεταβλητών (Κυριαζόπουλος & Σαμαντά, 2011). Η ποιοτική έρευνα θα ήταν περισσότερο χρήσιμη όταν θα έπρεπε να γίνει έρευνα για εμπειρίες, αντιλήψεις ή στάσεις των ατόμων.

3.4 Σχεδιασμός-Δημιουργία Ερωτηματολογίου

Αναφορικά με το σχεδιασμό και τη δημιουργία του ερωτηματολογίου, θα πρέπει να σημειωθεί πως η σύνθεσή του στηρίχθηκε στη διερεύνηση των αντιλήψεων και απόψεων των 108 υπαλλήλων που αποτέλεσαν και τον πληθυσμό διενέργειας της έρευνας. Ο σχεδιασμός του στηρίχθηκε στη στάθμιση και στον έλεγχο εγκυρότητάς του, στην ανάγκη σωστής κωδικοποίησης των καταγεγραμμένων του πληροφοριών και καταχώρησής τους σε κατάλληλα σχεδιασμένη βάση δεδομένων και τέλος, στη στατική τους επεξεργασία.

Η επεξεργασία των δεδομένων της έρευνας χαρακτηρίστηκε από επιμέλεια η οποία αποσκοπούσε στον εντοπισμό και την εξάλειψη των σφαλμάτων (Sekaran, 1992). Συγκεκριμένα, ελέγχθηκε η πληρότητα ώστε να επαληθευτεί η ύπαρξη μιας απάντηση ανά ερώτηση, όπως και η ακρίβειά της.

Το ερωτηματολόγιο, διανεμήθηκε και απαντήθηκε με διάφορους τρόπους (e-mail, δια χειρός, τηλεομοιοτυπίας και τηλεφωνικώς), αποκλειστικά σε ελεγκτές βεβαίωσης εκ των οποίων απάντησαν οι 108.

3.5 Τρόπος Συλλογής Πρωτογενών και Δευτερογενών Δεδομένων

Η εν λόγω εργασία οριοθετήθηκε στο πλαίσιο της συλλογής πρωτογενών και δευτερογενών δεδομένων. Σε γενικές γραμμές, η δευτερογενής έρευνα, ασχολείται με τη συλλογή πληροφοριών που έχουν συγκεντρωθεί από κάποιον άλλο εκτός της ερευνήτριας και για κάποιο άλλο σκοπό, οι οποίες όμως είναι απόλυτα απαραίτητες για κάθε έρευνα. Με την έρευνα αυτή, αρχίζει ουσιαστικά η συλλογή των πρώτων πληροφοριών που είναι απαραίτητες για την διεξαγωγή της πρωτογενούς έρευνας (Sekaran, 1992).

Βασικό «εργαλείο» δευτερογενούς έρευνας αποτέλεσαν προγενέστερες ακαδημαϊκές μελέτες καθώς και βιβλιογραφίες που ασχολούνται με το συγκεκριμένο ζήτημα και μπορούσαν να δώσουν στην ερευνήτρια, χρήσιμες πληροφορίες για το υπό διερεύνηση θέμα.

3.6 Κριτήρια Εισόδου και Αποκλεισμού Διεξαγωγής της Δευτερογενούς Έρευνας

Αναφορικά με τα κριτήρια εισόδου και τον αποκλεισμό των μελετών, θα λέγαμε πως ο αριθμός των ερευνών που έχουν γίνει για το συγκεκριμένο θέμα, αναφέρονται ως ποικίλες και ουσιαστικά αυτό που έχει διαφανεί μέσα από αυτές είναι η αδυναμία τους να προσφέρουν μια “ξεκάθαρη” απάντηση για την ανάλυση του θέματος που ερευνάται, έτσι ώστε να οδηγηθούμε σε ασφαλέστερα αποτελέσματα.

Στο πλαίσιο της στρατηγικής αναζήτησης για τις ανάγκες της εργασίας μας, αναφέρθηκαν οι βάσεις δεδομένων στις οποίες αναζητούνται άρθρα είτε κατά τίτλο και συγγραφέα, είτε με τη χρήση λέξεων- κλειδιών, ή καθώς και με συνδυασμό τους. Έτσι λοιπόν θα λέγαμε πως για τη συλλογή όλων των κατάλληλων στοιχείων και παράθεσης των σχετικών ερευνών, η εύρεση των στοιχείων αναφέρθηκε σε επιστημονικούς διαδικτυακούς τόπους με επιστημονικές μελέτες στο θέμα που εξετάζουμε και πιο συγκεκριμένα στους διαδικτυακούς ιστοτόπους, καθώς και σε σχετικά επιστημονικά περιοδικά των οποίων αποσπάσματα από σχετικά άρθρα δημοσιεύονται στο διαδίκτυο.

3.7 Τρόπος Ανάλυσης Απαντήσεων Ερωτηματολογίων

Για την στατιστική ανάλυση των δεδομένων, χρησιμοποιήθηκε το στατιστικό πρόγραμμα SPSS No.22. Αυτό το οποίο κάναμε ήταν να περάσουμε όλες τις απαντήσεις και ερωτήσεις του κάθε είδους ερωτηματολογίου και απαντήσεων στη βάση δεδομένων του SPSS No.22 και κατόπιν υπολογίσαμε τη βαθμολογία των παραγόντων που έχει το κάθε ερωτηματολόγιο. Τέλος, βρήκαμε τις συνάψεις μεταξύ των παραγόντων των ερωτηματολογίων.

3.8 Περιορισμοί Έρευνας

Ο γενικοί περιορισμοί αφορούσαν το χρόνο ενασχόλησης και την επιμέλεια που έδειξαν στη συμπλήρωση των ερωτηματολογίων οι ερωτηθέντες, όπως και την πιθανή έλλειψη

πλήρους κατανόησης των ερωτήσεων λόγω απουσίας του ατόμου που διεξάγει την έρευνα. Επιπρόσθετα, τέθηκε το ερώτημα του περιορισμού αριθμού των προς επιλογή απαντήσεων και του επηρεασμού του ερωτώμενου από τυχόν συνεχείς ίδιες απαντήσεις που διακινδυνεύουν την επιλογή άλλης, λιγότερο επιθυμητής και η οποία απάντηση μπορεί να αλλάξει τη σημασία των απαντήσεων σχετικά (Sekaran, 1992).

3.9 Ηθικά Ζητήματα

Αναφερόμενοι στα ζητήματα ηθικής και δεοντολογίας (Sekaran, 1992), θα πρέπει να επισημανθεί πως διασφαλίστηκε η ανωνυμία και η εμπιστευτικότητα των πληροφοριών, τα προσωπικά στοιχεία των συμμετεχόντων (ανώνυμα αποτελέσματα και ανώνυμη αναφορά στους συμμετέχοντες). Ευνόητο είναι ότι δε θα αποκαλυφθούν σε τρίτους, τα ονόματα των συμμετεχόντων και ουδεμία αναφορά θα γίνει σε λοιπά προσωπικά τους στοιχεία, καθώς όλες οι πληροφορίες που δόθηκαν αξιοποιήθηκαν με υπευθυνότητα, εμπιστευτικότητα και απόρρητο.

Οι πληροφορίες που προσφέρθηκαν στους/στις συμμετέχοντες/ουσες σχετικά με την έρευνα, αναφέρθηκαν στο πώς γίνεται η έρευνα, τι εργαλεία θα χρησιμοποιηθούν, ποιος είναι ο σκοπός της έρευνας, σε τι θα ωφελήσει η έρευνα αυτή τα άτομα και ποια η χρονική διάρκεια της έρευνας.

Τα δεδομένα που παρείχαν οι συμμετέχοντες στην έρευνα δεν θα χρησιμοποιούνταν για κανένα άλλο σκοπό πέρα από την έρευνα και θα καταστραφούν μετά το πέρας περίπου 3 χρόνων. Αυτό το διάστημα θα φυλάσσονται εξαιρετικά εμπιστευτικά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο: ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΥΡΗΜΑΤΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ

4.1 Ανάλυση Αποτελεσμάτων

Όπως αναφέραμε και σε προηγούμενη ενότητα, στην παρούσα έρευνα συμμετείχαν 108 υπάλληλοι του Υπουργείου Οικονομικών από τις παρακάτω Υπηρεσίες με ποσοστά συμμετοχής ως εξής: Το 30,6% ήταν από Κ.Ε.ΦΟ.ΜΕ.Π Αθηνών, το 13,9% από τη Δ.Ο.Υ Αμπελοκήπων Θεσσαλονίκης, το 12% από τις Δ.Ο.Υ Ε' και Α' Θεσσαλονίκης, το 10,2% από τη Δ.Ο.Υ Λάρισας, το 9,3% από τη Δ.Ο.Υ Κοζάνης, το 6,5% από τη Δ.Ο.Υ Καβάλας, άλλο ένα 6,5% από τις Δ.Ο.Υ Ζ' και Καλαμαριάς Θεσσαλονίκης, το 4,6% από την Ε.Δ.ΕΥ.Θ και τη Δ.Ε.Δ το 2,8% από τη Δ.Ο.Υ Κηφισιάς, το 1,9% από τη Δ.Ο.Υ Ρόδου ενώ το υπόλοιπο 1,9% από το ΣΔΟΕ. Το δείγμα που επιλέχθηκε στην παρούσα έρευνα, δεν ήταν τυχαίο καθώς περισσότεροι από το 1/3 των ερωτηθέντων, υπηρετούν σε μεγάλα ελεγκτικά κέντρα (κυρίως Κ.Ε.ΦΟ.ΜΕ.Π) και οι υπόλοιποι σε κατά τόπους Δ.Ο.Υ Α' τάξης και άλλα ελεγκτικά κέντρα, η κατανομή των οποίων φαίνεται στον πίνακα που ακολουθεί²⁸:

Πίνακας 4.1: Ελεγκτικά κέντρα

Ελεγκτικά κέντρα

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Αμπελοκήπων	15	13.9	13.9	13.9
Ρόδου	2	1.9	1.9	15.7
Ε' & Α' Θεσ/νίκης	13	12.0	12.0	27.8
ΚΕΦΟΜΕΠ Αθήνα	33	30.6	30.6	58.3
Κοζάνης	10	9.3	9.3	67.6
Λάρισας	11	10.2	10.2	77.8
Καβάλας	7	6.5	6.5	84.3
Κηφισιάς	3	2.8	2.8	87.0
Δ.Ε.Δ, Ε.Δ.Ε.Υ.Θ	5	4.6	4.6	91.7
ΣΔΟΕ	2	1.9	1.9	93.5
Ζ' & Καλαμαριάς Θεσ/νίκης	7	6.5	6.5	100.0
Total	108	100.0	100.0	

²⁸ Στο Παράρτημα §7 γίνεται αναλυτική παρουσίαση των αποτελεσμάτων.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας, το 51,9% των ερωτηθέντων υπαλλήλων δήλωσαν πως πραγματοποιούνται έλεγχοι σε offshore εταιρίες από την υπηρεσία τους, το 18,5% απάντησαν αρνητικά, το 15,7% δήλωσε πως πραγματοποιούνται σε ορισμένες περιπτώσεις και το υπόλοιπο 13,9% δε γνωρίζει, αν πραγματοποιούνται.

Το 58,3% των ερωτηθέντων δήλωσαν πως οι έλεγχοι αυτοί κατά τη γνώμη τους, θα πρέπει να πραγματοποιούνται από μεγάλα ελεγκτικά κέντρα, το 34,3% δήλωσε ως προτιμότερο το συνδυασμό όλων των επιλογών (Κεντρικές Υπηρεσίες, μεγάλα ελεγκτικά κέντρα, Δ.Ο.Υ), το 5,6% πως πρέπει να πραγματοποιούνται από τις κεντρικές υπηρεσίες και το υπόλοιπο 1,9%, δήλωσε πως όταν πρόκειται για τοπικό επίπεδο, θα πρέπει να πραγματοποιούνται από τις κατά τόπους ΔΟΥ.

Επίσης, το 69,2% των ερωτηθέντων δήλωσαν πως δεν είναι εύκολος ο εντοπισμός της πραγματικής μορφής και δραστηριότητας μιας offshore εταιρίας στο εξωτερικό και το 27,1% δήλωσε πως σε ορισμένες περιπτώσεις, είναι αδύνατος ο εντοπισμός της πραγματικής λειτουργίας εταιριών και των περιουσιακών στοιχείων. Μόλις το 3,7% δήλωσε πως είναι εύκολος ο εντοπισμός της πραγματικής μορφής και δραστηριότητας μιας offshore εταιρίας στο εξωτερικό. Το 63%, δήλωσε, πως τα αποτελέσματα που προκύπτουν από τους ελέγχους, αφορούν συνήθως φόρους κεφαλαίου, το 27,8% φόρους εισοδήματος, το 7,4% λοιπές/άλλες φορολογίες και το υπόλοιπο 1,9% ΚΒΣ.

Αντίστοιχα, το 55,6% των ερωτηθέντων δήλωσαν πως δεν γνωρίζει αν υπάρχει εισπραξιμότητα φόρων που βεβαιώνονται κατόπιν ελέγχου σε offshore εταιρίες, το 27,8% δήλωσαν πως υπάρχει εισπραξιμότητα φόρων που βεβαιώνονται κατόπιν ελέγχου, σε πολύ μεγάλο βαθμό και το υπόλοιπο 16,7% δήλωσε πως δεν υπάρχει εισπραξιμότητα στις περισσότερες περιπτώσεις.

Το 36,9% των ερωτηθέντων δήλωσαν πως στις περιπτώσεις που δεν υπάρχει εισπραξιμότητα, ή δε βεβαιώνονται οι φόροι, τούτο οφείλεται στη μη εύρεση του πραγματικού δικαιούχου της περιουσίας της offshore, το 33% δήλωσαν πως οφείλεται στη σύγχυση της Ελληνικής Φορολογικής Νομοθεσίας αναφορικά με τις ευθύνες των εκπροσώπων, το 20,4% δήλωσαν κάποιον άλλο παράγοντα ευθύνης και το υπόλοιπο 9,7% δήλωσαν πως οφείλεται στη μεταβίβαση των περιουσιακών στοιχείων.

Το 71,3% των ερωτηθέντων δήλωσαν πως η συνηθέστερη μορφή offshore εταιριών που συναντάται κατά τον έλεγχο, είναι οι αλλοδαπές εταιρίες ιδιοκτησίας/εκμετάλλευσης ακινήτων, πράγμα που επιβεβαιώνει το ερώτημα προς διερεύνηση κατά πόσο ασκείτε

έλεγχος από τη Φορολογική Διοίκηση, στις υπεράκτιες εταιρίες ως δομές εκμετάλλευσης και ιδιοκτησίας ακινήτων στην Ελλάδα (H₀: Ναι), επαληθεύεται. Το 10,2% οι τραπεζικοί Λογαριασμοί offshore εταιριών, το 8,3% οι Εισαγωγικές/Εξαγωγικές εταιρίες, το 3,7% τις εταιρίες Χρηματοοικονομικού ενδιαφέροντος, το 2,8% Ναυτιλιακές εταιρίες, το 1,9% τις Αλλοδαπές εταιρίες παροχής υπηρεσιών και το υπόλοιπο 1,9% τις Εταιρίες Εμπιστεύματα/ trust.

Επίσης, το 36,2% των ερωτηθέντων δήλωσαν πως όλοι οι ελεγκτές διενεργούν έλεγχο σε offshore εταιρίες, το 35,2% πως διενεργούνται από έμπειρους ελεγκτές και το υπόλοιπο 28,6% πως διενεργούνται από ορισμένους ελεγκτές. Το 45,8% δήλωσαν πως ο αριθμός των υπαλλήλων που ασχολούνται με τον έλεγχο δεν είναι ικανοποιητικός, το 43% πως δε γνωρίζουν αν είναι ικανοποιητικός και το υπόλοιπο 11,2%, πως ο αριθμός είναι ικανοποιητικός.

Το 71,3% των ερωτηθέντων δήλωσαν πως διακρίνονται προβλήματα κατά τον έλεγχο offshore εταιριών, το 26,9% πως δε γνωρίζουν αν υπάρχουν προβλήματα, ποσοστό 1,9%, ότι δεν διακρίνονται προβλήματα. Το 51,3% των ερωτηθέντων που απάντησαν θετικά στην προηγούμενη ερώτηση, δήλωσαν πως διακρίνονται προβλήματα εντοπισμού των περιουσιακών τους στοιχείων, το 36,8% οφείλονται στην πολυπλοκότητα της ελληνικής νομοθεσίας και το υπόλοιπο 11,8%, στην εμπειρία των ελεγκτών.

Δυστυχώς, η χρονοβόρα διαδικασία επίλυσης των υποθέσεων που σχετίζονται με υπεράκτιες εταιρίες, σε συνδυασμό με τις δυσκολίες εύρεσης των πραγματικών δικαιούχων και εντοπισμού των περιουσιακών τους στοιχείων, έχει ως αποτέλεσμα σε μεγάλο βαθμό τη μη εισπραξιμότητα και βεβαίωση φόρων. Η αδυναμία αυτή οφείλεται, στην πολυπλοκότητα της ελληνικής νομοθεσίας και στη σύγχυση που επικρατεί σε ό,τι αφορά στις ευθύνες των εκπροσώπων των εταιριών και στην περίτεχνη κάλυψη των πραγματικών δικαιούχων. Στα προηγούμενα εμπόδια πρέπει -κατά την άποψή μας- να προστεθεί η μεταβλητότητα και αστάθεια της οικονομικής πολιτικής, η διαφθορά, η εντέχνως κρυμμένη φοροδιαφυγή και η καλυμμένη με ένα πέπλο νομιμότητας φοροαποφυγή, καθώς και το πολύπλοκο και δαιδαλώδες πλαίσιο διαδικασιών και διατάξεων που συνεπάγεται η φορολογική νομοθεσία και οδηγεί πολλές φορές, στη δυσκαμψία της φορολογικής διοίκησης.

Τέλος, το 30,2% των ερωτηθέντων δήλωσαν πως ο μέσος χρόνος διεκπεραίωσης ελέγχου μιας offshore εταιρίας, είναι λιγότερο από οκτώ μήνες, το 28,3% είναι λιγότερο από

χρόνο, το 25,5% περισσότερο από ένα χρόνο και το υπόλοιπο 16%, λιγότερο από τέσσερις μήνες. Το 31,5% των ερωτηθέντων δήλωσαν πως ο μέσος χρόνος ελέγχου μιας offshore εταιρίας είναι ικανοποιητικός ορισμένες φορές, το 25,9% ότι δεν γνωρίζουν, το 22,2% δήλωσαν πως είναι ικανοποιητικός και το υπόλοιπο 20,4% δήλωσαν πως δεν είναι ικανοποιητικός.

Μέσα από τις απαντήσεις των ερωτηθέντων και την αξιολόγηση της στατιστικώς σημαντικής σχέσης μεταξύ των μεταβλητών –ερωτήσεων του ερωτηματολογίου προέκυψε πως οι περισσότεροι έλεγχοι offshore εταιριών πραγματοποιούνται συστηματικά από μεγάλα ελεγκτικά κέντρα και σχεδόν από όλους τους υπαλλήλους, -στην Αθήνα κυρίως,- όπου οι υπάλληλοι, ασχολούνται αποκλειστικά και πανελλαδικά με φορολογούμενους μεγάλου πλούτου. Στις κατά τόπους Δ.Ο.Υ., οι έλεγχοι πραγματοποιούνται σε ορισμένες περιπτώσεις, από έμπειρους ελεγκτές.

Η καθημερινή τριβή των ελεγκτών, (των μεγάλων ελεγκτικών κέντρων), με την έρευνα φυσικών ή νομικών προσώπων, η αδιάκοπη και συνεχής προσπάθειά τους για τον εντοπισμό του πολύ καλά κρυμμένου μυστικού και- πολλές φορές- νομότυπου πλούτου, σε συνδυασμό με την τεχνογνωσία και την εμπειρία που διαθέτουν, την άμεση πρόσβαση σε πληροφορίες (πχ. λογαριασμοί τραπεζών) ή και άλλες Υπηρεσίες που διευκολύνουν τον εντοπισμό ευρημάτων, αλλά και τα επιμορφωτικά σεμινάρια ή ημερίδες (κυρίως Αθήνα) σχετικά με τον έλεγχο των offshore εταιριών, δημιουργούν ένα ενθαρρυντικό περιβάλλον για πιο εμπειριστατωμένη έρευνα. Τούτο εξηγεί γιατί το 58,3% των ερωτηθέντων δήλωσαν πως οι έλεγχοι πρέπει να πραγματοποιούνται από τα μεγάλα ελεγκτικά κέντρα, αν και η συνεργασία τους με τις Κεντρικές Υπηρεσίες και τις Δ.Ο.Υ θα επιφέρει καλύτερα αποτελέσματα, σύμφωνα με το 34,3%, των ερωτηθέντων.

Πράγματι, οι υπάλληλοι των Δ.Ο.Υ. δεν υστερούν σε προσόντα ή γνώσεις, ή σε διάθεση για βαθύτερη έρευνα εντοπισμού και αποσαφήνισης πολύπλοκων υποθέσεων όπως αυτές που αφορούν offshore εταιρίες. Η συστηματική τους όμως ενασχόληση και με άλλου είδους ασχολίες, όπως για παράδειγμα ελέγχους εταιριών, προληπτικούς ή τακτικούς, τους στερεί το χρόνο, την απαραίτητη εξειδίκευση, τεχνογνωσία και εμπειρία, αλλά και τα κατάλληλα εργαλεία (από τεχνικής φύσεως), για να ασχοληθούν συστηματικά με έλεγχο offshore εταιριών. Μπορούν όμως, να ενταχθούν πολύ γρήγορα στην κρίσιμη μάζα των ελεγκτών καθώς απλώνεται με μεγάλους ρυθμούς η δραστηριότητα των επιχειρήσεων αυτού του είδους.

Ο φοροελεγκτικός μηχανισμός λειτουργεί κάτω από ιδιαίτερα αντίξοες και οριακές συνθήκες, οι δε υπάλληλοι της Φορολογικής Διοίκησης χρεώνονται με υποθέσεις έχοντας ποινική, αστική και πειθαρχική ευθύνη, χωρίς να είναι προστατευμένοι νομοθετικά. Κατά τη γνώμη μας, δε θα έπρεπε να διώκονται, ούτε και να ενάγονται για πράξεις κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, παρά μόνο σε περίπτωση δόλου. Οι συνθήκες αυτές, όπως είναι φυσικό, επιδρούν ανασταλτικά στη προσπάθεια των υπαλλήλων για μια πιο επισταμένη και σε βάθος έρευνα εντοπισμού και ελέγχου των υπεράκτιων εταιριών.

Η γενική αίσθηση από τις απαντήσεις που έχουν δοθεί, δείχνει μια πανσπερμία απόψεων από τους υπαλλήλους της ΑΑΔΕ, η οποία θα μπορούσε να αποδοθεί στην έλλειψη ενός μηχανισμού συστηματικής καταγραφής και παρακολούθησης των υποθέσεων που αφορούν τις εξωχώριες επιχειρήσεις. Ένας τέτοιος μηχανισμός, όχι μόνο θα παρείχε αποτελεσματικά μέσα ελέγχου και διασταύρωσης στοιχείων, αλλά και μια δεξαμενή πληροφοριών και τεχνογνωσίας, πλαισιωμένη από ικανά στελέχη που θα αναζητούσαν διαρκώς κοινό έδαφος με αντίστοιχες υπηρεσίες του εξωτερικού.

Ο δε συνδυασμός της συνεχούς επιμόρφωσης των Υπαλλήλων, σχετικά με τον τρόπο διεξαγωγής πλήρους έρευνας, εντοπισμού, ελέγχου και βεβαίωσης φόρων ή προστίμων και συνακόλουθα της είσπραξής τους, θα οδηγούσε σε καλύτερα αποτελέσματα. Ήδη μέσα από το μηχανισμό του ΕΚΔΑ (σχολή επιμόρφωσης) όπου γίνονται σεμινάρια και για τους υπαλλήλους του Υπουργείου Οικονομικών, θα μπορούν να πραγματοποιηθούν πολύ περισσότερα με μεγαλύτερη εξειδίκευση στα συγκεκριμένα θέματα, πανελλαδικά. Ακόμη και η δημιουργία της Φορολογικής Ακαδημίας που προβλέπεται να δημιουργηθεί, σίγουρα θα δώσει εφόδια και νέες γνώσεις στους υπαλλήλους.

Η λήψη δραστικών μέτρων και η δημιουργία περισσότερων αποτελεσματικών μηχανισμών τιθάσευσης της Λερναίας Ύδρας των offshore εταιριών, κρίνεται παραπάνω από αναγκαία, ειδικά στους καιρούς που διανύουμε, της μεγάλης οικονομικής και κοινωνικής κρίσης δηλαδή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Τα τελευταία χρόνια, οι φορολογικοί παράδεισοι και τα υπεράκτια χρηματοοικονομικά κέντρα, έχουν δεχθεί τεράστια πολιτική πίεση για συνεργασία με άλλες χώρες σε θέματα φορολογίας και γίνονται αρκετές προσπάθειες για την αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής και της φοροαποφυγής η οποία, ως φαινόμενο, τείνει να παίρνει δραματικές διαστάσεις ανά τον κόσμο, αλλά και στη χώρα μας που ταλανίζεται από βαθιά οικονομική και κοινωνική κρίση.

Όπως διαπιστώσαμε από την εργασία μας, τόσο οι έλεγχοι των καθεστώτων που διέπουν την ίδρυση και λειτουργία των υπεράκτιων εταιριών στις χώρες- ξενιστές τους (φορολογικοί παράδεισοι), όσο και οι έλεγχοι επί των δραστηριοτήτων τους στις περιοχές της πραγματικής τους λειτουργίας, συναντούν τεράστιες δυσκολίες λόγω της αδιαφάνειας και της μυστικότητας. Οι δυσκολίες αυτές συνεπικουρούνται από την ψευδεπίγραφη στάση των μεγάλων οικονομικό-πολιτικών παραγόντων (διεθνείς οργανισμοί, κυβερνήσεις, πιστωτικά ιδρύματα κλπ.), περί της δήθεν βούλησης για έλεγχο και περιορισμό της ασυδοσίας των εταιριών της μορφής αυτής.

Οι προσπάθειες οι οποίες, ομολογουμένως, καταβάλλονται είναι περιορισμένης εμβέλειας και ακόμα πιο μικρής αποτελεσματικότητας. Οι Συμφωνίες Ανταλλαγής Φορολογικών Πληροφοριών (Tax Information Exchange Agreements (TIEA) κινούνται προς τη σωστή κατεύθυνση αλλά η τήρησή τους τίθεται σε αμφισβήτηση, καθώς λείπει η «έξωθεν καλή μαρτυρία» που να επιβεβαιώνει την πραγματική βούληση ελέγχου των ροών πλούτου από τις κοινωνίες που τον δημιουργούν, προς εκείνες που, όπως φαίνεται, τον απολαμβάνουν. Η σύναψη των TIEA θα οδηγήσει στην αποτελεσματική ανταλλαγή πληροφοριών, μόνο εάν οι χώρες δημιουργήσουν τη διοικητική και νομική υποδομή που απαιτείται για να πραγματοποιήσουν αυτή την ανταλλαγή, αλλά και το μηχανισμό τεκμηρίωσης της αλήθειας.

Η φοροδιαφυγή και η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες πλήττει σε μεγάλο βαθμό τις Λιγότερο Ανπτυγμένες Χώρες, ανακόπτοντας η οπισθοδρομώντας την οικονομική τους ανάπτυξη. Ποικίλοι και πολλοί οι τρόποι με τους οποίους «φυγαδεύονται» κεφάλαια χωρίς να εντοπιστούν, από μια χώρα προς εκείνη του φορολογικού παραδείσου. Σημαντικότερος φαίνεται να είναι (και για τη χώρα μας) εκείνος της αγοράς ακινήτων η οποία -τόρα τελευταία- χρησιμοποιείται ως πόλος έλξης κεφαλαίων

των οποίων, όχι μόνο δεν ήταν απαραίτητη μέχρι προσφάτως η δήλωση «πόθεν έσχες²⁹», αλλά οι ιδιοκτήτες τους αποκτούν και visa ή υπηκοότητα όταν αγοράζουν ακίνητο αξίας μερικών εκατοντάδων χιλιάδων ευρώ. Το τελευταίο μάλιστα, για τους θιασώτες της πρακτικής «ο σκοπός αγιάζει τα μέσα», θα μπορούσε να υιοθετηθεί ως επιχείρημα για την κατονομασία των αγοραστών των ακινήτων και κατά συνέπεια, τη διευκόλυνση εντοπισμού της περιουσίας τους.

Από την εντύπωση μας στο «βίο και την πολιτεία» των offshore -που βέβαια, δε φιλοδοξεί και τον τίτλο της τέλει-, διαπιστώνεται πως εκείνο που πράγματι λείπει, είναι η αληθινή βούληση των οικονομικών και πολιτικών παραγόντων για τιθάσευση του φαινομένου. Οι ελπίδες επίτευξης κάτι τέτοιου, διαψεύδονται κατά τακτά χρονικά διαστήματα από τις αποκαλύψεις της δράσης των υπεράκτιων εταιριών, οι οποίες εξακολουθούν αλώβητες να προσφέρουν γόνιμη (και ασφαλή) στέγη στον πλούτο εκείνων από τους οποίους περιμένουμε την αλήθεια. Όταν οι «ταγοί» των λαών τοποθετούν τον, καθ' οιονδήποτε τρόπο αποκτηθέντα, πλούτο τους στους φορολογικούς παραδείσους, αυτό που μένει στους λοιπούς είναι η «κόλαση» της καθημερινής τους επιβίωσης, με τα πεινχρά μέσα που τους αφήνουν οι διεφθαρμένες κυβερνήσεις τους.

Στη χώρα μας, σε ό,τι αφορά τη νομοθεσία που αφορά τις υπεράκτιες εταιρίες, θα μπορούσαμε να ισχυριστούμε, ότι είναι επαρκής, όπως και σε κάθε άλλο τομέα άλλωστε, ίσως περισσότερο από όσο θα έπρεπε καθώς η αναγκαιότητα απλοποίησής της έχει συζητηθεί από πολλούς, εγχώριους και διεθνείς οργανισμούς όπως ο ΟΟΣΑ για παράδειγμα. Η πολύπλοκη νομοθεσία σε συνδυασμό με τις υπερβολικά πολλές εγκυκλίους από το Υπουργείο Οικονομικών, οδηγεί σε δυσλειτουργία και αδιαφάνεια με αποτέλεσμα την αύξηση της φοροδιαφυγής και της φοροαποφυγής. Μέσα από αυτή την πολυνομία, προκύπτουν δυσκολίες συμμόρφωσης των φυσικών και των νομικών προσώπων, αλλά και καθίσταται δύσκολη για τη Φορολογική Διοίκηση, η παρακολούθηση και πολλές φορές, η ερμηνεία τους με επακόλουθο την αμφισβήτηση της ποιότητας των ελέγχων που διενεργεί.

Παρά τις όποιες προσπάθειες ελέγχου που καταβάλλονται, οι μεγαλύτερες αδυναμίες βρίσκονται εκτός συνόρων και κυρίως, στην αδήλωτη διεθνή στρατηγική του «ο σώζων εαυτόν σωθείτο», δηλαδή στην επιβίωση του ισχυρότερου ή του ανηθικότερου. Οι εκκροές για μια οικονομία (και κοινωνία) σε κρίση, όπως η δική μας, είναι πολύ σημαντι-

²⁹ Για τη χώρα μας άρχισε να εφαρμόζεται το «πόθεν έσχες», με το Ν.4172/13.

κές και επιδεινώνουν ακόμα περισσότερο τις προοπτικές ανάκαμψης, καθώς πλήττεται η εμπιστοσύνη δημιουργώντας κενά τα οποία αναπληρώνει η καχυποψία.

Σε κάθε περίπτωση, το φαινόμενο αυτό, χρήζει περαιτέρω διερεύνησης και μάλιστα σε συνεχή βάση, ώστε αφενός μεν να εντοπίζονται έγκαιρα οι, καινοτομικού χαρακτήρα, επινοήσεις των μηχανισμών ίδρυσης, φιλοξενίας και λειτουργίας των «παρασιτικών» - σε μεγάλο βαθμό- υπεράκτιων εταιριών και αφετέρου, να αναπροσαρμόζονται νομοθεσίες και μηχανισμοί περιορισμού της ασύδοτης δράσης τους. Μία περαιτέρω έρευνα θα μπορούσε επίσης, να γίνει με αντιπαραβολή Ελλάδας και Γερμανίας για παράδειγμα, σχετικά με τον τρόπο εντοπισμού και τον έλεγχο υπεράκτιων εταιριών, έτσι ώστε να διαφανούν οι αδυναμίες ή τα πλεονεκτήματα από πλευράς Φορολογικής Διοίκησης.

Κρίνουμε δε, πως ειδικά για τη χώρα μας, η οποία βρίσκεται σε αγωνιώδη αναζήτηση κεφαλαίων, σε καταβύθιση της αξίας της ακίνητης περιουσίας- ιδιωτών και κράτους- και στο στόχαστρο «επενδυτών» ευκαιρίας, πρέπει να καταρτισθεί ειδικό σώμα ελεγκτών παρακολούθησης και εφαρμογής των νόμων που αφορούν τις offshore. Ειδικά στον χώρο του Real Estate που βρίσκεται σε έξαρση, μεταφέροντας πλούτο γενεών και αποδομώντας ταυτόχρονα, τα ερείσματα της ψυχολογίας του Έλληνα υπηκόου, πια.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική

1. Αλεξανδρής, Γ.Σ., «Ζητήματα από την επιβολή φόρου στις εταιρίες σύμφωνα με το άρθρο 15, Ν.3091/2002 Δημοσίευση ΔΕΕ Ιούνιος 2003, Αθήνα σελ.747
2. Αναγνώστου, Σ. (2009), «Φορολογική μεταχείριση των εξωχώριων (offshore) εταιρειών στην Ελλάδα σήμερα», *Φορολογική Επιθεώρηση*, τεύχος 724, 2009.
3. Cusson, M., «*Σύγχρονη Εγκληματολογία*», Βιβλιοθήκη Εγκληματολογίας, Εγκληματολογία, ΝΟΜΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Αθήνα, 2009.
4. Δημήτριντας, Ν. Γ., «*Εγκλήματα Φοροδιαφυγής*», Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2011.
5. Δημητρίου, Δ., ΥΠΕΡΑΚΤΙΕΣ (OFFSHORE) ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΚΑΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ
6. *Accountancy* Τεύχος 13 Greece 2014.
7. Δουβής Π., «*Offshore δραστηριότητες*», Εκδόσεις PRESS LINE, Αθήνα, 2008.
8. Zucman G., «*Ο κρυμμένος πλούτος των εθνών*», Εκδόσεις Πεδίο, Αθήνα, 2015.
9. Κακαράς Α., «*Off Shore αγάπη μου*», Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, 2008.
10. Κορρές, Λ., Η προσπάθεια καταπολέμησης της φοροαποφυγής που πραγματοποιείται μέσω «φορολογικών παραδείσων» *Επιχείρηση* τεύχος 121 σελ.1072, Δεκέμβριος 2015.
11. Λεοντάρης Μ., «*Έννοια της εξωχώριας εταιρείας*» «Γενικό λογιστικό σχέδιο» Εκδόσεις ΠΑΜΙΣΟΣ, Αθήνα 2004
12. Λυμέρης Γ., Σημειώσεις Προέγκριση Μεθοδολογίας Ενδοομιλικής Τιμολόγησης, Έλεγχος – Παράδειγμα Εφαρμογής. Εκπαίδευση Ελεγκτών του Υπουργείου Οικονομικών στον Έλεγχο Ενδοομιλικών Συναλλαγών, Τμήμα Διεύθυνσης Ελέγχων, Αθήνα, Νοέμβριος 2014
13. Μελάς Κ. Δ., *Διεθνής φορολογικός σχεδιασμός και υπεράκτιες επιχειρήσεις* έκδοση του περιοδικού «Φοροτεχνική και Θρακική Προσέγγιση» Θεσ/νίκη, 2010.
14. Μουστάκης Ν. *Σημειώσεις Ενδοομιλικές Τιμολογήσεις για τις Πολυεθνικές Επιχειρήσεις*, Αθήνα, (2009).
15. Μπεζαντάκος Αναστάσιος, *Σημειώσεις* Υπουργείο Οικονομικών, Σώμα Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος, Offshore εταιρίες , Νομικές οντότητες και σχηματικά παραδείγματα απεικόνισης των δραστηριοτήτων τους στην Ελληνική Οικονομία, 2014.

16. Μπώλος Π. Άγγελος *Εξωχώριες εταιρείες (offshore companies) και Ελληνική έννομη τάξη*, Νομικό Βήμα, τόμος 61, (2013)
17. Παμπούκης Χαράλαμπος, « Οι υπεράκτιες (offshore) εταιρίες στο Ελληνικό Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο» *ΔΕΕ* 7, 2001, 965
18. Ράπανος, Θ.Β. & Καπλάνογλου, Γ. «*Φορολογία και οικονομική ανάπτυξη. Η περίπτωση της Ελλάδας*», Τμήμα Οικονομικών Επιστημών Πανεπιστήμιο Αθηνών, 2013.
19. Shaxson Nicholas *OFFSHORE TA NΗΣΙΑ ΤΩΝ ΘΗΣΑΥΡΩΝ* ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ 2011.
20. Σαμέλης Ι. Β., *OFFSHORE COMPANIES ΕΞΩΧΩΡΙΕΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ*, Εκδόσεις Κορυφή, Αθήνα, 2009
21. Σπυροπούλου Ε., *Εξωχώριες εταιρείες 2014 Offshore* Εκδόσεις Δεδεμάδη, Αθήνα, 2015.
22. Τερζάκου Ε., *Σημειώσεις Εκπαίδευσης Ελεγκτών του Υπουργείου Οικονομικών στον Έλεγχο των Offshore Εταιριών/ Ενδοομιλικές Συναλλαγές, Δ/ση Ελέγχων Δ' Τμήμα*, Αθήνα, 2016.
23. Τερζάκου Ε., *Σημειώσεις Μέθοδοι Προσδιορισμού Τιμών Ενδοομιλικών Συναλλαγών*, Εκπαίδευση Ελεγκτών του Υπουργείου Οικονομικών στον Έλεγχο των Ενδοομιλικών Συναλλαγών, Τμήμα Διεύθυνσης Ελέγχων, Αθήνα, (2014).
24. Τραγάκης Γ. *Οργανωμένο Έγκλημα και Ξέπλυμα Βρώμικου Χρήματος*, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 1996.
25. Υπουργείο Οικονομικών, *Συνοπτική Μετάφραση Κατευθυντήριων Γραμμών του ΟΟΣΑ για τις Ενδοομιλικές Συναλλαγές*, Αθήνα, 2012
26. Φούντα Β., *Σημειώσεις Γενικά Περί Ενδοομιλικών Συναλλαγών Συνδεδεμένες Επιχειρήσεις*, Εκπαίδευση Ελεγκτών του Υπουργείου Οικονομικών στον Έλεγχο Ενδοομιλικών Συναλλαγών, Τμήμα Διεύθυνσης Ελέγχων, Αθήνα, (2014).

Ελληνική Νομολογία

N.3091/2002

N.3052/2002 (ΠΟΛ 1271/12.12.2002).

N.3842/2010

N. 3691/2008 - ΦΕΚ 166/Α'/5.8.2008

N.3875/2010

N.3932/2011

N.2523/1997

Οδηγία 2005/60/ΕΚ (Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης L309/15/25.11.2005)

Οδηγία 2006/70/ΕΚ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Επίσημη Εφημερίδα της

Ευρωπαϊκής Ένωσης L 214/29/4.8.2006)	ΠΟΛ1069/23.03.2015
N. 2331/1995 (ΦΕΚ 173 Α' N.3424/2005, N.3472/2005 N.2523/1997 N.4110/2013 N. 4174/2013 / ΠΟΛ 1184/2013 Οδηγία 2003/48/ΕΚ N.2238/1994 N.2961/2001 N.4172/2013 N.4174/2013, (ΠΟΛ1060/19.03.2015 & ΠΟΛ N.1138/30.06.2015).	N. 3522/2006 N.4308/2014). N.3459/2006 N.2168/1993 N.3028/2002 v.δ. 181/1974 N.3386/2005 N.2803/2000 N.2656/1998 N.2802/2000 (ΦΕΚ 47 Α') N.3340/2005 (ΦΕΚ 112 Α'), ΠΟΛ.1144/2017 -29/10/2017 N.4428/2016 (Α' 190).

Αγγλική

1. Belle Antoine, R. M. (2007). The offshore trust: a catalyst for development. *Journal of Financial Crime*, 14(3).
2. Bilicka, K., & Fuest, C. (2014). With which countries do tax havens share information? *International Tax and Public Finance*, 21(2).
3. Botis, S. (2014). "Features and Advantages of Using Tax Havens", *Bulletin of the Transilvania University of Brasov, Economic Sciences, Series V*, 7(2).
4. Dharmapala, D., & Hines, J. R. (2009). Which countries become tax havens? *Journal of Public Economics*, 93(9),
5. Froomkin, S. M. (1997). Offshore Centres and Money Laundering. *Journal of Money Laundering Control*, 1(2)
6. Hampton, M. P. (1996). Where currents meet: The offshore interface between corruption, offshore finance centres and economic development. *IDS bulletin*, 27(2), 78-87.
7. Hines Jr, J. R. (2006). Will Social Welfare Expenditures Survive Tax Competition? *Oxford Review of Economic Policy*, 22(3)

8. Larsen, M. M., Manning, S., & Pedersen, T. (2013). Uncovering the hidden costs of offshoring: The interplay of complexity, organizational design, and experience. *Strategic Management Journal*, 34(5),
9. Maurer, B. (2008). Re-Regulating Offshore Finance? *Geography Compass*, 2(1).
10. Moiseienko, A. (2015). “No safe haven”: denying entry to the corrupt as a new anti-corruption policy. *Journal of Money Laundering Control*, 18(4).
11. Mudambi R, Venzin M. 2010. The strategic nexus of offshoring and outsourcing decisions. *Journal of Management Studies* 47(8).
12. Mugarura, N., & Mugarura, N. (2017). Tax havens, offshore financial centres and the current sanctions regimes. *Journal of Financial Crime*, 24(2)
13. Naheem, M. A., & Naheem, M. A. (2017). Money laundering and illicit flows from China—the real estate problem. *Journal of Money Laundering Control*, 20(1).
14. OECD CTPA, Transfer Pricing Methods, 2010.
15. OECD CTPA, Transfer Pricing Guidelines, 2010.
16. Palan, R., Murphy, R., & Chavagneux, C. (2013). Tax havens: How globalization really works. *Cornell University Press*.
17. Rettig, C. P. (2016). The panama papers and lessons learned from years of offshore leaks. *JOURNAL OF TAX PRACTICE & PROCEDURE*
18. Rutherford, B., & Mobley, S. (2005). The next wave: Refining the future of offshoring. *Journal of Corporate Real Estate*, 7(1),
19. Soudijn, M. R. J. (2014). Using strangers for money: a discussion on money-launderers in organized crime. *Trends in organized crime* 17(3),
20. Stein, J.R.G. (2002), “The Future of the Offshore Trust Industry: A personal view *Trusts & Trustees* Volume 8 • Issue 4 | March.
21. Young, M.A. (2013), “The exploitation of offshore financial centres Banking confidentiality and money laundering”, *Journal of Money Laundering Control*, Vol. 16 Iss 3.
22. Witherell, W. (2002), “Implementing international financial standards in the offshore financial centres”, *Journal of Financial Crime*, 9(4).
23. Zoromé, A. Concept of offshore financial centers: In search of an operational definition. Authorized for distribution by R. Barry Johnston April 2007

Ιστοσελίδες

| <http://www.abc.net.au/news/2016-04-04>

<http://www.accountancygreece.gr> (Σαββαΐδου,2012)

<http://www.capital.gr/forum/thread>

<http://www.capital.gr/tax/1661924>

www.e-forologia.gr/lawbank

<https://el.wikipedia.org>

https://en.wikipedia.org/wiki/Non-Cooperative_Countries_or_Territories

<http://news.bbc.co.uk/2/hi/business/7980848.stm>

www.gfintegrity.org/

<http://www.iese.edu/en/faculty->

[ttp://www.imerisia.gr](http://www.imerisia.gr)

[Research/research-centers/cgs/offshoring](http://www.iese.edu/en/faculty-research/research-centers/cgs/offshoring)

www.iese.edu

www.money.cnn.com/2015/07/28/news/london-real-estate-money-laundering/
Harrison V, 2015).

www.oecd.org/competition/toolkit

<http://www.reuters.com/article/us-panama-tax-germany-idUSKCN0X70KU>

http://www.sginetwork.org/2016/Luxembourg/Economic_Policies

<http://www.syneemp.gr>

www.taxheaven.gr

www.taxheaven.gr/pages/simb 1/2

www.taxheaven.gr/laws/circular/view/circular/27139/

www.taxheaven.gr/news/news/view/id/31455

www.taxjustice.net

<https://www.theguardian.com/news/2016>

www.theguardian.com/news/live/2017/nov/06/http://www.tovima.gr/

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

1. Νόμος 3691/2008 - ΦΕΚ 166/Α'/5.8.2008

[Συμπλήρωμα του Βασικού Νόμου 2523/1997 για το Ξέπλυμα Μαύρου Χρήματος]

Όπως χαρακτηριστικά τονίζεται στο Άρθρο 2, αντικείμενο του νέου νόμου είναι η πρόληψη και καταστολή των αδικημάτων της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, όπως αυτά τα αδικήματα ορίζονται κατωτέρω, καθώς και η προστασία του χρηματοπιστωτικού συστήματος από τους κινδύνους που ενέχουν.

Αναφέρεται επίσης πως η Νομιμοποίηση εσόδων από τις εγκληματικές δραστηριότητες (ξέπλυμα χρήματος), που προβλέπονται στο άρθρο 3, αποτελούν οι ακόλουθες πράξεις

- Η μετατροπή ή η μεταβίβαση περιουσίας εν γνώσει του γεγονότος ότι προέρχεται από εγκληματικές δραστηριότητες ή από πράξη συμμετοχής σε τέτοιες δραστηριότητες, με σκοπό την απόκρυψη ή τη συγκάλυψη της παράνομης προέλευσής της ή την παροχή συνδρομής σε οποιονδήποτε εμπλέκεται στις δραστηριότητες αυτές, προκειμένου να αποφύγει τις έννομες συνέπειες των πράξεών του.
- Η απόκρυψη ή η συγκάλυψη της αλήθειας με οποιοδήποτε μέσο ή τρόπο, όσον αφορά στη φύση, προέλευση, διάθεση, διακίνηση ή χρήση περιουσίας ή στον τόπο όπου αυτή αποκτήθηκε ή ευρίσκεται ή την κυριότητα επί περιουσίας ή σχετικών με αυτή δικαιωμάτων, εν γνώσει του γεγονότος ότι η περιουσία αυτή προέρχεται από εγκληματικές δραστηριότητες ή από πράξη συμμετοχής σε τέτοιες δραστηριότητες.
- Η απόκτηση, κατοχή, διαχείριση ή χρήση περιουσίας, εν γνώσει κατά το χρόνο της κτήσης ή της διαχείρισης, του γεγονότος ότι η περιουσία προέρχεται από εγκληματικές δραστηριότητες ή από πράξη συμμετοχής σε τέτοιες δραστηριότητες.
- Η χρησιμοποίηση του χρηματοπιστωτικού τομέα με την τοποθέτηση σε αυτόν ή τη διακίνηση μέσω αυτού εσόδων που προέρχονται από εγκληματικές δραστηριότητες, με σκοπό να προσδοθεί νομιμοφάνεια στα εν λόγω έσοδα.
- Η σύσταση οργάνωσης ή ομάδας δύο τουλάχιστον ατόμων για τη διάπραξη μιας ή περισσότερων από τις πράξεις που αναφέρονται στα παραπάνω στοιχεία και η συμμετοχή σε τέτοια οργάνωση ή ομάδα.

Επίσης σημειώνεται ως ξέπλυμα μαύρου χρήματος, η νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες υπάρχει και όταν οι δραστηριότητες από τις οποίες προέρχεται η προς νομιμοποίηση περιουσία έλαβαν χώρα στο έδαφος άλλου κράτους, εφόσον αυτές θα ήταν βασικό αδίκημα αν διαπράττονταν στην Ελλάδα και θεωρούνται αξιόποινες σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους αυτού.

Η χρηματοδότηση της τρομοκρατίας αποτελεί το αδίκημα που προβλέπεται στην παράγραφο 6 του άρθρου 187Α του Ποινικού Κώδικα, όπως αυτή αντικαθίσταται με την παρ. 1 του άρθρου 53 του παρόντος νόμου. Τέλος, η γνώση, η πρόθεση ή ο σκοπός που απαιτούνται ως στοιχεία του πραγματικού των αδικημάτων των παραγράφων 2 και 3 μπορούν να συνάγονται και από τις συντρέχουσες πραγματικές περιστάσεις.

Τέλος στο Άρθρο 3 για τις εγκληματικές δραστηριότητες βασικά αδικήματα, σημειώνεται πως ως εγκληματικές δραστηριότητες νοούνται η διάπραξη ενός ή περισσότερων από τα ακόλουθα αδικήματα που καλούνται εφεξής «βασικά αδικήματα».

- εγκληματική οργάνωση (άρθρο 187 του Ποινικού Κώδικα (ΠΚ)),
- τρομοκρατικές πράξεις και χρηματοδότηση της τρομοκρατίας (άρθρο 187Α ΠΚ)
- παθητική δωροδοκία (άρθρο 235 ΠΚ),
- ενεργητική δωροδοκία (236 ΠΚ),
- δωροδοκία δικαστή (237 ΠΚ),
- εμπορία ανθρώπων (άρθρο 323Α ΠΚ),
- απάτη με υπολογιστή (άρθρο 386Α ΠΚ),
- σωματεμπορία (άρθρο 351 ΠΚ),
- τα προβλεπόμενα στα άρθρα 20, 21, 22 και 23 του ν. 3459/2006 «Κώδικας Νόμου για τα Ναρκωτικά» (ΦΕΚ 103 Α'),
- τα προβλεπόμενα στα άρθρα 15 και 17 του ν. 2168/1993 «Όπλα, πυρομαχικά, εκρηκτικές ύλες κ.λπ.» (ΦΕΚ 147 Α'),
- τα προβλεπόμενα στα άρθρα 53, 54, 55, 61 και 63 του ν. 3028/2002 «Για την προστασία των αρχαιοτήτων και εν γένει της πολιτιστικής κληρονομιάς» (ΦΕΚ 153 Α'),
- τα προβλεπόμενα στο άρθρο 8 παράγραφοι 1 και 3 του ν.δ. 181/1974 «Περί προστασίας εξ ιοντιζουσών ακτινοβολιών» (ΦΕΚ 347 Α'),

- τα προβλεπόμενα στο άρθρο 87 παράγραφοι 5, 6, 7 και 8 και στο άρθρο 88 του ν. 3386/2005 «Είσοδος, διαμονή και κοινωνική ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών στην Ελληνική Επικράτεια» (ΦΕΚ 212 Α'),
- τα προβλεπόμενα στα άρθρα τρίτο, τέταρτο και έκτο του ν. 2803/2000 «Προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων» (ΦΕΚ 48 Α')
- δωροδοκία αλλοδαπού δημόσιου λειτουργού, όπως προβλέπεται στο άρθρο δεύτερο του ν. 2656/1998 «για την καταπολέμηση της δωροδοκίας αλλοδαπών δημοσίων λειτουργών σε διεθνείς επιχειρηματικές συναλλαγές» (ΦΕΚ 265 Α'),
- δωροδοκία υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ή των κρατών - μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως προβλέπεται: α) στα άρθρα 2, 3 και 4 της Σύμβασης περί καταπολέμησης της δωροδοκίας στην οποία ενέχονται υπάλληλοι των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ή των κρατών - μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 2802/2000 (ΦΕΚ 47 Α') και β) στα άρθρα τρίτο και τέταρτο του ν. 2802/2000,
- τα προβλεπόμενα στα άρθρα 29 και 30 του ν. 3340/2005 «Για την προστασία της Κεφαλαιαγοράς από πράξεις προσώπων που κατέχουν προνομιακές πληροφορίες και πράξεις χειραγώγησης αγοράς» (ΦΕΚ 112 Α'),
- κάθε άλλο αδίκημα που τιμωρείται με ποινή στερητική της ελευθερίας, της οποίας το ελάχιστο όριο είναι άνω των έξι μηνών και από το οποίο προκύπτει περιουσιακό όφελος.

2. Στοιχεία του υποσυστήματος Διαχείρισης Υποθέσεων του Ο.Π.Σ. Elenxis 2012-2016

Ελεγκτική υπηρεσία	Αριθμός Υποθέσεων	Ελεγκτική υπηρεσία	Αριθμός Υποθέσεων
ΕΙΔΙΚΟ ΣΥΝΕΡΓΕΙΟ ΕΛΕΓΧΟΥ 1 ^ο	11	ΕΙΔΙΚΟ ΣΥΝΕΡΓΕΙΟ ΕΛΕΓΧΟΥ 2 ^ο	13
ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΕΓΧΟΥ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΩΝ ΜΕΓΑΛΟΥ ΠΛΟΥΤΟΥ	436	Γλυφάδας	1
Χολαργού	17	Δ.Ο.Υ. Κηφισιάς	2
ΦΑΕ Αθηνών	231	Α' ΠΕΙΡΑΙΑ	8
ΦΑΕ Πειραιά	92	Πλοίων Πειραιά	2
Ελευσίνας	7	Λιβαδειάς	1

Χαλκίδας	4	Ναυπλίου	7
Τρίπολης	9	Α Πατρών	1
Κορίνθου	1	Καλαμάτας	8
Καρδίτσας	3	Α Λάρισας	2
ΒΟΛΟΥ	1	Τρικάλων	2
Δ Θεσσαλονίκης	1	Ε Θεσσαλονίκης	4
Ζ Θεσσαλονίκης	2	ΦΑΕ Θεσσαλονίκης	10
Αμπελοκήπων Θεσ/νίκης	9	Καστοριάς	3
Κοζάνης	2	Κατερίνης	11
Πολυγύρου	40	Δράμας	2
Καβάλας	4	Ξάνθης	1
Κομοτηνής	2	Ιωαννίνων	1
Σύρου	12	Ηρακλείου	8
Αγίου Νικολάου	30	Χανίων (Α', Β')	3
Κέρκυρας	4		
ΣΥΝΟΛΟ	1008		

3. Υπουργική Απόφαση 1017621/10262/Β0012 2006

[συμπληρώθηκε με ΥΑ 1080607/10336/Β0012 (ΦΕΚ Β' 1539/4.8.2008)] αναφέρεται ότι με το DAFPE/CFA/FHP (2000)/REV1/CONF έγγραφο του ΟΟΣΑ (Οργανισμός για την Οικονομική Συνεργασία και Ανάπτυξη) κοινοποιήθηκε λίστα των Κρατών που έχουν χαρακτηριστεί ως φορολογικοί παράδεισοι στους οποίους, λειτουργούν εξωχώριες εταιρίες.

Η λίστα αυτή έχει δημοσιευθεί στην αρ. πρωτ. 1021764/10217/Β0012 ΠΟΛ 1041/5-3-2003 και 1108437/2565/ΔΟΣ/15-11-2005 εγκύκλιο διαταγή και Απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών αντίστοιχα και περιέχει τα παρακάτω κράτη

Κράτη / φορολογικοί παράδεισοι .	Κράτη / φορολογικοί παράδεισοι .	Κράτη / φορολογικοί παράδεισοι .	Κράτη / φορολογικοί παράδεισοι .
Ανδόρα	Αγκουίλα (εξαρτώμενο έδαφος του Ην. Βασιλείου)	Αντίγκουα –	Μπαρμπούντα
Αρούμπα (που ανήκει στην Ολλανδία)	Κοινοπολιτεία των Μπαχάμες	Μπαχρέιν	Μπελίζ
Βρετανικοί Παρθένοι νήσοι (εδάφη του Ην. Βασιλείου)	Νήσοι του Κουκ (εξαρτώμενο έδαφος της Ν. Ζηλανδίας)	Δομινικανή Δημοκρατία	Γιβραλτάρ (εξαρτώμενο έδαφος του Ην. Βασιλείου)
Γρενάδα	Γκέρνσει/Σαρκ/Αλδερνέι (Εξαρτώμενα έδαφη από το στέμμα της Αγγλίας)	Νήσος του Μαν (Εξαρτώμενο έδαφος από το στέμμα της Αγγλίας)	Τσέρσει (Εξαρτώμενο έδαφος από το στέμμα της Αγγλίας)
Λιβερία	Πριγκιπάτο του Λιχενστάιν	Δημοκρατία των Μαλβίδων	Δημοκρατία των νήσων Μάρσαλ
Πριγκιπάτο του	Μοντσεράτ (έδαφος του Ην.	Δημοκρατία του	Ολλανδικές Αντίλλες

Μονακό	Βασιλείου)	Ναούρου	(έδαφος της Ολλανδίας)
Νιούι (συνδεδεμένο με τη Ν. Ζηλανδία)	Σαμόα	Δημοκρατία των Σεϋχέλλες	Παναμάς
Αγ. Λουκία	Ομοσπονδία του Αγ. Χριστόφορου και Νέβις	Αγ. Βικέντιος και Γκρεναντίνες	Τόνγκα
Τούρκς και Κάικος (εδάφη του Ην. Βασιλείου)	Παρθένα νησιά των Η.Π.Α.	Δημοκρατία του Βανουάτου	

(ΦΕΚ 252/28.02.2006, Τεύχος Δεύτερο), www.eforologia.gr/lawbank/

4. Συμβάσεις αποφυγής διπλής φορολογίας

ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΑΠΟΦΥΓΗΣ ΔΙΠΛΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ		
Χώρα	Νόμος	Ισχύς
Αζερμπαϊτζάν	N.3826/2010	1.1.2011
Αίγυπτος	N.3484/2006	1.1.2007
Αλβανία	N.2755/1999	1.1.2001
Αρμενία	N.3014/2002	1.1.2003
Αυστρία	N.3724/2008	1.1.2010
Βέλγιο	N.3407/2005	1.1.2005
Βουλγαρία	N.2255/1994	1.1.2002
Γαλλία	N.Δ.4386/1964	31.1.1965
Γερμανία	A.N.52/1967	1.1.1964
Γεωργία	N.3045/2002	1.1.2003
Δανία	N.1986/1991	1.1.1992
Δημοκρατία του Αγίου Μαρίνου	N.4243/2014	1.1.2015
Ελβετία	N.1502/1984	1.1.1986
Εσθονία	N.3682/2008	1.1.2009
Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα	N.4234/2014	1.1.2014
Ηνωμένο Βασίλειο	N.Δ.2732/1953	1.1.1951
Ηνωμένες Πολιτείες	N.Δ.2548/1953	30.12.1953

Ινδία	N.Δ.4580/1966	1.1.1964
Ιρλανδία	N.3300/2004	1.1.2005
Ισλανδία	N.3684/2008	1.1.2009
Ισπανία	N.3015/2002	1.1.2003
Ισραήλ	N.2572/1998	1.1.1999
Ιταλία	N.1927/1991	1.1.1984
Καναδάς	N.3824/2010	1.1.2011
Κατάρ	N.3823/2010	1.1.2011
Κάτω Χώρες (Ολλανδία)	N.1455/1984	1.1.1981
Κίνα	N.3331/2005	1.1.2006
Κορέα	N.2571/1998	1.1.1999
Κουβέιτ	N.3330/2005	1.1.2006
Κροατία	N.2653/1998	1.1.1999
Κύπρος	A.N.573/1968	1.1.1967
Λετονία	N.3318/2005	1.1.2006
Λιθουανία	N.3356/2005	1.1.2006
Λουξεμβούργο	N.2319/1995	1.1.1999
Μάλτα	N.3681/2008	1.1.2009
Μαρόκο	N.3820/2010	1.1.2011
Μεξικό	N.3406/2005	1.1.2006
Μολδαβία	N.3357/2005	1.1.2006
Ν. Αφρική	N.3085/2002	1.1.2004
Νορβηγία	N.1924/1991	1.1.1992
Ουγγαρία	N.1496/1984	1.1.1985
Ουζμπεκιστάν	N.2659/1998	1.1.1999
Ουκρανία	N.3046/2002	1.1.2004

Πολωνία	N.1939/1991	1.1.1991
Πορτογαλία	N.3009/2002	1.1.2003
Ρουμανία	N.2279/1995	1.1.1996
Ρωσία	N.3047/2002	1.1.2008
Ρωσία (Μερική τροποποίηση)	N.3679/2008	1.1.2009
Σαουδική Αραβία	N.3821/2010	1.1.2011
Σερβία	N.3825/2010	1.1.2011
Σλοβακία	N.1838/1989	1.1.1990
Σλοβενία	N.3084/2002	1.1.2004
Σουηδία	N.Δ.4300/1963	1.1.1964
Τουρκία	N.3228/2004	1.1.2005
Τσεχία	N.1838/1989	1.1.1990
Τυνησία	N.3742/2009	1.1.2011

01/10/17 <https://www.taxheaven.gr/pages/simb> 1/2

5. ΠΟΛ.1144/2017 -29/10/2017

Προσδιορισμός των ημερομηνιών έναρξης ισχύος και εφαρμογής της Πολυμερούς Συμφωνίας Αρμόδιων Αρχών για την Αυτόματη Ανταλλαγή Πληροφοριών Χρηματοοικονομικών Λογαριασμών (ΠΣΑΑ) σε διμερή βάση δυνάμει του άρθρου πέμπτου παρ. 2 δεύτερο εδάφιο του ν.4428/2016 (Α' 190).

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ ΕΝΑΡΞΗΣ ΙΣΧΥΟΣ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΠΟΛΥΜΕΡΟΥΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΑΡΜΟΔΙΩΝ ΑΡΧΩΝ (ΠΣΑΑ) ΣΕ ΔΙΜΕΡΗ ΒΑΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΩΝ

α/α	Ονομασία Δικαιοδοσίας στην ελληνική γλώσσα	Ονομασία Δικαιοδοσίας στην αγγλική γλώσσα	Ημερομηνία έναρξης ισχύος και εφαρμογής της ΠΣΑΑ	Έτος αναφορικά με το οποίο διενεργείται η πρώτη ανταλλαγή πληροφοριών
1	Αγκουίλα	Anguilla	5 Μαΐου 2017	2016
2	Αργεντινή	Argentina	22 Δεκεμβρίου 2016	2016
3	Αυστραλία	Australia	22 Δεκεμβρίου 2016	2017
4	Μπαρμπάντος	Barbados	*	2017
5	Μπελίζε	Belize	7 Αυγούστου 2017	2017
6	Βερμούδες	Bermuda	22 Δεκεμβρίου 2016	2016
7	Βραζιλία	Brazil	5 Μαΐου 2017	2017
8	Βρετανικές Παρθένοι Νήσοι	British Virgin Islands	22 Δεκεμβρίου 2016	2016

9	Καναδάς	Canada	5 Μαΐου 2017	2017
10	Νήσοι Κάιμαν	Cayman Islands	22 Δεκεμβρίου 2016	2016
11	Κίνα	China	7 Αυγούστου 2017	2017
12	Κολομβία	Colombia	22 Δεκεμβρίου 2016	2016
13	Νήσοι Κουκ	Cook Islands	1 Ιανουαρίου 2018 **	2018
14	Κόστα Ρίκα	Costa Rica	7 Αυγούστου 2017	2017
15	Φερόες Νήσοι	Faroe Islands	22 Δεκεμβρίου 2016	2016
16	Γροιλανδία	Greenland	22 Δεκεμβρίου 2016	2017
17	Γκέρνζι	Guernsey	22 Δεκεμβρίου 2016	2016
18	Ισλανδία	Iceland	22 Δεκεμβρίου 2016	2016
19	Ινδία	India	22 Δεκεμβρίου 2016	2016
20	Ινδονησία	Indonesia	7 Αυγούστου /2017	2017
21	Νήσος του Μαν	Isle of Man	22 Δεκεμβρίου 2016	2016
22	Ιαπωνία –Japan	5 Μαΐου 2017	2017	
23	Τζέρζι	Jersey	22 Δεκεμβρίου 2016	2016
24	Νότια Κορέα	Korea	22 Δεκεμβρίου 2016	2016
25	Μαλαισία	Malaysia	1 Ιανουαρίου/18	2018
26	Μαυρίκιος	Mauricius	22 Δεκεμβρίου 2016	2017
27	Μεξικό	Mexico	22 Δεκεμβρίου 2016	2016
28	Μοντσεράτ	Montserrat	22 Δεκεμβρίου 2016	2016
29	Ναουρού	Nauru	*	2017
30	Κάτω Χώρες (σχετικά με τις νήσους Μποναίρ, Άγιος Ευστάθιος και Σάμπα)	Netherlands (in respect to BQ ISO code territories: the islands of Bonaire, Sint Eustasius and Saba)	22 Δεκεμβρίου 2016	2016
31	Νέα Ζηλανδία	New Zealand	7 Αυγούστου 2017	2017
32	Νορβηγία	Norway	22 Δεκεμβρίου 2016	2016
33	Άγιος Βικέντιος και Γρεναδίνες	Saint Vincent and the Grenadines	1 Ιανουαρίου 2017	2017
34	Σαμόα	Samoa	7 Αυγούστου 2017	2017
35	Σεϋχέλλες	Seychelles	22 Δεκεμβρίου 2016	2016
36	Σιγκαπούρη –S	Singapore	7 Αυγούστου 2017	2017
37	Νότια Αφρική	South Africa	22 Δεκεμβρίου 2016	2016
38	Νήσοι Τερκ και Κάικος	Turks and Caicos Islands	22 Δεκεμβρίου 2016	2016
39	Ουρουγουάη	Uruguay	5 Μαΐου 2017	2017

<https://www.taxheaven.gr/laws/circular/view/circular/27139/print/printer 4/5>

* Η εν λόγω δικαιοδοσία πληροί τις προϋποθέσεις του Τμήματος 7 παρ. 2.1 της ΠΣΑΑ, αλλά δεν έχει συμπεριληφθεί, έως την ημερομηνία έκδοσης της παρούσας, στον κατάλογο που τηρεί η Γραμματεία Συντονιστικού Οργάνου της Σύμβασης, δυνάμει του Τμήματος 7 παρ. 2.2 της ΠΣΑΑ.

** Ημερομηνία κατά την οποία η ΠΣΑΑ θα τεθεί σε ισχύ και εφαρμογή για την εν λόγω δικαιοδοσία, δυνάμει του Τμήματος 7 παρ. 2.1 αυτής. Δεν έχει συμπεριληφθεί, έως την ημερομηνία έκδοσης της παρούσας, στον κατάλογο που τηρεί η Γραμματεία Συντονιστικού Οργάνου της Σύμβασης, δυνάμει του Τμήματος 7 παρ. 2.2 της ΠΣΑΑ.

6. Ερωτηματολόγιο

Διπλωματική Εργασία: Οι Υπεράκτιες (offshore) εταιρίες ως δομές εκμετάλλευσης και η ιδιοκτησία ακινήτων στην Ελλάδα

Ημερομηνία:

Όνοματεπώνυμο (προαιρετικό):

Υπηρεσία (προαιρετικό):

Στα πλαίσια Διπλωματικής εργασίας, με το ανωτέρω θέμα, διενεργείται έρευνα, με βάση το παρακάτω ερωτηματολόγιο, στο οποίο καλούνται να απαντήσουν Υπάλληλοι, του Υπουργείου Οικονομικών, οι οποίοι, ασκούν καθήκοντα ελεγκτή στην Υπηρεσία τους.

Οι πληροφορίες που θα αντληθούν, είναι εμπιστευτικές και χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για τις ανάγκες της παρούσας εργασίας. Σημειώστε με **X** το παρακάτω ερωτηματολόγιο.

1) Πραγματοποιούνται έλεγχοι σε offshore εταιρίες από την υπηρεσία σας;

α) Ναι

β) Όχι

γ) Δε γνωρίζω

δ) Πραγματοποιούνται σε ορισμένες περιπτώσεις

(Γνωρίζετε σε ποιές;.....)

2) Οι έλεγχοι κατά τη γνώμη σας, είναι προτιμότερο, να πραγματοποιούνται, από

α) Κεντρικές Υπηρεσίες

β) Μεγάλα ελεγκτικά κέντρα

γ) Σε τοπικό επίπεδο, από κατά τόπους ΔΟΥ

δ) Σε συνδυασμό των παραπάνω

3) Είναι εύκολος ο εντοπισμός της πραγματικής μορφής και δραστηριότητας μιας offshore εταιρίας στο εξωτερικό;

α) Ναι

β) Όχι

γ) Σε ορισμένες περιπτώσεις είναι αδύνατος ο εντοπισμός της πραγματικής λειτουργίας των εταιριών και των ακριβών περιουσιακών στοιχείων στο εξωτερικό

4) Τα αποτελέσματα που προκύπτουν από τους ελέγχους των offshore εταιριών, αφορούν συνήθως

α) Φόρους Κεφαλαίου

β) Φόρους Εισοδήματος

γ) ΚΒΣ

δ) Λοιπές/άλλες Φορολογίες

5) Υπάρχει εισπραξιμότητα φόρων που βεβαιώνονται κατόπιν ελέγχου σε offshore εταιρίες;

α) Ναι σε πολύ μεγάλο ποσοστό

β) Όχι δεν υπάρχει εισπραξιμότητα στις περισσότερες των περιπτώσεων

γ) Δε γνωρίζω

6) Στις περιπτώσεις που δεν υπάρχει εισπραξιμότητα, ή δε βεβαιώνονται οι φόροι, σε ποιους παράγοντες πιστεύετε, ότι οφείλεται;

α) Στη μη εύρεση του πραγματικού δικαιούχου της περιουσίας της offshore εταιρίας

β) Στη μεταβίβαση των περιουσιακών στοιχείων

γ) Στη σύγκυση της Ελληνικής Φορολογικής Νομοθεσίας, αναφορικά με τις ευθύνες των εκπροσώπων των offshore εταιριών.

δ) Άλλο

7) Ποια είναι η συνηθέστερη μορφή offshore εταιριών που συναντάται κατά τον έλεγχο;

α) Αλλοδαπές εταιρίες ιδιοκτησίας/εκμετάλλευσης ακινήτων

β) Τραπεζικοί Λογαριασμοί offshore εταιριών

γ) Εισαγωγικές/Εξαγωγικές εταιρίες

δ) Ναυτιλιακές εταιρίες

ε) Εταιρίες Χρηματοοικονομικού ενδιαφέροντος

στ) Αλλοδαπές εταιρίες παροχής υπηρεσιών (Χρηματοοικονομικών Υπηρεσιών, Διοικητικών Υπηρεσιών, Κατοχής Πνευματικών Δικαιωμάτων

ζ) Εταιρίες Χρηματοδοτήσεων

η) Εταιρίες Εμπιστεύματα/trust

8) Από ποιους ελεγκτές διενεργούνται οι έλεγχοι των offshore εταιριών;

α) Έμπειρους

β) Όλους

γ) Ορισμένους

9) Ο αριθμός των υπαλλήλων που ασχολούνται με τον έλεγχο offshore εταιριών, είναι ικανοποιητικός;

α) Ναι

β) Όχι

γ) Δε γνωρίζω

10) Διακρίνονται προβλήματα κατά τον έλεγχο offshore εταιριών;

α) Ναι

β) Όχι

γ) Δε γνωρίζω

11) Αν είναι θετική η προηγούμενη απάντηση, σε τι συνίσταται;

α) Στην εμπειρία των ελεγκτών

β) Στην πολυπλοκότητα της ελληνικής νομοθεσίας

γ) Στον εντοπισμό των περιουσιακών στοιχείων των offshore εταιριών

12) Ποιος είναι ο μέσος χρόνος διεκπεραίωσης ελέγχου μιας offshore εταιρίας

α) Λιγότερο από τέσσερις μήνες

β) Λιγότερο από οκτώ μήνες

γ) Λιγότερο από χρόνο

δ) Περισσότερο από χρόνο

13) Θεωρείται ικανοποιητικός ο χρόνος ελέγχου;

α) Ναι

β) Όχι

γ) Ορισμένες φορές

δ) Δε γνωρίζω

Σας Ευχαριστώ για το χρόνο σας

7. Αναλυτικά Αποτελέσματα Έρευνας

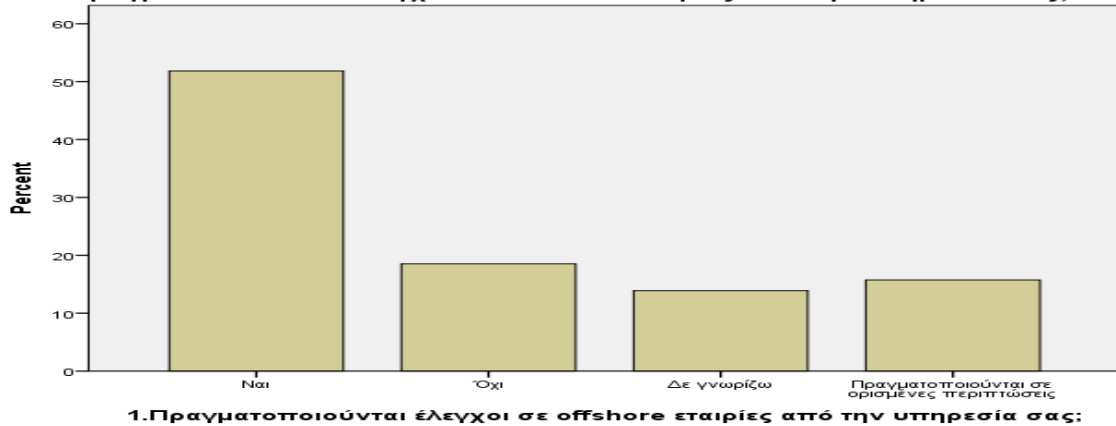
Ερώτηση 1: Πραγματοποιούνται έλεγχοι σε offshore εταιρίες από την υπηρεσία σας;

Το 51,9% των ερωτηθέντων υπαλλήλων δήλωσαν πως πραγματοποιούνται έλεγχοι σε offshore εταιρίες από την υπηρεσία τους, το 18,5% απάντησαν αρνητικά, το 15,7% δήλωσε πως πραγματοποιούνται σε ορισμένες περιπτώσεις και το υπόλοιπο 13,9% δήλωσε πως δεν γνωρίζει. Ακολουθεί ο πίνακας και το γράφημα (βλ. Παράρτημα 6).

1. Πραγματοποιούνται έλεγχοι σε offshore εταιρίες από την υπηρεσία σας;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Ναι	56	51.9	51.9	51.9
Όχι	20	18.5	18.5	70.4
Δε γνωρίζω	15	13.9	13.9	84.3
Πραγματοποιούνται σε ορισμένες περιπτώσεις	17	15.7	15.7	100.0
Total	108	100.0	100.0	

1. Πραγματοποιούνται έλεγχοι σε offshore εταιρίες από την υπηρεσία σας;

Ερώτηση 2: Οι έλεγχοι κατά τη γνώμη σας, είναι προτιμότερο, να πραγματοποιούνται από:

Το 58,3% των ερωτηθέντων υπαλλήλων δήλωσαν πως οι έλεγχοι αυτοί κατά τη γνώμη τους θα πρέπει να πραγματοποιούνται από μεγάλα ελεγκτικά κέντρα, το 34,3% δήλωσε πως ο συνδυασμός όλων των επιλογών είναι το προτιμότερο, το 5,6% δήλωσε πως πρέπει να πραγματοποιούνται από τις κεντρικές υπηρεσίες και το υπόλοιπο 1,9% δήλωσε πως όταν πρόκειται για τοπικό επίπεδο, θα πρέπει να πραγματοποιούνται από τις κατά τόπους ΔΟΥ. Ακολουθεί ο πίνακας και το γράφημα.

2.Οι έλεγχοι κατά τη γνώμη σας, είναι προτιμότερο, να πραγματοποιούνται από:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Κεντρικές Υπηρεσίες	6	5.6	5.6	5.6
Μεγάλα ελεγκτικά κέντρα	63	58.3	58.3	63.9
Σε τοπικό επίπεδο, από κατά τόπους ΔΟΥ	2	1.9	1.9	65.7
Σε συνδυασμό των παραπάνω	37	34.3	34.3	100.0
Total	108	100.0	100.0	

2.Οι έλεγχοι κατά τη γνώμη σας, είναι προτιμότερο, να πραγματοποιούνται από:

2.Οι έλεγχοι κατά τη γνώμη σας, είναι προτιμότερο, να πραγματοποιούνται από:

Ερώτηση 3: Είναι εύκολος ο εντοπισμός της πραγματικής μορφής και δραστηριότητας μιας offshore εταιρίας στο εξωτερικό;

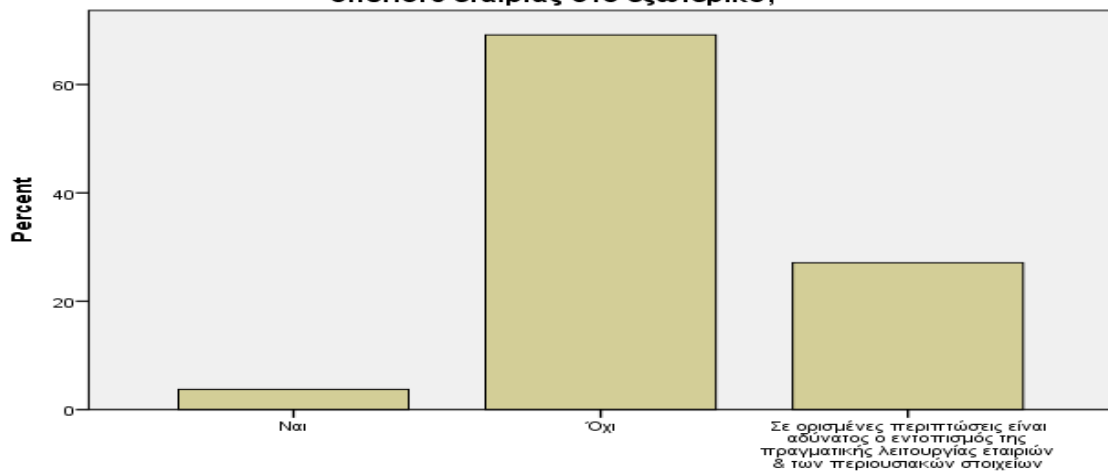
Το 69,2% των ερωτηθέντων υπαλλήλων δήλωσαν πως δεν είναι εύκολος ο εντοπισμός της πραγματικής μορφής και δραστηριότητας μιας offshore εταιρίας στο εξωτερικό, το 27,1% δήλωσε πως σε ορισμένες περιπτώσεις είναι αδύνατος ο εντοπισμός της πραγματικής λειτουργίας εταιριών & των περιουσιακών στοιχείων και μόλις το 3,7% δήλωσε πως είναι εύκολος ο εντοπισμός της πραγματικής μορφής και δραστηριότητας μιας offshore εταιρίας στο εξωτερικό. Ακολουθεί ο πίνακας και το γράφημα.

3.Είναι εύκολος ο εντοπισμός της πραγματικής μορφής και δραστηριότητας μιας offshore εταιρίας στο εξωτερικό;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Ναι	4	3.7	3.7	3.7
Όχι	74	68.5	69.2	72.9

Σε ορισμένες περιπτώσεις είναι αδύνατος ο εντοπισμός της πραγματικής λειτουργίας εταιριών & των περιουσιακών στοιχείων	29	26.9	27.1	100.0
Total	107	99.1	100.0	
Missing System	1	.9		
Total	108	100.0		

3. Είναι εύκολος ο εντοπισμός της πραγματικής μορφής και δραστηριότητας μιας offshore εταιρίας στο εξωτερικό;

3. Είναι εύκολος ο εντοπισμός της πραγματικής μορφής και δραστηριότητας μιας offshore εταιρίας στο εξωτερικό;

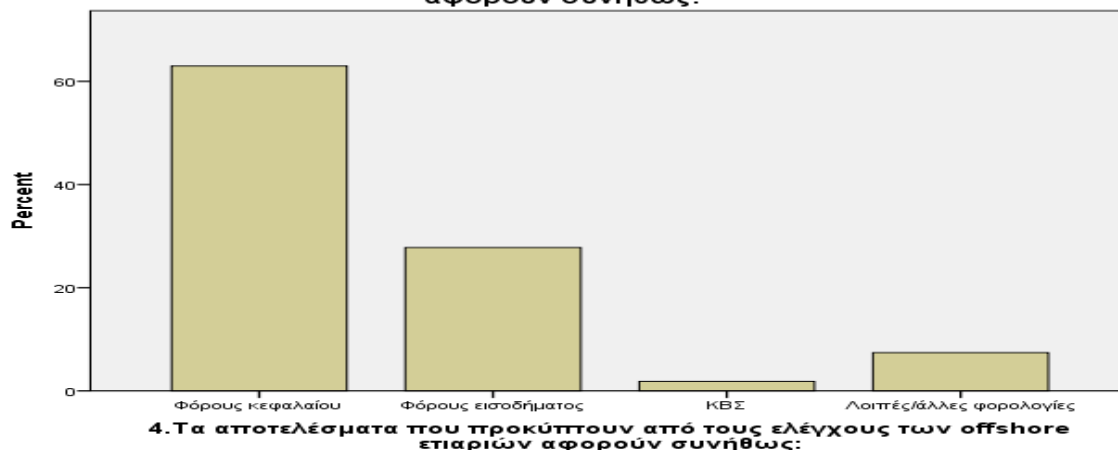
Ερώτηση 4: Τα αποτελέσματα που προκύπτουν από τους ελέγχους των offshore εταιριών αφορούν συνήθως

Το 63% των ερωτηθέντων δήλωσαν πως τα αποτελέσματα που προκύπτουν από τους ελέγχους των offshore εταιριών αφορούν συνήθως φόρους κεφαλαίου, το 27,8% φόρους εισοδήματος, το 7,4% λοιπές/άλλες φορολογίες και το υπόλοιπο 1,9% ΚΒΣ. Ακολουθεί ο πίνακας και το γράφημα.

4. Τα αποτελέσματα που προκύπτουν από τους ελέγχους των offshore εταιριών αφορούν συνήθως:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Φόρους κεφαλαίου	68	63.0	63.0	63.0
Φόρους εισοδήματος	30	27.8	27.8	90.7
ΚΒΣ	2	1.9	1.9	92.6
Λοιπές/άλλες φορολογίες	8	7.4	7.4	100.0
Total	108	100.0	100.0	

4. Τα αποτελέσματα που προκύπτουν από τους ελέγχους των offshore εταιριών αφορούν συνήθως:

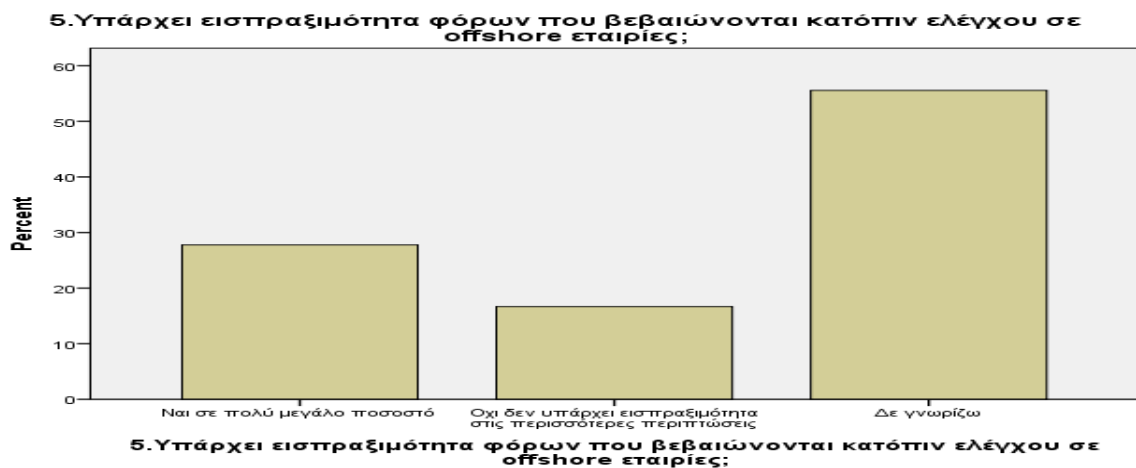

Ερώτηση 5: Υπάρχει εισπραξιμότητα φόρων που βεβαιώνονται κατόπιν ελέγχου σε offshore εταιρίες;

Το 55,6% των ερωτηθέντων δήλωσαν πως δεν γνωρίζει αν υπάρχει εισπραξιμότητα φόρων που βεβαιώνονται κατόπιν ελέγχου σε offshore εταιρίες, το 27,8% δήλωσαν πως υπάρχει εισπραξιμότητα φόρων που βεβαιώνονται κατόπιν ελέγχου σε offshore εταιρίες σε πολύ μεγάλο βαθμό και το υπόλοιπο 16,7% δήλωσε πως δεν υπάρχει εισπραξιμότητα στις περισσότερες περιπτώσεις. Ακολουθεί ο πίνακας και το γράφημα.

5. Υπάρχει εισπραξιμότητα φόρων που βεβαιώνονται κατόπιν ελέγχου σε offshore εταιρίες;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Ναι σε πολύ μεγάλο ποσοστό	30	27.8	27.8	27.8
Όχι δεν υπάρχει εισπραξιμότητα στις περισσότερες περιπτώσεις	18	16.7	16.7	44.4
Δε γνωρίζω	60	55.6	55.6	100.0
Total	108	100.0	100.0	

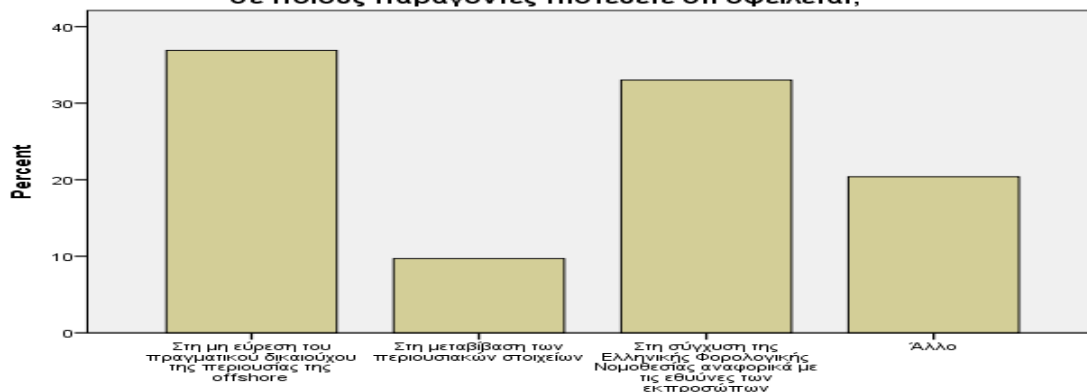
Ερώτηση 6: Στις περιπτώσεις που δεν υπάρχει εισπραξιμότητα, ή δε βεβαιώνονται οι φόροι, σε ποιους παράγοντες πιστεύετε ότι οφείλεται;

Το 36,9% των ερωτηθέντων δήλωσαν πως στις περιπτώσεις που δεν υπάρχει εισπραξιμότητα, ή δε βεβαιώνονται οι φόροι, οφείλεται στη μη εύρεση του πραγματικού δικαιούχου της περιουσίας της offshore, το 33% δήλωσαν πως οφείλεται στη σύγκυση της Ελληνικής Φορολογικής Νομοθεσίας αναφορικά με τις ευθύνες των εκπροσώπων, το 20,4% δήλωσαν κάποιον άλλο παράγοντα ευθύνης και το υπόλοιπο 9,7% δήλωσαν πως οφείλεται στη μεταβίβαση των περιουσιακών στοιχείων. Ακολουθεί ο πίνακας και το γράφημα.

6. Στις περιπτώσεις που δεν υπάρχει εισπραξιμότητα, ή δε βεβαιώνονται οι φόροι, σε ποιους παράγοντες πιστεύετε ότι οφείλεται;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Στη μη εύρεση του πραγματικού δικαιούχου της περιουσίας της offshore	38	35.2	36.9	36.9
Valid Στη μεταβίβαση των περιουσιακών στοιχείων	10	9.3	9.7	46.6
Valid Στη σύγκυση της Ελληνικής Φορολογικής Νομοθεσίας αναφορικά με τις ευθύνες των εκπροσώπων	34	31.5	33.0	79.6
Valid Άλλο	21	19.4	20.4	100.0
Total	103	95.4	100.0	
Missing System	5	4.6		
Total	108	100.0		

6.Στις περιπτώσεις που δεν υπάρχει εισπραξιμότητα, ή δε βεβαιώνονται οι φόροι, σε ποιους παράγοντες πιστεύετε ότι οφείλεται;

6.Στις περιπτώσεις που δεν υπάρχει εισπραξιμότητα, ή δε βεβαιώνονται οι φόροι, σε ποιους παράγοντες πιστεύετε ότι οφείλεται;

Ερώτηση 7: Ποια είναι η συνηθέστερη μορφή offshore εταιριών που συναντάται κατά τον έλεγχο;

Το 71,3% των ερωτηθέντων δήλωσαν πως η συνηθέστερη μορφή offshore εταιριών που συναντάται κατά τον έλεγχο είναι οι αλλοδαπές εταιρίες ιδιοκτησίας/εκμετάλλευσης ακινήτων (πράγμα που επαληθεύει την υπόθεσή μας. H₃: NAI. Το 10,2% οι τραπεζικοί Λογαριασμοί offshore εταιριών, το 8,3% οι Εισαγωγικές/Εξαγωγικές εταιρίες, το 3,7% τις εταιρίες Χρηματοοικονομικού ενδιαφέροντος, το 2,8% Ναυτιλιακές εταιρίες, το 1,9% τις Αλλοδαπές εταιρίες παροχής υπηρεσιών και το υπόλοιπο 1,9% τις Εταιρίες Εμπιστεύματα/trust. Ακολουθεί ο πίνακας και το γράφημα.

7.Ποια είναι η συνηθέστερη μορφή offshore εταιριών που συναντάται κατά τον έλεγχο;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Αλλοδαπές εταιρίες ιδιοκτησίας/εκμετάλλευσης ακινήτων	77	71.3	71.3	71.3
Τραπεζικοί Λογαριασμοί offshore εταιριών	11	10.2	10.2	81.5
Εισαγωγικές/Εξαγωγικές εταιρίες	9	8.3	8.3	89.8
Ναυτιλιακές εταιρίες	3	2.8	2.8	92.6
Εταιρίες Χρηματοοικονομικού ενδιαφέροντος	4	3.7	3.7	96.3
Αλλοδαπές εταιρίες παροχής υπηρεσιών	2	1.9	1.9	98.1
Εταιρίες Εμπιστεύματα/trust	2	1.9	1.9	100.0
Total	108	100.0	100.0	

Ερώτηση 8: Από ποιους ελεγκτές διενεργούνται οι έλεγχοι των offshore εταιριών;

Το 36,2% των ερωτηθέντων δήλωσαν πως όλοι οι ελεγκτές διενεργούν ελέγχους σε offshore εταιρίες, το 35,2% δήλωσαν πως διενεργούνται από έμπειρους ελεγκτές και το υπόλοιπο 28,6% δήλωσαν πως διενεργούνται από ορισμένους ελεγκτές. Ακολουθεί ο πίνακας και το γράφημα.

8. Από ποιους ελεγκτές διενεργούνται οι έλεγχοι των offshore εταιριών;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Έμπειρους	37	34.3	35.2	35.2
	Όλους	38	35.2	36.2	71.4
	Ορισμένους	30	27.8	28.6	100.0
	Total	105	97.2	100.0	
Missin σε Total	System	3	2.8		
		108	100.0		

8. Από ποιους ελεγκτές διενεργούνται οι έλεγχοι των offshore εταιριών;

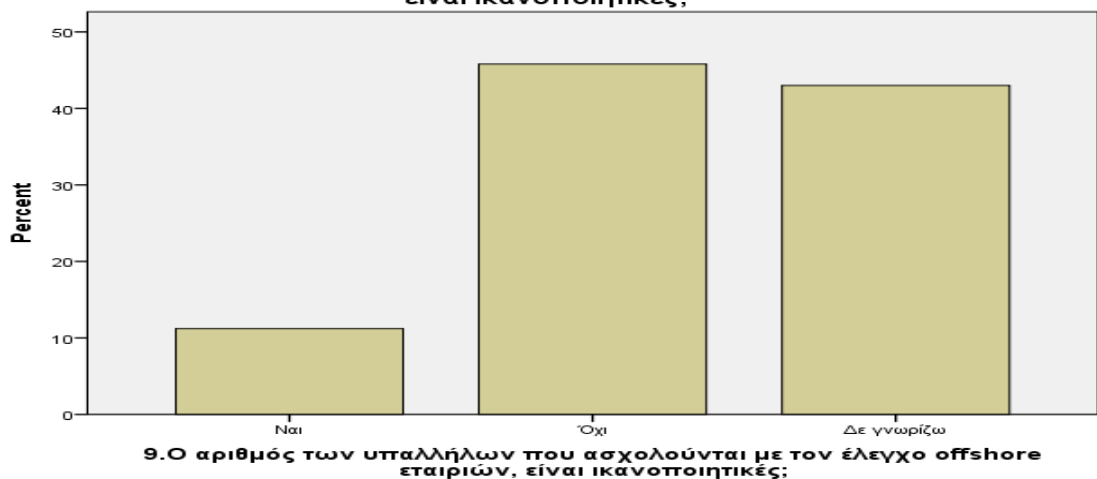
Ερώτηση 9: Ο αριθμός των υπαλλήλων που ασχολούνται με τον έλεγχο offshore εταιριών, είναι ικανοποιητικός;

Το 45,8% των ερωτηθέντων δήλωσαν πως ο αριθμός των υπαλλήλων που ασχολούνται με τον έλεγχο offshore εταιριών, δεν είναι ικανοποιητικός, το 43% δήλωσαν πως δεν γνωρίζουν αν είναι ικανοποιητικός και το υπόλοιπο 11,2% δήλωσαν πως ο αριθμός είναι ικανοποιητικός. Ακολουθεί ο πίνακας και το γράφημα.

9.Ο αριθμός των υπαλλήλων που ασχολούνται με τον έλεγχο offshore εταιριών, είναι ικανοποιητικός;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ναι	12	11.1	11.2	11.2
	Όχι	49	45.4	45.8	57.0
	Δε γνωρίζω	46	42.6	43.0	100.0
	Total	107	99.1	100.0	
Missing	System	1	.9		
Total		108	100.0		

9.Ο αριθμός των υπαλλήλων που ασχολούνται με τον έλεγχο offshore εταιριών, είναι ικανοποιητικές;

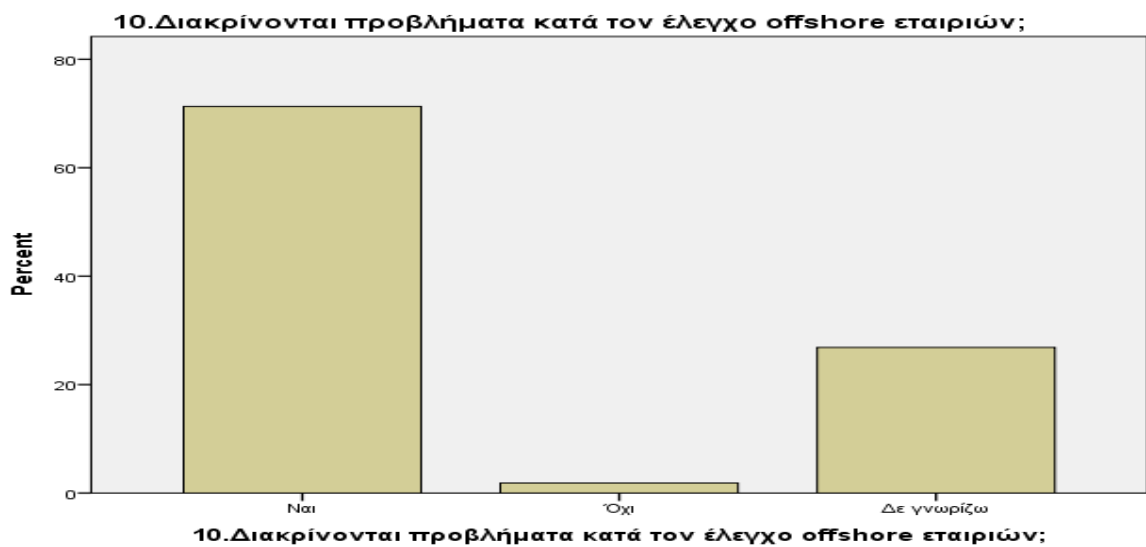
Ερώτηση 10: Διακρίνονται προβλήματα κατά τον έλεγχο offshore εταιριών;

Το 71,3% των ερωτηθέντων δήλωσαν πως διακρίνονται προβλήματα κατά τον έλεγχο offshore εταιριών, το 26,9% δήλωσαν πως δεν γνωρίζουν, ενώ το υπόλοιπο 1,9% δεν διακρίνονται προβλήματα κατά τον έλεγχο offshore εταιριών. Ακολουθεί ο πίνακας και το γράφημα.

10. Διακρίνονται προβλήματα κατά τον έλεγχο offshore εταιριών;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ναι	77	71.3	71.3	71.3
	Όχι	2	1.9	1.9	73.1
	Δε γνωρίζω	29	26.9	26.9	100.0

Total	108	100.0	100.0
-------	-----	-------	-------

Ερώτηση 11 Αν είναι θετική η προηγούμενη απάντηση, σε τι συνίσταται;

Το 51,3% των ερωτηθέντων που απάντησαν θετικά στην προηγούμενη ερώτηση, δήλωσαν πως διακρίνονται προβλήματα κατά τον έλεγχο offshore εταιριών που συνίσταται στον εντοπισμό των περιουσιακών στοιχείων των offshore εταιριών, το 36,8% συνίσταται στην πολυπλοκότητα της ελληνικής νομοθεσίας και το υπόλοιπο 11,8% στην εμπειρία των ελεγκτών. Ακολουθεί ο πίνακας και το γράφημα.

11. Αν είναι θετική η προηγούμενη απάντηση, σε τι συνίσταται;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Στην εμπειρία των ελεγκτών	9	8.3	11.8	11.8
Valid Στην πολυπλοκότητα της ελληνικής νομοθεσίας	28	25.9	36.8	48.7
Valid Στον εντοπισμό των περιουσιακών στοιχείων των offshore εταιριών	39	36.1	51.3	100.0
Total	76	70.4	100.0	
Missing System	32	29.6		
Total	108	100.0		

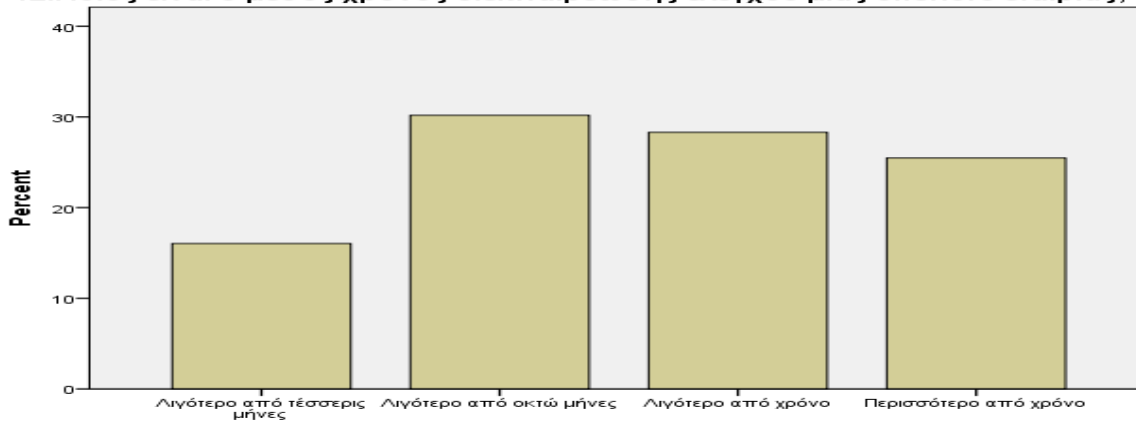
Ερώτηση 12 Ποιος είναι ο μέσος χρόνος διεκπεραίωσης ελέγχου μιας offshore εταιρίας;

Το 30,2% των ερωτηθέντων δήλωσαν πως ο μέσος χρόνος διεκπεραίωσης ελέγχου μιας offshore εταιρίας είναι λιγότερο από οκτώ μήνες, το 28,3% είναι λιγότερο από χρόνο, το 25,5% περισσότερο από ένα χρόνο και το υπόλοιπο 16% λιγότερο από τέσσερις μήνες. Ακολουθεί ο πίνακας και το γράφημα.

12.Ποιος είναι ο μέσος χρόνος διεκπεραίωσης ελέγχου μιας offshore εταιρίας;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Λιγότερο από τέσσερις μήνες	17	15.7	16.0
	Λιγότερο από οκτώ μήνες	32	29.6	46.2
	Λιγότερο από χρόνο	30	27.8	74.5
	Περισσότερο από χρόνο	27	25.0	100.0
	Total	106	98.1	100.0
Missing	System	2	1.9	
Total	108	100.0		

12. Ποιος είναι ο μέσος χρόνος διεκπαιρέωσης ελέγχου μιας offshore εταιρίας;

12. Ποιος είναι ο μέσος χρόνος διεκπαιρέωσης ελέγχου μιας offshore εταιρίας;

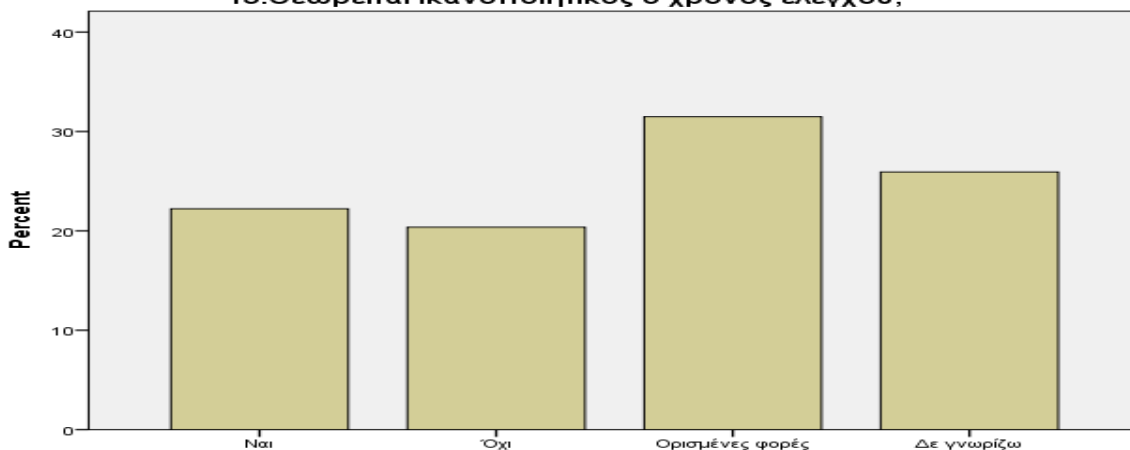
Ερώτηση 13: Θεωρείται ικανοποιητικός ο χρόνος ελέγχου;

Το 31,5% των ερωτηθέντων δήλωσαν πως ο μέσος χρόνος ελέγχου μιας offshore εταιρίας είναι ικανοποιητικός ορισμένες φορές, το 25,9% δεν γνωρίζουν, το 22,2% δήλωσαν πως είναι ικανοποιητικός και το υπόλοιπο 20,4% δήλωσαν πως δεν είναι ικανοποιητικός. Ακολουθεί ο πίνακας και το γράφημα.

13. Θεωρείται ικανοποιητικός ο χρόνος ελέγχου;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Ναι	24	22.2	22.2	22.2
Όχι	22	20.4	20.4	42.6
Ορισμένες φορές	34	31.5	31.5	74.1
Δε γνωρίζω	28	25.9	25.9	100.0
Total	108	100.0	100.0	

13. Θεωρείται ικανοποιητικός ο χρόνος ελέγχου;

13. Θεωρείται ικανοποιητικός ο χρόνος ελέγχου;

8. Αξιολόγηση Συσχετίσεων με χ^2

Στην παρούσα ενότητα εξετάζουμε κατά πόσο υπάρχει στατιστικώς σημαντική σχέση μεταξύ των μεταβλητών– ερωτήσεων του ερωτηματολογίου και βέβαια, μόνο για όσες βρέθηκε στατιστικώς σημαντική σχέση.

Η αξιολόγηση έγινε με το κριτήριο Pearson, σύμφωνα με το οποίο, όταν η τιμή είναι μικρότερη ή ίση με 0,05, τότε απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση. Οι υποθέσεις που ελέγχθηκαν είναι της μορφής:

- H_0 : Η σχέση μεταξύ των δύο εξεταζόμενων παραγόντων δεν είναι στατιστικώς σημαντική.
- H_1 : Η σχέση μεταξύ των δύο εξεταζόμενων παραγόντων είναι στατιστικώς σημαντική.

1η Συσχέτιση: Έλεγχος σχέσης μεταξύ ΔΟΥ και ερώτησης 4

Η Υπόθεση H_0 απορρίπτεται αφού η τιμή Pearson είναι 0,006 και συνεπάγεται πως υπάρχει στατιστική σημαντικότητα μεταξύ των δυο ερωτήσεων-μεταβλητών. Συγκεκριμένα, οι περισσότεροι συμμετέχοντες που υπηρετούν στο ΚΕΦΟΜΕΠ δήλωσαν, πως τα αποτελέσματα που προκύπτουν από τους ελέγχους των offshore εταιριών αφορούν συνήθως, τους Φόρους Κεφαλαίου (ο Ειδικός Φόρος Ακινήτων, είναι φόρος κεφαλαίου) και συνεπώς ενισχύεται η άποψη, ότι οι περισσότεροι έλεγχοι offshore εταιριών, αφορούν εταιρίες ιδιοκτησίας, εκμετάλλευσης ακινήτων. Ακολουθούν οι σχετικοί πίνακες.

Crosstab

Count

		4.Τα αποτελέσματα που προκύπτουν από τους ελέγχους των offshore εταιριών αφορούν συνήθως:				Total
		Φόρους κεφαλαίου	Φόρους εισοδήματος	ΚΒΣ	Λοιπές/άλλες φορολογίες	
ΔΟΥ	Αμπελοκήπων	10	4	1	0	15
	Ρόδου	0	1	0	1	2
	Ε' & Α' Θεσσαλονίκης	5	8	0	0	13
	ΚΕΦΟΜΕΠ Αθήνα	23	5	0	5	33
	Κοζάνης	9	1	0	0	10
	Λάρισας	7	4	0	0	11
	Καβάλας	4	2	0	1	7

Κηφισιάς	3	0	0	0	3
Δ.Ε.Δ, Ε.Δ.Ε.Υ.Θ	4	0	1	0	5
ΣΔΟΕ	1	0	0	1	2
Ζ' & Καλαμαριάς Θεσσαλονίκης	2	5	0	0	7
Total	68	30	2	8	108

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	52,878 ^a	30	,006
Likelihood Ratio	48,374	30	,018
Linear-by-Linear Association	,047	1	,829
N of Valid Cases	108		

a. 38 cells (86, 4%) have expected count less than 5. The minimum expected count is, 04.

2η Συσχέτιση: Έλεγχος σχέσης μεταξύ ΔΟΥ και ερώτησης 5

Απορρίπτουμε κι εδώ, την H_0 αφού η τιμή Pearson είναι 0,013 και συνεπάγεται πως υπάρχει στατιστική σημαντικότητα μεταξύ των δυο ερωτήσεων-μεταβλητών. Συγκεκριμένα, οι περισσότεροι συμμετέχοντες που υπηρετούν στο ΚΕΦΟΜΕΠ δήλωσαν, πως υπάρχει εισπραξιμότητα φόρων που βεβαιώνονται κατόπιν ελέγχου σε offshore εταιρίες, ενώ στις υπόλοιπες ΔΟΥ, οι περισσότεροι εργαζόμενοι δήλωσαν πως δεν το γνωρίζουν. Οι υπάλληλοι σε μεγάλα ελεγκτικά κέντρα, έχουν πλήρη εικόνα σχετικά με τους ελέγχους των offshore εταιριών, η οποία ξεκινάει από το στάδιο της βεβαίωσης και καταλήγει στο στάδιο της εισπραξης, σε αντίθεση με τις Δ.Ο.Υ. Ακολουθούν οι σχετικοί πίνακες.

Crosstab

Count

	5. Υπάρχει εισπραξιμότητα φόρων που βεβαιώνονται κατόπιν ελέγχου σε offshore εταιρίες;			Total
	Ναι σε πολύ μεγάλο ποσοστό	Όχι δεν υπάρχει εισπραξιμότητα στις περισσότερες περιπτώσεις	Δε γνωρίζω	
ΔΟΥ				
Αμπελοκήπων	2	2	11	15
Ρόδου	0	1	1	2
Ε' & Α' Θεσσαλονίκης	1	2	10	13
ΚΕΦΟΜΕΠ Αθήνα	20	4	9	33
Κοζάνης	1	2	7	10
Λάρισας	1	1	9	11
Καβάλας	1	1	5	7

Κηφισιάς	0	1	2	3
Δ.Ε.Δ, Ε.Δ.Ε.Υ.Θ	2	2	1	5
ΣΔΟΕ	1	0	1	2
Z' & Καλαμα- ριάς Θεσσα- λονίκης	1	2	4	7
Total	30	18	60	108

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	36,617 ^a	20	,013
Likelihood Ratio	37,105	20	,011
Linear-by-Linear Association	,037	1	,847
N of Valid Cases	108		

a. 26 cells (78, 8%) have expected count less than 5. The minimum expected count is, 33.

3η Συσχέτιση: Έλεγχος σχέσης μεταξύ ΔΟΥ και ερώτησης 7

Με την τιμή Pearson στο 0,001 συμπεραίνεται και εδώ η στατιστική σημαντικότητα μεταξύ των δυο ερωτήσεων-μεταβλητών. Συγκεκριμένα, οι περισσότεροι συμμετέχοντες που υπηρετούν στο ΚΕΦΟΜΕΠ και στη ΔΟΥ Αμπελοκήπων, Κοζάνης, Λάρισας, Ε' Θεσσαλονίκης και Καβάλας, δήλωσαν πως η συνηθέστερη μορφή offshore εταιριών που συναντάται κατά τον έλεγχο, είναι Αλλοδαπές εταιρίες ιδιοκτησίας/εκμετάλλευσης ακινήτων και έπονται οι Τραπεζικοί Λογαριασμοί offshore εταιριών και οι Εισαγωγικές/Εξαγωγικές εταιρίες. Ακολουθούν οι σχετικοί πίνακες.

Crosstab

Count

		7. Ποια είναι η συνηθέστερη μορφή offshore εταιριών που συναντάται κατά τον έλεγχο;							Total
		Αλλοδαπές εταιρίες ιδιοκτησίας/εκμετάλλευσης ακινήτων	Τραπεζικοί Λογαριασμοί offshore	Εξωγωγικές/Εισαγωγικές	Ναυτιλιακές	Χρηματοοικονομικού ενδεδειγμένου	Αλλοδαπές εταιρίες παροχής υπηρεσιών	Εταιρίες εμπιστευόμενα/trust	
ΔΟΥ	Αμπελοκήπων	13	1	0	0	0	1	0	15
	Ρόδου	1	1	0	0	0	0	0	2
	Ε' & Α' Θεσσαλονίκης	7	4	0	0	2	0	0	13
	ΚΕΦΟΜΕΠ Αθήνα	28	1	0	3	0	0	1	33

Κοζάνης	8	1	1	0	0	0	0	10
Λάρισα	9	0	1	0	0	0	1	11
Καβάλας	4	0	2	0	0	1	0	7
Κηφισιάς	1	1	1	0	0	0	0	3
Δ.Ε.Δ, Ε.Δ.Ε.Υ.Θ	3	0	0	0	2	0	0	5
ΣΔΟΕ	1	1	0	0	0	0	0	2
Ζ' & Καλαμαριάς Θεσσαλονίκης	2	1	4	0	0	0	0	7
Total	77	11	9	3	4	2	2	108

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	100,792 ^a	60	,001
Likelihood Ratio	77,542	60	,063
Linear-by-Linear Association	3,128	1	,077
N of Valid Cases	108		

a. 72 cells (93, 5%) have expected count less than 5. The minimum expected count is, 04.

4η Συσχέτιση: Έλεγχος σχέσης μεταξύ ΔΟΥ και ερώτησης 1

Η τιμή Pearson είναι 0,0 και αυτό συνεπάγεται τη στατιστική σημαντικότητα μεταξύ των δυο ερωτήσεων-μεταβλητών. Συγκεκριμένα, οι περισσότεροι συμμετέχοντες που υπηρετούν στο ΚΕΦΟΜΕΠ δήλωσαν, πως πραγματοποιούνται έλεγχοι σε offshore εταιρίες από την υπηρεσία τους. Ακολουθούν οι σχετικοί πίνακες.

Crosstab

Count

		1.Πραγματοποιούνται έλεγχοι σε offshore εταιρίες από την υπηρεσία σας;				Total
		Ναι	Όχι	Δε γνωρίζω	Πραγματοποιούνται σε ορισμένες περιπτώσεις	
ΔΟΥ	Αμπελοκήπων	3	3	5	4	15
	Ρόδου	0	1	1	0	2
	Ε' & Α' Θεσσαλονίκης	3	6	3	1	13
	ΚΕΦΟΜΕΠ Αθήνα	32	0	0	1	33
	Κοζάνης	1	2	1	6	10
	Λάρισα	5	1	3	2	11
	Καβάλας	4	2	0	1	7
	Κηφισιάς	2	1	0	0	3
	Δ.Ε.Δ, Ε.Δ.Ε.Υ.Θ	1	2	1	1	5
	ΣΔΟΕ	1	0	0	1	2
	Ζ' & Καλαμαριάς Θεσσαλονίκης	4	2	1	0	7

Total	56	20	15	17	108
-------	----	----	----	----	-----

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	75,144 ^a	30	,000
Likelihood Ratio	82,742	30	,000
Linear-by-Linear Association	,956	1	,328
N of Valid Cases	108		

a. 37 cells (84, 1%) have expected count less than 5. The minimum expected count is, 28.

5η Συσχέτιση: Έλεγχος σχέσης μεταξύ ΔΟΥ και ερώτησης 8

Επίσης, και εδώ η τιμή Pearson είναι 0,0 η οποία συνεπάγεται πως υπάρχει στατιστική σημαντικότητα μεταξύ των δυο ερωτήσεων-μεταβλητών. Συγκεκριμένα, οι περισσότεροι συμμετέχοντες που υπηρετούν στο ΚΕΦΟΜΕΠ δήλωσαν πως διενεργούνται οι έλεγχοι των offshore εταιριών από όλους τους ελεγκτές, ενώ στις ΔΟΥ της περιφέρειας, μιας και δεν απαντάται συχνά το φαινόμενο των offshore και ένεκα της πολύπλοκης νομοθεσίας, οι περισσότεροι δήλωσαν πως οι έλεγχοι διενεργούνται μόνο από έμπειρους ελεγκτές. Ακολουθούν οι σχετικοί πίνακες.

Crosstab

Count

		8. Από ποιους ελεγκτές διενεργούνται οι έλεγχοι των offshore εταιριών;			Total
		Έμπειρους	Όλους	Ορισμένους	
ΔΟΥ	Αμπελοκήπων	9	2	4	15
	Ρόδου	1	0	1	2
	Ε' & Α' Θεσσαλονίκης	9	1	2	12
	ΚΕΦΟΜΕΠ Αθήνα	2	25	5	32
	Κοζάνης	6	2	2	10
	Λάρισας	2	3	6	11
	Καβάλας	3	4	0	7
	Κηφισιάς	0	1	2	3
	Δ.Ε.Δ, Ε.Δ.Ε.Υ.Θ	4	0	1	5
	ΣΔΟΕ	1	0	1	2
	Ζ' & Καλαμαριάς Θεσσαλονίκης	0	0	6	6
	Total	37	38	30	105

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	72,544 ^a	20	,000

Likelihood Ratio	77,633	20	,000
Linear-by-Linear Association	6,941	1	,008
N of Valid Cases	105		

a. 28 cells (84, 8%) have expected count less than 5. The minimum expected count is, 57.

6η Συσχέτιση: Έλεγχος σχέσης μεταξύ ΔΟΥ και ερώτησης 12

Σε αυτήν την περίπτωση απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση, αφού η τιμή Pearson είναι 0,0 και συνεπάγεται πως υπάρχει στατιστική σημαντικότητα μεταξύ των δυο ερωτήσεων-μεταβλητών. Συγκεκριμένα, οι περισσότεροι συμμετέχοντες που υπηρετούν στο ΚΕΦΟΜΕΠ δήλωσαν πως ο μέσος χρόνος διεκπεραίωσης ελέγχου μιας offshore εταιρίας είναι λιγότερο από 8 μήνες, ενώ στις Δ.Ο.Υ, λόγω έλλειψης εμπειρίας και μέσων, όπως προαναφέρθηκε, περίπου στο χρόνο. Ακολουθούν οι σχετικοί πίνακες.

Crosstab

Count

	12.Ποιος είναι ο μέσος χρόνος διεκπεραίωσης ελέγχου μιας offshore εταιρίας;				Total
	Λιγότερο από 4 μήνες	Λιγότερο από 8 μήνες	Λιγότερο από χρόνο	Περισσότερο από χρόνο	
ΔΟΥ					
Αμπελοκήπων	0	4	4	7	15
Ρόδου	0	1	0	1	2
Ε' & Α' Θεσσαλονίκης	1	1	4	7	13
ΚΕΦΟΜΕΠ Αθήνα	13	17	3	0	33
Κοζάνης	1	3	3	3	10
Λάρισας	0	3	5	2	10
Καβάλας	1	1	3	2	7
Κηφισιάς	0	0	3	0	3
Δ.Ε.Δ, Ε.Δ.Ε.Υ.Θ	1	0	1	3	5
ΣΔΟΕ	0	0	1	1	2
Ζ' & Καλαμαριάς Θεσσαλονίκης	0	2	3	1	6
Total	17	32	30	27	106

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	62,898 ^a	30	,000
Likelihood Ratio	75,199	30	,000
Linear-by-Linear Association	,225	1	,635
N of Valid Cases	106		

a. 40 cells (90, 9%) have expected count less than 5. The minimum expected count is, 32.

7η Συσχέτιση: Έλεγχος σχέσης μεταξύ ΔΟΥ και ερώτησης 13

Τέλος, και στην περίπτωση αυτή απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση, αφού η τιμή Pearson είναι 0,002 και συνεπάγεται τη στατιστική σημαντικότητα μεταξύ των δυο ερωτήσεων-μεταβλητών. Συγκεκριμένα, ένα μεγάλο δείγμα των συμμετεχόντων, που υπηρετούν στο ΚΕΦΟΜΕΠ, δήλωσε πως είναι ικανοποιητικός ο χρόνος ελέγχου μιας offshore εταιρίας, ενώ ένα μικρότερο δείγμα, όπως και μεγάλο ποσοστό των Δ.Ο.Υ δήλωσε πως ο χρόνος είναι ικανοποιητικός σε ορισμένες περιπτώσεις. Φυσικά, όλες οι υποθέσεις που βρίσκονται προς έλεγχο από τη Φορολογική Διοίκηση, δεν είναι ίδιες και έχουν διαφορετική βαρύτητα. Όμως η εμπειρία, και η συνεχής τριβή των υπαλλήλων των μεγάλων ελεγκτικών κέντρων με τις υπεράκτιες εταιρίες, ή η ασχολία των Δ.Ο.Υ και με άλλου τύπου υποθέσεων ελέγχου, (όπως προαναφέρθηκε), οδηγούν σε διαφορετική αντίληψη τους υπαλλήλους των Δ.Ο.Υ και των μεγάλων ελεγκτικών κέντρων, σχετικά με το αν είναι ικανοποιητικός ο χρόνος ελέγχου. Ακολουθούν οι σχετικοί πίνακες.

Crosstab

Count

		13.Θεωρείται ικανοποιητικός ο χρόνος ελέγχου;				Total
		Ναι	Όχι	Ορισμένες φορές	Δε γνωρίζω	
ΔΟΥ	Αμπελοκήπων	2	2	5	6	15
	Ρόδου	0	1	0	1	2
	Ε' & Α' Θεσσαλονίκης	0	4	5	4	13
	ΚΕΦΟΜΕΠ Αθήνα	14	4	12	3	33
	Κοζάνης	1	3	5	1	10
	Λάρισας	1	3	2	5	11
	Καβάλας	1	0	1	5	7
	Κηφισιάς	0	2	1	0	3
	Δ.Ε.Δ, Ε.Δ.Ε.Υ.Θ	4	0	1	0	5
	ΣΔΟΕ	0	2	0	0	2
	Ζ' & Καλαμαριάς Θεσσαλονίκης	1	1	2	3	7
	Total	24	22	34	28	108

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
--	-------	----	-----------------------

Pearson Chi-Square	57,352 ^a	30	,002
Likelihood Ratio	59,038	30	,001
Linear-by-Linear Association	,436	1	,509
N of Valid Cases	108		

a. 40 cells (90, 9%) have expected count less than 5. The minimum expected count is, 41.